Hållbarhetsbokslut 2025

Uppföljning av Miljöprogram och Folkhälsoprogram

Ystads kommun

Innehåll

Inledning **3**

Miljöprogram **4**

Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö 5
Hållbart nyttjande av vattenresurser 7
Ett hållbart samhälle 11
Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd 12

Mål 3. Rik natur- och kulturmiljö **18**

Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster 18
Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer 19
Goda möjligheter till friluftsliv 20

Mål 4. En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle **24**

Giftfri vardag och hållbar konsumtion 24
Föroreningar i luft, mark och vatten 26
Cirkulära flöden 28

Mål 5. Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkrat samhälle **32**

Ett hållbart trafiksystem 32
Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi 34
Anpassa samhället för ett förändrat klimat 36
Nämndernas aktiviteter 38

Folkhälsoprogram **41**

Mål 1. Jämlika möjligheter till delaktighet, inflytande och mänskliga rättigheter **42**

Skapa delaktighet och involvera fler 44
Trygg och säker kommun 46

Mål 2. Jämlika livsvillkor genom hela livet **49**

Bra start i livet 51
Jämställt föräldrastöd 55
Ökat arbetsdeltagande - ett arbetsliv för alla 55
Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden 58
Åldrande med livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar och behov 58

Mål 3. Stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete för att utjämna skillnader i hälsa **61**

Stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet 62
Främja goda levnadsvanor 62
Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning 64

Mål 4. Jämlika förutsättningar för livslångt lärande **65**

En likvärdig skola och förskola av hög kvalitet 66
Likvärdig lärmiljö för hälsa och lärande 68
Jämlik kultur- och fritidsverksamhet 70

Mål 5. Trygga och attraktiva miljöer som ger möjlighet till möten mellan människor **73**

Miljöer och mötesplatser för alla 74
God tillgänglighet i den yttre och inre miljön 75
Attraktiv boende- och närmiljö utifrån livssituation 76

Inledning

Hållbarhetsbokslutet är ett komplement till kommunens årsredovisning. Syftet är att bokslutet ska fungera som underlag och stimulera till ett utvecklat hållbarhetsarbete i kommunkoncernen. Samtidigt ska det vara ett verktyg för att mäta i vilken grad hållbarhetsarbetet ger resultat. Årets bokslut innehåller axplock av det hållbarhetsarbete som genomförs i kommunala förvaltningar och bolag. En stor del av det ordinarie arbetet bidrar till målen inom Agenda 2030. Bokslutet lyfter också fram mer projektinriktade satsningar och investeringar som bidrar till miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Årets bedömning är att Ystads kommuns verksamheter generellt arbetar aktivt med aktiviteter för att nå målen i såväl folkhälso- som miljöprogrammet. Kommunen står relativt starkt i delar som rör attraktivitet, fysiska livsmiljöer, trygghet och lärande, vilket är bärande komponenter i det övergripande målet ”Hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen”. Samtidigt visar de delvis uppfyllda målen att arbetet behöver fortsätta utvecklas för att i högre grad ge jämlika utfall, bland annat genom träffsäkra insatser för delaktighet och livsvillkor samt en fortsatt utveckling av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Bedömningen av det förebyggande området påverkas dock av att indikatorutfall för 2025 saknas, vilket begränsar möjligheten att följa utvecklingen och värdera effekter under året. Därutöver kvarstår behovet av fortsatt förflyttning mot giftfria och mer resurseffektiva miljöer.

En viktig förutsättning är att en stor del av hållbarhetsarbetet sker inom ordinarie verksamhetsplanering och därmed är integrerat i styrningen, vilket ger goda möjligheter att växla upp arbetet, men också ställer krav på tydlig riktning framåt när programmen under 2026 ska ersättas med ett gemensamt hållbarhetsprogram. Samtidigt som de Globala hållbarhetsmålen integrerats i kommunens övergripande målstyrning finns ett flertal mer områdesspecifika styrdokument som preciserar mål och föreslår aktiviteter. För att höja ambitionsnivån och inte förlora fart krävs en fortsatt tydlig riktning i hållbarhetsarbetets utveckling.

Läsanvisning

Hållbarhetsbokslutet följer de strategiska mål och inriktningar som finns i respektive program (Miljöprogram och Folkhälsoprogram). Under varje strategiskt mål ges en kort kommentar som summerar de resultat som visas i tillhörande indikatorer samt en bedömning av måluppfyllnaden för året. Under respektive inriktning finns en förtydligande beskrivning av inriktningen och därefter de indikatorer som bedömts relevanta för att mäta förflyttningen mot målet. Under rubriken *Såhär arbetar vi för att nå målet* framgår de åtgärder som genomförts med direkt utgångspunkt i programmen eller underordnade dokument (Strategi för jämlika uppväxtvillkor, Kemikalieplan eller Kretsloppsplan). I matrisen *Nämndernas aktiviteter*, finns de aktiviteter som respektive förvaltning skrivit och kopplat samman med styrdokumentet i arbetet med ordinarie verksamhetsplan. Här syns även kopplingen till de nämndmål som aktiviteterna kopplats till i respektive nämnds verksamhetsplan.

Miljöprogram

Ystads kommuns Miljöprogram fokuserar på de miljömässiga aspekterna av en hållbar utveckling. Miljöprogrammet ska tillsammans med Folkhälsoprogrammet bidra till att kommunen uppnår det av riksdagen antagna Generationsmålet som lyder: "Ystads kommun överlämnar till nästa generation ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför kommunens, regionens eller Sveriges gränser."

Programmet är vägledande och beskriver den önskvärda utvecklingen av Ystads kommun fram till och med år 2025. Det övergripande målet för hållbarhetsarbetet i kommunens styrmodell är formulerat "Hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen". Detta övergripande mål är en gemensam utgångspunkt för kommunens arbete med miljö och folkhälsa. Kopplat till detta finns fem strategiska miljömål. Varje strategiskt mål innehåller de inriktningar som kommunen har valt att fokusera på för att bidra till miljömässig hållbarhet och nå målen.

Fullföljer vi våra åtaganden

En grundförutsättning för att uppnå målen inom den miljömässiga hållbarheten är acceptansen för att resurserna på vår planet är ändliga, hur stora de än kan tyckas vara. Målsättningen är ett idealt läge för samhället där levnadsvillkor och resursanvändning möter mänskliga behov utan att äventyra ekosystemens livskraft, där miljön stärks och bevaras så att även framtida generationer kan tillgodose sina behov.

Kommunens verksamheter behöver öka förståelsen ytterligare för hur de kan bidra till detta arbete samt hur pågående aktiviteter kan växlas upp för att nå ännu längre. I detta bokslut redovisas den senaste tillgängliga statistiken samt aktiviteter från kommunens verksamheter som är kopplade till miljöprogrammens mål och inriktningar.

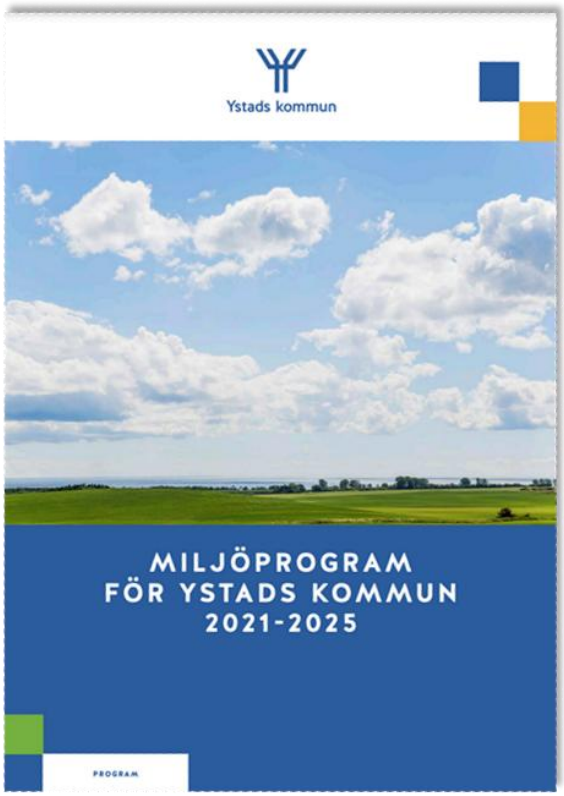

Mål 1. Vattenmiljöer i balans

Kommentar

Målet anses uppfyllt för året utifrån det arbete som genomförts under 2025. Underlaget visar på en stabil utveckling utan försämringar och flera av verksamheternas aktiviteter syftar till att bidra till målet.

Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö

Kommunen bedriver ett aktivt arbete för förbättrade vattenmiljöer. Under 2025 har en förvaltningsövergripande plan för genomförande av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram tagits fram och antagits. Genom deltagande i vattenråd, nätverk för Hanöbukten, strategiskt nätverk för Skånes kustkommuner och Regional kustsamverkan drivs kommunövergripande samverkan. I planprocesserna utreds behov av dagvatten- och skyfallsåtgärder för att säkerställa att eventuell ny exploatering inte bidrar till att försämra för vattenmiljöer. Arbetet med vattenvårdssamordning utvecklas. En extra resurs har anställts under 6 mån 2025–2026.

Hållbart nyttjande av vattenresurser

Vattentjänstplanen har varit på intern remiss och arbetet med att ta fram en långsiktig vattenförsörjningsplan har initierats genom att starta upp upphandling och anställa en processingenjör. Projektering av VA-utbyggnaden i sydöstra delen av kommunen är i slutfasen. Ny etappindelning är klar och upphandling av byggnation av etapp 1 kommer att startas under våren 2026. Utveckling och förvaltning av VA anläggningar genomförs för att säkerställa en effektiv, trygg och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppshantering.

Agenda 2030

Mål 6. Rent vatten och sanitet för alla
Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion
Mål 14. Hav och marina resurser
Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö

Utan livskraftiga och välmående vattenförekomster förstörs livsmiljöerna och förutsättningarna för de många arter som lever i och kring dem. Näringsämnen i form av kväve och fosfor finns naturligt i miljön, men när extra näringsämnen tillförs vattnet på grund av mänskliga aktiviteter kan övergödning uppstå. Övergödning har varit ett problem under många år i kommunens vattendrag, sjöar och i Östersjön. Många vattendrag har även blivit sänkta och utdikade. Ett annat problem är invasiva främmande arter som utgör ett hot mot den biologiska mångfalden, de kan vara ett hot mot hälsan och de orsakar kostnader både för samhället och den enskilde.

Kväve och fosforläckage från jordbruksmarken anges som det största bidraget till övergödning men även bräddning i reningsverk, enskilda avlopp och utsläpp från industrier bidrar. Många vattendrag har förlorat sitt naturliga lopp genom att de blivit uträtade och sänkta. Detta påverkar flöden och livet i vattendragen. Ystads kommun ska fortsatt sträva mot att uppnå god ekologisk och kemisk status i vattendragen, sjöarna och havet. Vattnet tar ingen hänsyn till gränser och kräver därför gränsöverskridande och långsiktiga samarbeten mellan till exempel kommuner. Vattenråden, som samlar kommuner, föreningar, företag, organisationer och privatpersoner, är ett gränsöverskridande samarbetsorgan som behöver utvecklas och stärkas vad gäller resurser och långsiktighet. Ystads kommun ska också arbeta för att minska nedskräpningen i vattendragen.

Indikator		
Skyddad natur hav, andel (%)	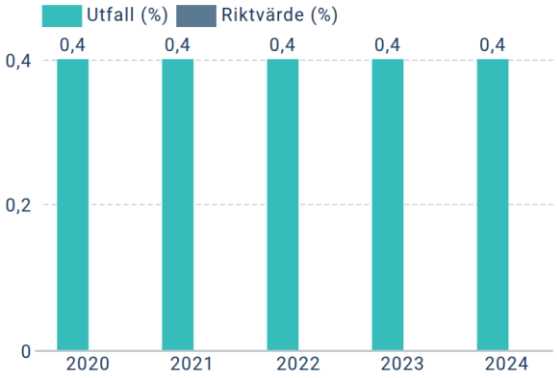	—
Andel skyddad natur, inlandsvatten (%)	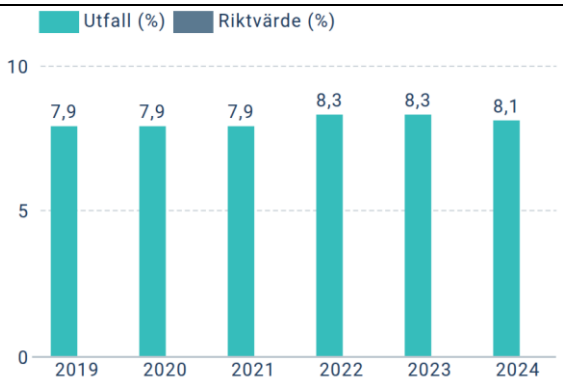	—

Skyddad natur hav, andel (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 0,4 %, det är samma som tidigare år. Ystads utfall är lågt i förhållande till rikets utfall som är 9,9 %.

Bland Skånes kustkommuner är det kommunerna i Öresund som har högst andel skyddat hav. Kommunerna på syd- och östkusten har ingen eller mycket liten andel.

Kommunen är ensam ansvarig för planeringen av havsområdet 1 nautisk mil (1,85 km) utanför strandlinjen. Ut till 12 (ca 22,2) nautiska mil överlappar den kommunala och nationella planeringen.

I kommunens översiktsplan har havsområdet närmast kusten pekats ut med betydelse för naturvärden, dels kopplat till friluftsliv och rekreation i en smal remsa väster om Ystad, dels som en förlängning av höga naturvärden på land i den östra delen av kommunen där det finns större Natura 2000-områden som till viss del går ut i havet. De, i översiktsplanen, utpekade havsområdena med höga naturvärden i den östra delen av kommunen omfattar flera km2 i havet.

I den nationella havsplanen finns två områden utpekade som sammanfaller med områdena som pekats ut i den östra delen i kommunens översiktsplan. Det ena området har pekats ut med användningen Försvar, men med särskild hänsyn till höga naturvärden. Det andra området har pekats ut med Generell användning med särskild hänsyn till höga naturvärden.

Utfallet visar på en stabil utveckling i förhållande till kommunens mål.

Andel skyddad natur, inlandsvatten (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 8,1 %. Det är en marginell minskning med 0,2 enheter sedan 2023 (8,3 %). Rikets utfall är 10,2 %.

Arealen skyddad natur, inlandsvatten har inte minskat, men då det beräknas som en andel av totala arealen inlandsvatten i det geografiska området kan siffran variera beroende på om det har varit exceptionellt blöta eller torra år alternativt om det tillskapats nya vatten så som våtmarker eller bevattningsdammar.

Utfallet ökade mellan 2021 och 2022 som en följd av att Fårarps mosse blev ett statligt naturreservat. Reservatet omfattar totalt 12 hektar och utgörs av en blöt mosse och områden med rikkärr. Arbete pågår för att blida ett nytt reservat om ca 55 ha som bland annat omfattar delar av Nybroån.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i relation till kommunens mål.

Hållbart nyttjande av vattenresurser

Färskvatten är en värdefull grundförutsättning och det är därför viktigt att hushålla med det och arbeta med smart lagerhållning och minskat slöseri. Även om tillgången till dricksvatten är god i Ystads kommun idag kommer klimatförändringarna att leda till en minskad tillgång till färskvatten. Då sannolikheten för extremväder ökar så ökar även risken att dricksvattnet kontamineras. En höjd havsnivå och ökad erosion utgör hot mot infrastruktur, ledningar och reningsverk. En framtida utmaning är potentiella konflikter kring uttag av vatten för bevattning av jordbruksgrödor och uttag för andra behov under varma och torra somrar. Växande befolkning och ett stort besökstryck under sommarmånaderna kan ytterligare bidra till brist på dricksvatten. Ystads kommun ska aktivt arbeta med att planera för och förebygga brist på vatten. Information till markägare om hushållning av vattenresurser är en viktig del i detta arbete.

Kommunen har ansvar för att ta emot dagvatten inom tätbebyggda områden och för att hantera dagvattnet på ett sätt som förhindrar skador på bebyggelse och miljö. Vid förändringar i den bebyggda miljön ska situations- och platsanpassade åtgärder för fördröjning och infiltration tas fram. För att hushålla med markresurser så ska ytor för dagvatten kunna samutnyttjas för andra ändamål. Genom att exempelvis skapa multifunktionella ytor, som både kan erbjuda möjlighet för rekreation och umgänge samt för hantering och lagring av dagvatten, kan marken nyttjas på ett effektivt sätt.

Kommunen måste även arbeta med att informera andra markägare om vikten av dagvattenfördröjning och infiltration. På landsbygden har dikningsföretagen en stor roll i hanteringen av dagvatten. Dikningsföretagens primära syfte är att marken effektivt ska avvattnas för att förbättra odlingsmöjligheterna. Med hänsyn till framtida klimatförändringar är många av dikningsföretagen underdimensionerade vilket kan öka riskerna för översvämningar och grundvattenhöjningar i de utdikade områdena. Ystads kommun behöver systematiskt arbeta med frågor som rör dagvatten för att bebyggelse och infrastruktur ska planeras på ett sätt där möjligheten att ta hand om och nyttja dagvatten beaktas. Dagvattensamlande, befintliga grönytor inom tätbebyggda områden behöver bevaras och behovet av nya ytor ska beaktas i planeringsprocessen.

Det kombinerade ledningsnätet i staden utgör ett känt problem för såväl avloppshanteringen som för dagvattenhanteringen. Vid skyfall eller långvariga regn blir belastningen på avloppsreningsverket för stor och det leder till att avloppsvatten måste bräddas vilket innebär att orenat vatten släpps ut via bräddningsutlopp i havet. Dagvattnet bidrar också till föroreningar som inte annars hade kommit in i avloppsreningsverket vilket påverkar avloppsslammet. Därför är det viktigt att öka takten för separeringen av dagvatten- och spillvattenledningar.

Indikator	
Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status (%)	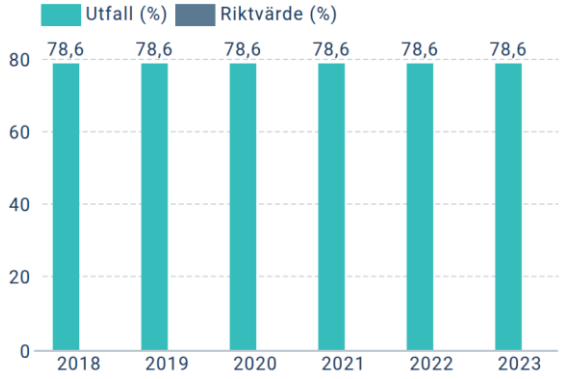

Indikator
Andel vattentäkter med vattenskyddsområde (%) 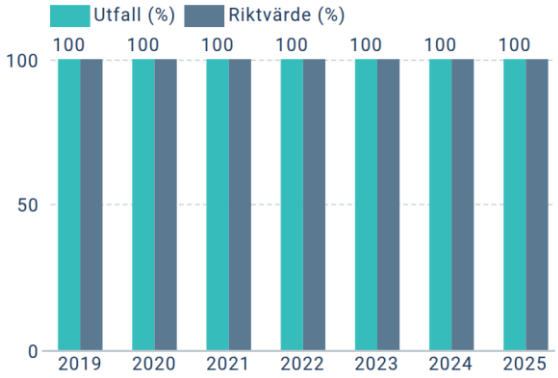 —

Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Statusklassning av grundvattenförekomster görs successivt under en flerårscykel, och i Kolada uppdateras, för varje år, det aktuella preliminära resultat som tagits fram så långt under cykeln för att det år cykeln tar slut uppdateras med det slutgiltiga resultatet 5 år tillbaka. Nyckeltalet uppdateras allteftersom och alla siffror utom det sista i en cykel bör ses som preliminära. Cykel 1 avser 2004–2009, cykel 2 2010-2016 och cykel 3 2017-2021. En ny cykel påbörjades alltså 2022 och trots att utfallet för 2023 inte har publicerats i tid till årsredovisningen är det rimligt att utgå ifrån att det är samma värde som för 2022.

I den andra cykeln, 2010 - 2016 hade 100 % av grundvattenförekomsterna i Ystads kommun god kemisk och kvantitativ status. Under den tredje cykeln (2019 - 2021) har andelen minskat till 78,6 % vilket är en stark negativ utveckling i förhållande till kommunens mål.

Det är den kemiska statusen i tre av grundvattenförekomsterna som har klassats som otillfredsställande. Kemisk påverkan sker genom diffusa källor eller punktkällor. I de grundvattenförekomster där statusklassningen har bedömts vara otillfredsställande är det dels diffusa källor jordbruk, dels okänd påverkan som anses betydande.

Andel vattentäkter med vattenskyddsområde (%)

Ystads utfall för 2025 är 100 %. Det är samma som föregående år. Det finns inget utfall för riket.

Samtliga vattentäkter med kommunal huvudman har beslutade vattenskyddsområden sedan flera år tillbaka. 2024 fattades nya beslut om vattenskyddsområden och tillhörande föreskrifter. Nedraby vattenskyddsområde har överklagats till regeringen. Tills dess att ärendet avgörs gäller det tidigare och det nya vattenskyddsområdet inkl föreskrifter parallellt.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling. Eventuell försämring av indikatorn kräver särskild uppmärksamhet.

Nämndernas aktiviteter som är relevanta för målet

Nämndsmål	Aktivitet	Status	Kommentar
Invånare, företag och besökare ska uppleva att Ystad Hamn är en tillgång för kommunen. (Ystad Hamn Logistik AB)	Arrangera Hamnens Dag för kommuninvånarna Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	Genomfördes den 25 maj.
Vi tar fram strategier för hållbara beslut och samverkar med statliga och regionala aktörer för att möjliggöra hållbar samhällsutveckling.	Samarbete inom kommunnätverket Hanöbukten, Regional kustsamverkan och vattenråd.	Pågående	Nätverksträffar har anordnats inom Hanöbuktsamverkan. Remisshantering har skett via chefsnätverket strategiskt nätverk för Skånes kustkommuner och inom vattenrådet NKT.

(Samhällsbyggnadsnämnden)	Slutdatum 2025-12-31		
Vi utvecklar och förvaltar VA anläggningar för att säkerställa en effektiv, trygg och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppshantering. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Framtagande av vattentjänstplan inkl samråd Slutdatum 2025-02-28	Pågående	Vattentjänstplanen har varit på internremiss. Planerar att samråda vattentjänstplanen under första halvåret 2026.
	Projektering och kalkyl för VA-utbyggnad i sydöstra kommunen Slutdatum 2023-12-31	Pågående	Projektering är i slutfasen. Ny etappindelning är klar och upphandling av byggnation av etapp 1 kommer att startas under våren 2026. Även etapp 2 planeras att handlas upp och påbörjas under hösten.
	Utreda lösningar för minska bekämpningsmedelsrester i dricksvattnet Slutdatum 2023-12-31	Pågående	Upphandling av konsulter är snart klar (feb 2026). Detta blir en prioriterad utredning att påbörja under våren 2026.
	Reinvestering av pumpstationer och slamavvattning för att förbättra arbetsmiljön, minska miljöpåverkan samt säkerställa kontinuerlig drift Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Under 2025 har projektledare tillsatts för att öka investeringstakten på pumpstationerna. SAP13 i Köpingebro kommer att byggas om och fler är i planeringsfasen. Mindre ombyggnader i egen regi pågår kontinuerligt.
	Säkerhetsarbetet ska utvecklas för att uppfylla lagkrav samt projekt för att säkerställa leverans av vatten och omhändertagande av avloppsvatten. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	IT-säkerhetssamordnare har tillsatts under januari 2025 på VA-enheten och har påbörjat arbete för att säkerställa att kraven i Cybersäkerhetslagen efterföljs. Kommunen har förstärkt säkerhetsavdelningen vilket är viktigt då flera frågor måste hanteras centralt.
	Påbörja framtagande av långsiktig vattenförsörjningsplan Slutdatum 2025-12-31	Ej påbörjad	Processingenjör är anställd under hösten 2025 och kommer att arbeta delvis med den långsiktiga vattenförsörjningsplanen. Konsultupphandling är i slutfasen och arbetet kommer att fortsätta tillsammans med konsulten under 2026.
Vi utvecklar och bevarar både omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer och tillgängliga naturmiljöer för olika gruppers behov och för att behålla Ystads kvaliteter på sikt. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Fortsätta arbetet med reservatsbildning Nybrofältet. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Förslag på avgränsning framtaget. Arrendeavtal identifierade, samråd ska hållas.
	Norra Promenaden utredning - vattendrag, trädbestånd, översiktlig gestaltning för framtida upprustning	Pågående	Planering pågår.

	Slutdatum 2025-12-31		
Vi driver utveckling som säkerställer god vattenkvalitet i vattenmiljöer. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Ta fram en förvaltningsövergripande plan för genomförande av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Den förvaltningsövergripande planen för genomförande av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram är antagen.
Vi arbetar förebyggande och med beredskap för minimerad risk och sårbarhet för att möta en förändrad omvärld med förändrat klimat. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Arbeta mer aktivt för att säkerställa att Tekniska avdelningen är förberedd vi en eventuell kris Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbetet pågår löpande för att inarbeta erfarenheter och uppdatera rutiner för verksamheten.
Vi bidrar till en minskad klimatpåverkan och arbetar för fungerande kretslopp med hälsosamma, giftfria miljöer. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Samordna projekt inom vattenvård Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbetet med vattenvårdsamordning har fortgått. Entreprenad i Nedraby 9:2 avslutad och slutbesiktigad. Stenbybäcken i Tomelilla pågår. En extra resurs under 6 mån anställd. Dialog med flertalet markägare pågår.
	Påbörja insamling av fosforfilter Slutdatum 2026-07-01	Ej påbörjad	Upphandling av insamling av fosforfilter har ännu inte påbörjats. Informationsutbyte har skett med tillsynsmyndigheten då det har framkommit att det inte finns några alternativ för behandling av fosforfiltermaterial inom Ystads kommun. För närvarande saknas aktörer att upphandla för denna insamling och behandling.

Mål 2. Hållbart nyttjande av markresurser

Kommentar

Målet bedöms vara uppfyllt för året. Underlaget visar visserligen på både negativa och stabila trender där det finns förbättringspotential, men där kommunen till viss del saknar rådighet. Det finns fortfarande arbete kvar att göra, men de aktiviteter som utförts under året gör att den samlade bedömningen är att målet är uppfyllt.

Ett hållbart samhälle

Projekt för att revidera riktlinjer för bostadsförsörjning har fortgått under 2025 och arbetet med ett nytt stadsmiljöprogram fortlöper. Prioritering har gjorts för att ta fram nya riktlinjer för uteserveringar i dialog med verksamhetsidkare. Ett arbete för att utveckla hela exploateringsprocessen för ökad samverkan mellan avdelningar har startats upp. Med utgångspunkt i Översiktsplanen håller en process på att utvecklas för att etablera framtida verksamhetsmark på icke-kommunl mark.

Det pågår också flera parallella detaljplaneprocesser. De flesta innebär förtätning och omfattar redan ianspråktagen mark. Detaljplaner inom Surbrunnsområdet och Sockerbruket är exempel på detta. Några detaljplaner innebär ianspråktagande av natur-, park- eller jordbruksmark. Gestaltning och detaljprojektering av Fridhemsgatan och Mölletorget har avslutats medan arbetet med Sjömansgatan har startats upp. Flera olika aktiviteter kopplade till utvecklingen av Hamnstaden har genomförts under året.

Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd.

Arbetet med en fördjupad översiktsplan för Köpingebro-Nybrostrand pågår och under sommaren har FÖPen varit ute på samråd. I FÖP-arbetet har avvägningar gjorts för att nå hållbart nyttjande av markresurser där hänsyn tas till områden med höga natur- och kulturvärden, jordbruksmark och mark som kan anses olämplig för bebyggelse med hänsyn till risken för klimatrelaterade risker. Genom kommunens Landsbygdsstrategi har åtgärder genomförts som syftar till att främja en levande landsbygd med hänsyn till boendeformer, kultur och fritidsaktiviteter samt åtgärder för att vårda och utveckla natur- och kulturmiljöer.

Agenda 2030

Mål 2. Ingen hunger
Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
Mål 11. Hållbara städer och samhällen

Ett hållbart samhälle

Hållbar samhällsutveckling handlar om hur den fysiska miljön i kommunen planeras och utvecklas för att trygga ekosystem, minska miljöpåverkan och gynna en hälsosam livsmiljö med minskat buller och minskade luftföroreningar. Hur staden, tätorterna och byarna utformas påverkar hur vi arbetar, lever, umgås och förflyttar oss. Byggnader och anläggningar ska utformas och lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Ystads kommun ska verka för att den bebyggda miljön erbjuder god gestaltad livsmiljö som uppfyller människors behov och som bidrar till en hållbar utveckling. Närhet till service, säker, trygg och tilltalande utemiljö där ekosystemtjänster bevaras samt tillgänglig och klimatsmart transportinfrastruktur är alla delar för att skapa ett hållbart samhälle.
I Ystads kommun ska det finnas väl utformade grönområden inom tätorterna såväl som på landsbygden. Det är viktigt att bevara de grönområden som finns generellt, men framförallt i tätorterna. Kommunen ska fortsätta att gynna befintliga och nya ekosystemtjänster vid bebyggelse och att avsätta de ytor som till exempel är lämpliga för hantering av vatten i tidiga planeringsskeden. Inom kommunen behöver också fler blå-gröna miljöer skapas samtidigt som de befintliga bevaras. Ett verktyg för att uppnå detta är att använda skadelindringsprincipen i planeringen. Multifunktionella ytor kan ge förutsättningar för en god och hållbar boendemiljö. Grönområdena är värdefulla till exempel för lokal dagvattenhantering, översämningsytor för skyfallshantering, biologisk mångfald, temperaturreglerare samt för rekreation och välbefinnande hos människor.

Ystads kommun ska ha ett trafiksystem som skapar goda förutsättningar för att leva, bo och resa energieffektivt och fossilbränslefritt i hela kommunen, i staden såväl som i byarna och på den levande landsbygden. Samtidigt måste trafiksystemet bidra till god tillgänglighet, trygghet och trafiksäkerhet för såväl medborgarna som besökare och näringslivet. Genom målinriktad planering, samverkan, delaktighet och innovativa lösningar ska ett långsiktigt hållbart trafiksystem skapas i hela kommunen. Om allt fler resor görs till fots, med cykel eller med kollektivtrafik kan kostsamma utbyggnader av väginfrastrukturen i kommunen undvikas samtidigt som tillgängligheten för de som trots allt behöver bil bibehålls eller till och med förbättras.

Indikator	
Andel av befolkningen inom tätorter som bor i kollektivtrafiknära lägen (%)	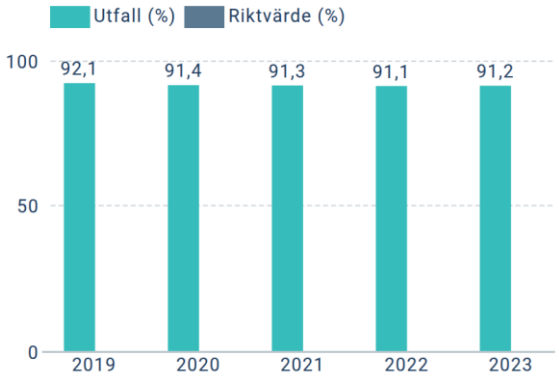 —
Andel nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge (%)	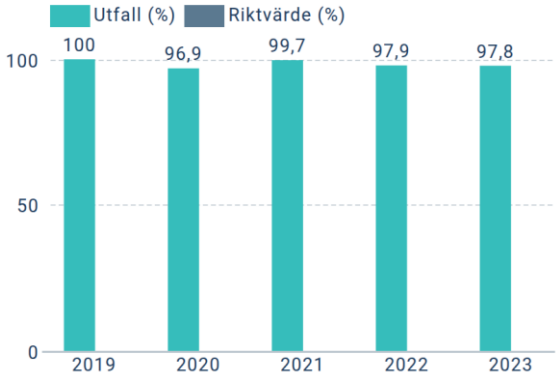 —

Andel av befolkningen inom tätorter som bor i kollektivtrafiknära lägen (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år. Ystads utfall 2023 är 91,2 %. Det är en marginell ökning med 0,1 enhet jämfört med 2022 (91,1 %). Rikets utfall 2022 är 89,5 %.

Indikatorn om hur stor andel av befolkningen inom tätorter som bor inom kollektivtrafiknära lägen är hög i jämförelse med Skånes kommuner och högst bland kommunerna inom SÖSK. Värdet visar på att avstånden till kollektivtrafik inom tätorterna är korta.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i relation till kommunens mål.

Andel nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge (%)

Utfallet presenteras med fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 97,8 %. Utfallet ligger på samma nivå som 2022 med en marginell minskning (97,9 %). Rikets utfall är 90,8 %.

Utfallet för indikatorn ligger på en jämn, hög nivå och visar på kommunens ambition att planera klimatsmart genom att förtäta inom befintliga tätorter med god tillgång till kollektivtrafik.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i förhållande till kommunens mål.

Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd

Ystads kommuns landyta består till 70 procent av jordbruksmark. Det är viktigt att arbeta för att bevara den bördiga jordbruksmarken och att främja diversitet, både som ett led i landsbygdsutveckling för att

säkerställa matförsörjning och för det kulturella värdet. Den tillgängliga åkermarken minskar med tiden och eftersom en växande befolkning kräver mer livsmedel är det viktigt att planera yt-effektivt så att exploateringen av åkermark kan hållas till ett absolut minimum. Landsbygden tillhandahåller många ekosystemtjänster och samhällskritiska funktioner och ett rikt odlingslandskap är även en buffert mot klimatförändringar, torka och extremväder.

Översiktsplanen visar på hållbar utveckling av kommunens landsbygd genom att skapa förutsättningar för boende, service och verksamheter i och i anslutning till befintliga orter, byar och stråk där det finns infrastruktur, tillgång till service och sociala nätverk eller där det finns goda förutsättningar att ordna det. Genom att underlätta för ny bebyggelse i och längs dessa stödjande strukturer kan kommunen både stärka befintliga bebyggelsemiljöer och främja en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar framtid. Översiktsplanen föreslår även utveckling av jordbruk, besöksnäring, produktion av varor och olika former av tjänster i hela kommunen, där kommunens unika landskap, kultur- och naturmiljöer ses som tillgångar för hela Skåne.

Markägarnas intresse för hållbarhetsfrågor bör uppmuntras, om möjligt genom olika samarbeten. Det finns en rad åtgärder som kan vidtas för att minska jorderosionen, fånga upp näringsämnen och reducera användningen av bekämpningsmedel. Våtmarksfiltrering, reducerad jordbearbetning och programmerad odling är exempel på sådana åtgärder.

Indikator		
Andel av befolkningen utanför tätorter som bor i kollektivtrafiknära läge	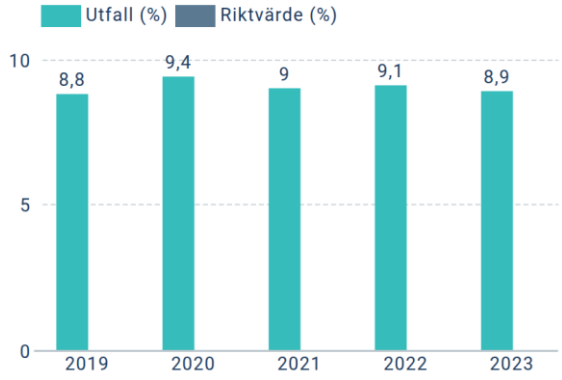	↙
Andel ekologiskt brukad åkermark (%)	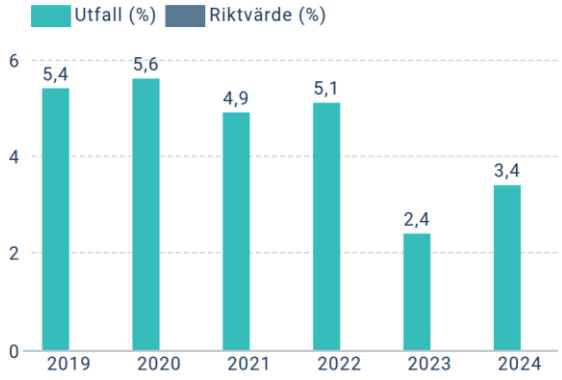	↙
Total areal jordbruksmark inklusive betesmark (ha)	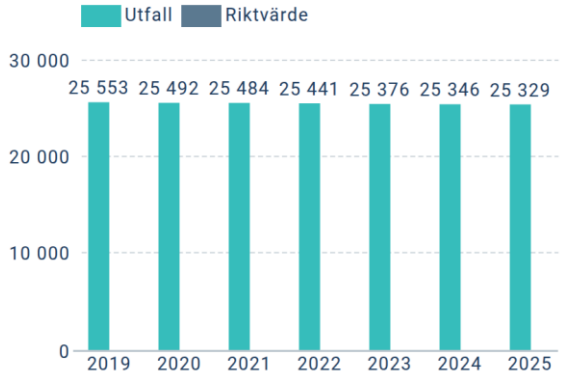	—

Andel av befolkningen utanför tätorter som bor i kollektivtrafiknära läge

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 8,9 %. Det är en marginell minskning med 0,2 enheter jämfört med 2022 (9,1 %). Rikets utfall 2022 är 22,4 % och ökande.

Ystads utfall är lågt i förhållande till Skånes kommuner och lägst bland SÖSK-kommunerna.

Inom SÖSK-samarbetet finns en infrastrukturstrategi för sydöstra Skåne. I denna finns gemensamma prioriteringar för bland annat kollektivtrafiken för att öka attraktiviteten och tillgängligheten för både tätort och landsbygd.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en lätt negativ utveckling, med potential till förbättring i relation till kommunens mål.

Andel ekologiskt brukad åkermark (%)

Utfallet presenteras med fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 3,4 %. Det är en ökning med 1,0 enheter jämfört med 2023 (2,4 %). Andelen har dock varit högre 2019–2022 (4,9 - 5,6 %). Rikets utfall har också minskat från omkring 18 % 2022 till 14,8 % 2024.

Andelen jordbruksmark som brukas ekologiskt är generellt låg i Ystads kommun. Värdet har tidigare legat på en stabil nivå på omkring 5 %, men har mellan 2022 och 2023 minskat signifikant för att under 2024 hämta upp lite. Generellt i Skåne ligger andelen ekologiskt odlad åkermark lågt och endast två kommuner, Sjöbo och Östra Göinge har högre andel än rikssnittet.

Ett skäl till den generella minskningen är att det har varit en tuff ekonomisk period vilket gör att människor håller i plånboken och efterfrågan på ekologiska livsmedel sviktar.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en negativ förflyttning i förhållande till kommunens mål.

Total areal jordbruksmark inklusive betesmark (ha)

Ystads utfall för 2025 är 25 329 ha. Det är en minskning med 17 ha sedan 2024 (25 346 ha).

För att säkra de ekosystemtjänster som jordbruksmarken tillhandahåller är det av stor vikt att bibehålla en stabil jordbruksareal. Då Ystads landyta till 70 % består av jordbruksmark är det förväntat med minskningar som en följd av beviljade bygglov på landsbygden och nya detaljplaner som tar jordbruksmark i anspråk. Totala arealen jordbruksmark inom Ystads kommun har minskat med 224 ha sedan 2019, men marginellt mellan 2024 och 2025.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling, men det är viktigt att identifiera ett riktvärde som får utgöra smärtgränsen för hur mycket jordbruksmark som är acceptabel att förlora.

Nämndernas aktiviteter som är relevanta för målet

Nämndsmål	Aktivitet	Status	Kommentar
YHLAB ska medverka till att få en väl fungerande infrastruktur. (Ystad Hamn Logistik AB)	Påverka framtagandet av ÅVS för E65:an. Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	ÅVS är avslutad och kommunen kommer att avsätta medel för att genomföra förbättringsåtgärder.
	Delta i dialogmöten med Ystads Kommun, Trafikverket och Region Skåne. Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Under året har det genomförts ett årsmöte som inkluderar Region Skåne, därutöver kvartalsmöten med kommunen och Trafikverket.

YHLAB ska bevaka hamnens intresse i utveckling av Hamnstaden. (Ystad Hamn Logistik AB)	Informera kommunen om hamnens riksintresse samt rättskraften och betydelsen av miljötillståndet. Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Pågående arbete såväl i arbetsgrupper som i tjänstepersonsstyrgruppen.
5.1 Kommunledningsförvaltningen leder, samordnar och kommunicerar proaktivt kommunens strategiska påverkansarbete med prioriterad infrastruktur (Kommunstyrelsen)	Ystad Summit - Hamnstaden Slutdatum 2024-09-30	Avslutad	Aktiviteten var planerad för målperioden och genomfördes på Ystad summit 2024.
5.2 Hamnstaden utvecklas som en innovativ, hållbar och naturlig del av stadskärnan (Kommunstyrelsen)	Företagsetableringar i Hamnstaden Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Näringslivsenheten i samverkan med mark- och exploateringsenheten arbetar med etableringar till Hamnstaden. Dialog sker med flertalet aktörer som följer planarbetets process.
1.2 Nya verksamhetsområden ska etableras under mandatperioden (Kommunstyrelsen)	Inventera mark och markägare och beställa uppdaterade detaljplaner Slutdatum 2025-02-12	Ej påbörjad	Uppdraget tilldelas samhällsbyggnadsförvaltningen i nära samarbete med kommunledningsförvaltningen.
Parkeringsregler som ger rotation på parkering så både boende och besökare når de målpunkter de har och som ger ett optimalt nyttjande av parkeringsytor. (Myndighetsnämnden)	Följa upp effekten av beslutade parkeringsregler i Kåseberga i dialog med byalag och företagarförening genom platssamverkan. Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Uppföljning och utvärdering är klart. Efter det och i dialog med Destination Kåseberga reviderades parkeringsreglerna.
Vi tar fram strategier för hållbara beslut och samverkar med statliga och regionala aktörer för att möjliggöra hållbar samhällsutveckling. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Inleda arbete med revidering av riktlinjer för bostadsförsörjning. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbete pågår och en gemensam workshop för nämnd och verksamhetsansvariga är genomförd.
Vi driver effektiva exploaterings- och planeringsprocesser som möter samhällets, bostadsmarknadens och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Utveckling av hela exploateringsprocessen för ökad samverkan mellan avdelningar, från idé till inflyttning. Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Utvecklingsarbetet pågår och beräknas vara klart under 2026.
	Avsluta arbete med planeringsstrategi Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Planeringsstrategin är antagen.
	Genomföra samråd för FÖP Köpingebro/Nybrostrand	Avslutad	Samråd har genomförts under juni-augusti.

	Slutdatum 2025-05-22		
Vi möjliggör företagsutveckling i hela kommunen, med aktördialog och tydliga markstrategier underlättar för hållbar expansion och nyetablering. (Samhällsbyggnadsnämnden)	I samverkan med näringslivsavdelningen utveckla process för framtida verksamhetsmark på icke-kommunal mark. Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Utifrån ett PM som togs fram 2022, om utpekade markområden i kommunens översiktsplaner, förs resonemang med näringslivsavdelningen hur privata markägare kan involveras. Dialog med fastighetsägare på icke kommunal mark har än inte påbörjats.
	Anvisa och sälja verksamhetsmark i Öja industriområde Slutdatum 2030-12-31	Pågående	Pågår och området beräknas vara färdig etablerat under år 2030.
	Driva utveckling av verksamhetsområde vid Malmörondellen Slutdatum 2028-12-31	Pågående	Detaljplanen har varit ute på samråd och ska snart ut på granskning. Innan markanvisning behöver handelsutredningen vara klar.
	Ta fram exploateringsavtal för verksamhetsetablering vid Sjöborondellen (Fredriksborg) Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Är i början av detaljplaneprocessen. Framtagande exploateringsavtal kommer att upprättas när detaljplaneprocessen har kommit längre.
	Ta fram exploateringsavtal för polisens etablering vid Kristianstadsrondellen. Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Inväntar besked från Polismyndigheten om vilken aktör som ska underteckna exploateringsavtalet.
Vi planerar, erbjuder och utvecklar lekmiljöer med beaktande av barnens bästa. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Utveckla platsen i Nybrostrand i anslutning till tidigare tennisbanor Slutdatum 2025-06-30	Avslutad	Projektet är klart. Gestaltningsförslaget som togs fram byggde på de dialoger som skett med bland annat med byalag och elever i området. Det har skapats en aktivitetsyta för att främja lek och rörelse för barn och vuxna.
Vi upprätthåller ett ändamålsenligt, klimatsmart, tryggt och säkert trafiksystem för god tillgänglighet för alla målgrupper. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Gestalta och detaljprojektera Fridhemsgatan Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Gestaltning är klart och detaljprojektering är i slutskedet.
	Gestalta och detaljprojektera Sjömansgatan Slutdatum 2026-06-30	Pågående	Arbete pågår med att handla upp konsult för att ta fram ett gestaltningsprogram.
Vi utvecklar och bevarar både omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer och tillgängliga naturmiljöer för olika gruppers behov och för att behålla Ystads kvaliteter på sikt. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Utveckla samverkan och dialog med Ystads kulturhistoriska förening om bevarande och utveckling av stadskärnan genom att samråda med föreningen om detaljplaner som föreningen berörs av.	Pågående	Avstämning har gjorts med kulturhistoriska föreningen och med klostret för att utveckla samverkan. Föreningen är med på sändlistan för utskick av detaljplaner

	Slutdatum 2024-12-31		
	Upprusta Mölletorget Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Ombyggnationen av torget har färdigställts och det har skapats en bättre parkyta med möjlighet att vistas med fler träd och planeringar.
Vi förvaltar och utvecklar stadskärnans attraktivitet så den upplevs levande, funktionell och trygg för invånare och besökare. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Delaktighet i samverkansprojektet Hjärtat i Ystad Slutdatum 2024-12-31	Pågående	Förvaltningen är med både i styrgrupp och arbetsgrupper.
	Ta fram ett nytt stadsmiljöprogram Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbetet med stadsmiljöprogrammet pågår. Prioritering har gjorts för att ta fram nya riktlinjer för uteserveringar i dialog med verksamhetsidkare. Riktlinjerna för uteserveringar planeras antas våren 2026.

Mål 3. Rik natur- och kulturmiljö

Kommentar

Underlagets samlade bild ger att målet om rik natur- och kulturmiljö kan bedömas vara uppfyllt för året. Underlaget visar på både negativa och mer stabila trender. Några aktiviteter har avslutats, flera är pågående och ett par aktiviteter har inte påbörjats. Genomförda aktiviteter ha stor betydelse för uppfyllelsen av målet.

Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster

En livskraftig, rik natur med stor biologisk mångfald och väl fungerande ekosystemtjänster utgör förutsättningen för en långsiktigt hållbar utveckling. Ekosystemtjänster är de olika nyttor som naturen förser oss människor med och som vi behöver för vår överlevnad. Arbetet med Grönplanen har fortgått och en ny rapport med en ekosystemanalys för Ystad tätort, Kpingebro och Svarte har levererats. Åtgärder vid Gravarne i Kåseberga har genomförts för att gynna biologisk mångfald samt rekreation och öka kunskapen om ekosystemtjänster. Åtgärderna har medfinansierats av Länsstyrelsen. Ombyggnationen av Mölletorget har färdigställts och det har skapats en bättre parkyta med möjlighet att vistas med fler träd och planeringar.

Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer

Kulturmiljön är summan av den miljö som människor har skapat och har stor betydelse för vår känsla av trygghet och tillhörighet. Kulturmiljöer finns såväl i staden som i byarna och odlingslandskapet. Natur- och kulturmiljöer ger ökad livskvalitet och genererar även arbetstillfällen inom bland annat besöksnäringen.

Aktiviteter pågår som syftar till att på ett mer strategiskt sätt säkerställa behovet av natur- och kulturmiljöer i den bebyggda miljön så som arbetet med ett kulturmiljöprogram som har publicerats och beviljats bidrag från Länsstyrelsen. Under 2026 planeras programmet antas av Kommunfullmäktige. Myndighetsnämnden utvecklar råd och riktlinjer för byggnation och enkelt avhjälpta hinder i områden med värdefulla kulturmiljöer. I arbetet med reservatsbildningen på Nybrofältet har förslag på avgränsning tagits fram och arrendeavtal identifierats. Samråd planeras under 2026. Utformning av ytan i anslutning till småbåtshamnen har gestaltats. Utformningen innebär att platsen har fått sittplatser, trädäck, belysning samt planteringar. På platsen finns även möjlighet för matvagnar att stå.

Goda möjligheter till friluftsliv.

Kommunens har ingen placering i Naturvårdsverkets ranking "God friluftskommun" eftersom enkäten inte har besvarats för 2025. Ett friluftsprogram för Ystads kommun planeras att tas fram under 2026. Exempel på aktiviteter om syftar till att bevara och utveckla befintliga miljöer för friluftsliv finns i bland annat Dag Hammarskjölds park där arbetet med att utveckla gångstråk har pågått och i Ystad Sandskog där de nya badbryggorna har färdigställts.

Agenda 2030

Mål 2. Ingen hunger
 Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 10. Minskad ojämlikhet
Mål 11. Hållbara städer och samhällen
Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster

Ekosystemen är vår levande gröna infrastruktur och är minst lika viktiga för våra samhällen genom de ekossystemtjänster de producerar som vår skapade bebyggelse och infrastruktur. Flera av nutidens utmaningar kan hanteras av ekosystemen, om vi värnar om dem och ger dem utrymme. I städer och tätorter ger parker, natur och grönområden oss långsiktiga och hållbara naturbaserade lösningar som skyddar mot översvämningar, mildrar värmeböljor, renar luft och dämpar buller. Lösningar som ofta är svåra och dyra att skapa enbart på teknisk väg. Natur- och grönområden bidrar dessutom till hälsa och välbefinnande och är därmed mångfunktionella.

Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer

Att behålla och stärka kommunens värden och kvaliteter av kultur- och fritidsutbud samt natur och rekreation är betydelsefullt för att utveckla Ystad som en attraktiv boende- och besökskommun. Värdet av Ystads diversifierade natur och förekomsten av många särpräglade platser med kulturhistorisk anknytning har kanske blivit ännu tydligare under Covid 19-pandemin. Omsorgsfullt gestaltade parkmiljöer och rena badstränder fyller en funktion medan tysta naturområden fyller en annan.

I kommunen finns 16 naturreservat och de upptar knappt 10 procent av kommunens landareal. Dessa områden är dock ojämnt fördelade över kommunen, det finns ett stort sammanhängande område öster om Ystad fram till kommungränsen mot Simrishamn och ett stort sammanhängande område i Fyledalen/Baldringe i den norra kommundelen. I övriga delar av kommunen finns små öar av naturmiljöer. Många som bor på landsbygden i Ystads kommun är omgivna av brukad jordbruksmark. Natur- och kulturmiljöer som ligger nära kusten hotas av arealförlust genom havsnivåhöjning och erosion. I tätbebyggda områden riskerar grönområden att försvinna helt eller delvis genom förtätning. Det är viktigt att bevara och förstärka de naturmiljöer som finns samt att bevara och förstärka den grön-blåa infrastrukturen mellan dessa områden för att skapa sammanhang och samband. Ett annat hot är invasiva främmande arter som påverkar den biologiska mångfalden negativt, de kan vara ett hot mot hälsan och de orsakar kostnader både för samhället och den enskilde.

Kulturmiljön utgör idag en central och viktig del i Ystad kommuns identitet som turist- och boendekommun. Byggnads- och infrastrukturprojekt innebär en utmaning för Ystads kommuns känsliga kulturmiljöer. Befintliga och nya kulturmiljöer i Ystad kommun behöver tidigt identifieras och värderas för att kunna tas tillvara som en resurs i samhällsutvecklingen. Genom att identifiera och värna kulturmiljöer i tidigt skede skapas förutsättningar med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas. Ett nytt kulturmiljöprogram som på ett övergripande sätt identifierar kommunens samlade kulturmiljöer är ett värdefullt underlag i detta arbete, bland annat för den fysiska planeringen. Med tidig kunskap ökar möjligheterna att nyttja kulturmiljöerna som värdefull resurs i arbetet för att skapa tillhörighet och mervärden i till exempel nya bostadsområden.

Indikator	
Andelen skyddad natur, land (%)	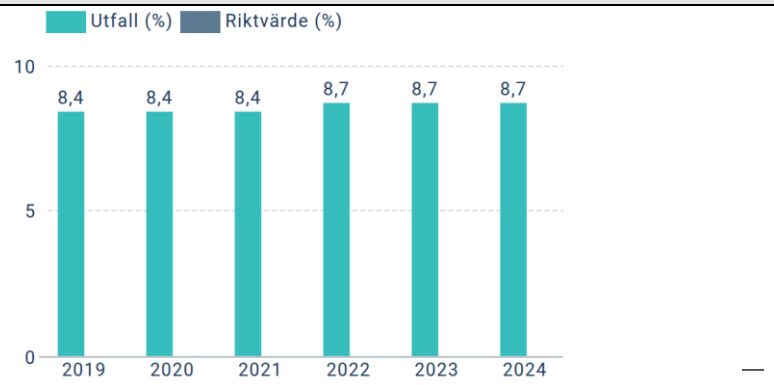

Andelen skyddad natur, land (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 8,7 %. Det är samma som 2023. Rikets utfall är 12,6 % vilket är en ökning med 0,5 enheter.

Utfallet ökade 2022 som en följd av att Fårarps mosse blev ett statligt naturreservat. Arbete pågår för att blida ett nytt reservat om ca 55 ha som bland annat omfattar delar av Nybroån och Nybrofältet.

Ystads utfall är förhållandevis högt i jämförelse med andra kommuner. I Skåne är det fyra kommuner som har en högre andel. Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Ystads kommun har en landareal på 350 km2. Det finns 15 naturreservat, två naturvårdsområden och ett skogligt biotopskyddsområde.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i relation till kommunens mål.

Goda möjligheter till friluftsliv

I Ystads kommun finns möjligheten till ett rikt och varierat friluftsliv, till exempel vandring, cykling, drakflygning, båtliv, simning och promenader i kulturhistoriska miljöer. Friluftslivet utövas främst i de stora sammanhängande naturområdena i kommunens sydöstra och norra del.

När befolkningen växer minskar samtidigt andelen allemansrättslig tillgänglig mark per person. För att skapa goda möjligheter till friluftsliv för alla innebär det att samhällsplaneringen måste ta hänsyn till behovet av tillgång till attraktiva natur- och kulturmiljöer. För att säkerställa de goda möjligheterna till friluftsliv behöver skötseln och utvecklingen av områden för friluftsliv förstärkas. Det är också viktigt att stärka kopplingar till och mellan de naturområden som finns för att på så vis tillskapa nya rekreationsmöjligheter. Strategiska förvärv av mark som i framtiden kan användas i syfte att säkerställa fortsatt goda möjligheter till friluftsliv bör övervägas. Kommunen bör även undersöka möjligheterna till anpassade stråk i naturen för människor med funktionsvariation, vilket även skulle komma äldre och barnfamiljer till gagn. Kommunen bör hitta lösningar för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa stränderna i kommunen.

Tack vare allemansrätten kan alla röra sig fritt i den svenska naturen, men allemansrätten innebär även skyldigheter som att inte störa eller förstöra. Medvetenheten om att allemansrätten innebär både friheter och skyldigheter måste öka, vilket inte minst Covid 19-pandemin har visat. När fler människor lockas ut i naturen leder det till ökat slitage, ökad nedskräpning och ökat intrång i hemfridszoner.

Indikator	
God friluftskommun, placering i Naturvårdsverkets ranking	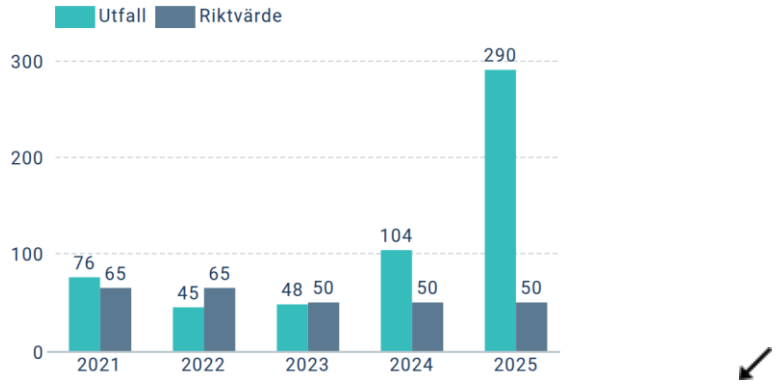

God friluftskommun, placering i Naturvårdsverkets ranking

Ystads har inget utfall i rankingen 2025. Ystads kommun var en av 71 kommuner som valde att inte delta i undersökningen.

Nämndernas aktiviteter som är relevanta för målet

Nämndsmål	Aktivitet	Status	Kommentar
Erbjuda alla barn, elever och personal pedagogiska och ändamålsenliga inne- och utemiljöer. (Barn- och utbildningsnämnden)	Skapa inne- och utemiljöer med hög tillgänglighet och högt pedagogiskt värde Slutdatum 2021-12-31	Pågående	Det är och har varit ett kontinuerligt arbete för både barn- och utbildningsnämnd och utbildningsförvaltningen i att förbättra inne- och utemiljöer i alla verksamheter. Det har gjorts stora förbättringar och det kvarstår fortsatt ett arbete för att nå likvärdighet och ändamålsenliga lokaler för alla barn och elever. Utbildningsförvaltningen har tagit fram 2 dokument som ska identifiera målbild övergripande och också definiera olika typer av funktioner som behöver finnas i förvaltningens utbildningslokaler. Målsättningen att det ska beslutas i Barn- och utbildningsnämnden under våren 2026. Ystad kommen har i juni anställt en lokalstrateg som ska arbeta koncernövergripande och ta fram en långsiktig lokalförsörjningsplan.
Gymnasienämnden erbjuder elever och personal ändamålsenliga lokaler och inspirerande lär- och arbetsmiljö (Gymnasienämnden)	Skolråden är delaktiga i arbetet med att utveckla den fysiska och psykosociala arbetsmiljön Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Skolråden är alltid en remissinstans när diskussion sker kring arbetsmiljön. Eleverna har även möjlighet att väcka egna frågor inom områden för att hitta lösningar på de utmaningar som man upplever. Det finns också en ambition att återkoppla vilka aktiviteter eller åtgärder som genomförts utifrån diskussionerna. Detta för att påvisa vikten av elevernas synpunkter.
Kultur och fritid skapar och möjliggör för ett rikt och varierat utbud, som är relevant för medborgare och besökare	Ta fram ett friluftsprogram i samverkan med övriga förvaltningar Slutdatum 2025-12-31	Ej påbörjad	Aktiviteten är inplanerad att genomföras under programperioden. Uppstart av arbetet samt etablering av samverkan med övriga förvaltningar är planerad till 2026.
Vi möter intressenter lyhört, enkelt och snabbt samt kommunicerar så medborgare får inflytande och insyn gällande Ystads samhällsbyggande. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Rådgivning inom frågor om kultur- och naturmiljö samt klimatanpassningsåtgärder och vattenvårdsåtgärder till företag och enskilda inom ramen för lagrum och med kommunens bästa för ögonen Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Strategigruppens specialister ger rådgivning inom frågor om kultur- och naturmiljö samt klimatanpassningsåtgärder på förfrågan.

Vi verkar för attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer med syfte att bevara och utveckla Ystads unika arkitektoniska karaktär, med platsspecifik kvalitet i alla kommunens delar. (Myndighetsnämnden)	Råd och riktlinjer för enkelt avhjälpta hinder ska tas fram. Den ska även ta hänsyn till kulturmiljö och olika avvägningar. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Bygglovsenheten Avvaktar tills kulturmiljöprogram är klart som är under framtagande. Kulturmiljöprogrammet är avgörande för hur vi ska hantera Enkelt avhjälpta hinder beroende på kulturmiljön.
	Skapa kunskap genom utbildning och/eller platsbesök, som visar på områdens olika kulturmiljövärden med stadsantikvarien Slutdatum 2025-12-31	Ej påbörjad	Bygglovsenheten Personal och politik har varit i Sandskogens fritidsområde i samband med Borgs pris tillsammans med Stadsantikvarien. Delaktighet i framtagande av Stadsmiljöprogram och riktlinjer för uteserveringar. Avdelningen har återkommande träffar för att titta och inspireras av andra kommuners arbete.
Vi vägleder byggaktörer om hållbara alternativ gällande cirkulära system, byggmaterial, energilösningar och återbruk (Myndighetsnämnden)	På hemsidan informera om värdet att hellre renovera än köpa nytt i en värdefull kulturmiljö Slutdatum 2024-12-31	Pågående	Bygglovsenheten På hemsidan finns kortfattad information. Kulturmiljöprogrammet har behövt prioriteras så när det är klart så kommer mer information ut.
Vi tar fram strategier för hållbara beslut och samverkar med statliga och regionala aktörer för att möjliggöra hållbar samhällsutveckling. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Initiera 3-30-300 principen i detaljplaneprocessen Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Principen testas i några aktuella detaljplaner
Vi förvaltar och utvecklar möjligheter för uteaktivitet i rekreationsområden och i det offentliga rummet. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Utveckla gångstråk i Dag Hammarskjölds park Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Stigarna och bro över dike anlagt. Inventering gjord av bänkar och rastplatser. Under 2026 ska bänkar bytas ut i parken.
	Åtgärder vid Gravarne i Kåseberga för biologiskmångfald samt rekreation och kunskap om ekosystemtjänster Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Dammen har i två omgångar grävts ur i samarbete med Länsstyrelsen för att förbättra för grodliv och för att skapa en estetiskt mer tilltalande plats. Kompletterats med gångar, blottade sandytor samt ängssådd. Medfinansiering från Länsstyrelsen.
	Utforma och påbörja projektering av rekreationsbryggorna i Sandskogen Slutdatum 2025-02-28	Avslutad	Brygg 1-3 i Sandskogen har projekterats, anlagts och invigts under året.
Vi utvecklar och bevarar både omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer och tillgängliga naturmiljöer för olika gruppers behov och	Ta fram ett nytt kulturmiljöprogram Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Kulturmiljöprogrammet är publicerat och bidrag från Länsstyrelsen beviljat och utbetalt. Under 2026 ska programmet antas av KF

för att behålla Ystads kvaliteter på sikt. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Genomföra sociotopskartering inför framtagande av Grönplan Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	Kartering klar och medborgarenkät är klar. Detta har resulterat i en sociotopanalys för Ystad kommun. Dialogmöte med politiker och tjänstepensioner kommer att hållas under våren 2026.
	Fortsätta arbetet med reservatsbildning Nybrofältet. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Förslag på avgränsning framtaget. Arrendeavtal identifierade, samråd ska hållas.
	Utreda och detaljstudera Småbåtshamnsområdet Slutdatum 2025-07-31	Avslutad	Utformning av yta i anslutning till småbåtshamnen har gestaltats. Utformningen innebär att platsen har fått sittplatser, trädäck, belysning samt planteringar. På platsen finns även möjlighet för matvagnar att stå.
	Utveckla rutiner för att säkerställa skydd av träd vid planering och genomförande i drift och projekt Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Arbetar med svensk standard i projekten men har inte hunnit att skriva ner rutiner som ska gälla i Ystad p.g.a. att annat har prioriterats.
	Inventera kommunägda kulturfastigheter som ingår i fastighetsavdelningens vårdplan samt ta fram en investeringsplan för dessa. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	
	Upprusta Mölletorget Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Ombyggnationen av torget har färdigställts och det har skapats en bättre parkyta med möjlighet att vistas med fler träd och planeringar.
	Komplettering av ekosystemtjänster för Ystad tätort, Köpingebro, Svarte, underlag till Grönplan Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Arbetet är klart och ny ekosystemtjänstrapport är levererad. Underlag till framtagen grönplan.
	Framtagande av Grönplan Slutdatum 2027-07-31	Pågående	Arbetet med framtagandet av grönplan pågår. Dialog med tjänstemän och politiker kring mål och målbeskrivningar ska ske under våren 2026.

Mål 4. En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle

Kommentar

Målet bedöms vara delvis uppfyllt för året. Underlaget visar på både positiva och negativa trender. Flera av indikatorerna påverkas av kommuninvånarnas beteende när det gäller t ex resvanor och avfallshantering. Ny lagstiftning gällande kommunalt ansvar för avfall som ska materialåtervinnas gör att statistiken inom de närmaste åren sannolikt kommer att förbättras. Kommunen har under 2025 arbetat med flera olika aktiviteter för att bidra till målet. Flera av aktiviteterna är pågående och kommer under kommande år att ha en stor betydelse för måluppfyllelsen.

Giftfri vardag och hållbar konsumtion
Konsumtionen av varor och tjänster står för ungefär hälften av utsläppen av växthusgaser. Miljö- och hälsofarliga ämnen finns i stort sett i allting i vardagen; kläder, möbler, byggmaterial, mat och elektronik. Kommunen har stor möjlighet att påverka dessa utsläpp. Till exempel genom upphandling och inköp där vi främjar en mer resurseffektiv och ansvarsfull konsumtion av varor, tjänster och transporter samt en innovativ, cirkulär ekonomi som minskar resursslöseriet. Som inspiratör har kommunen även möjlighet att påverka konsumentbeteenden. Exempel på aktiviteter under 2025 är t ex , Myndighetsnämndens företagsträff med fokus på ändringar i plan- och bygglagen samt planeringen inför införande av källsortering på allmän plats.

Föroreningar i luft, mark och vatten
Exempel på åtgärder under 2025 är framtagning av rutiner och uppföljning av fettavskiljare - ett arbete som kommer att fortgå under 2026. Olika trafikförbättrande åtgärder och en stadig ökning av cykelflödet bidrar till att förbättra luftkvaliten i tätorten. Likaså bidrar Ystad Hamn Logistiks arbete med uppmarschområden och körvägar samt etablering av laddplatser till lastbilar.

Cirkulära flöden
Kommunens ambition är att minska användningen av skadliga ämnen, minska förekomsten av föroreningar i luft, mark och vatten samt arbeta för en mer cirkulär ekonomi. Ystadbostäder har i flera år haft ett systematiskt arbete för att minska vatten - och energikonsumtion och utöka möjligheten för hyresgäster att källsortera. Arbetet med att införa fastighetsnära insamling i fyrfackskärl har tagit fart under året och etapp 1 och 2 är avslutade. Parallellt har ett arbete med att hitta sorteringslösningar för områden där det inte fungerar med fyrfackskärl startats upp. Kultur- och fritidsnämnden har fortsatt utvecklingen av Fritidsbiblioteket.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 6. Rent vatten och sanitet för alla
Mål 7. Hållbar energi för alla
Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion
Mål 14. Hav och marina resurser

Giftfri vardag och hållbar konsumtion

För att hälso- och miljöfarliga ämnen inte ska nå hälsovådliga nivåer ska Ystads kommun minska användningen av dessa ämnen i den egna verksamheten. Barn och unga är särskilt känsliga för påverkan av kemikalier och måste prioriteras i kommunens arbete mot en giftfri vardag och för att minska den samlade exponeringen av farliga ämnen. Det ska vara lätt att göra rätt i arbetet för en giftfri miljö i Ystads kommun. Det är därför viktigt med kunskap och information till tjänstepersoner och politiker.

En av de stora spridningsvägarna för farliga ämnen sker genom konsumtion. En stor del av vanliga produkter, till exempel elektronikvaror, tillverkas utanför EU. Dessa omfattas inte av samma lagkrav som de produkter som tillverkas inom EU och innebär att de i många fall innehåller förbjudna ämnen. Inom kommunkoncernens verksamhet ska en resurseffektiv och ansvarsfull konsumtion av varor, tjänster och transporter främjas. Ystads kommun ska tillämpa en miljöanpassad offentlig upphandling och ställa

kemikaliekrav. Utvecklingen inom området kan även drivas framåt genom till exempel innovationsupphandlingar samt med ökad styrning av inköpen via kommunens e-handelssystem. Kommunen ska arbeta för tvärfunktionellt kunskapsutbyte mellan verksamheterna, upphandlare och personer med specialistkompetens inom hållbarhet.

Kommunen ska också arbeta med insatser som riktar sig till kommuninvånare, näringsliv och organisationer för att stimulera till mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster, gällande till exempel avfallsverksamhet, byggsamråd och näringslivsstöd.

I kommunens livsmedelsupphandling ska krav ställas som främjar inköp av kött från djur som mått bra och djurhållning med låg antibiotikaanvändning. Råvaror ska väljas för att i möjligaste mån underlätta för närodlade produkter att användas i måltidsproduktionen, till exempel genom säsongs- och utbudsanpassade inköp av råvaror.

Indikator	
Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (%)	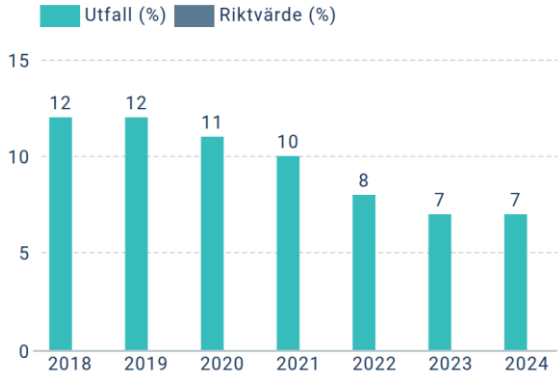 ↙
Insamlat kommunalt avfall totalt, (kg/inv)	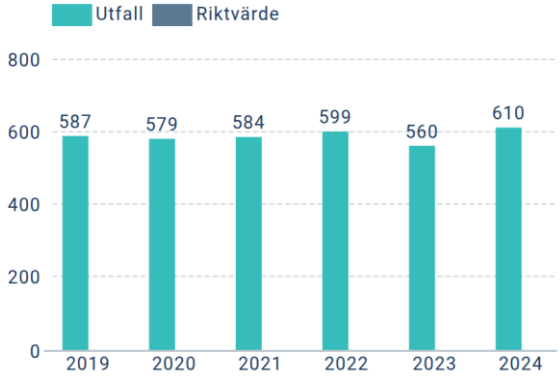 ↙

Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 7 %. Det är samma värde som föregående år. Rikets utfall (medelvärde) är 25 %.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter har stadigt minskat sedan 2016 då andelen var 20 %. Jämfört med andra kommuner i Sverige är Ystads kommun bland de fem kommuner med lägst andel ekologiska livsmedel. Inom SÖSK har Ystad, tillsammans med Simrishamn, lägst utfall. För att nå det nationella inriktningsmålet om 60 % till 2030 måste takten öka markant. En anledning till minskningen är att fokus har skiftat från ekologiskt till klimatsmart. Det saknas emellertid nationell statistik för att följa upp andelen klimatsmarta livsmedel. Stigande livsmedelspriser och en nästan oförändrad budget är också skäl till att andelen har minskat över tid.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en negativ förflyttning. Kommunen har tidigare haft, men saknar idag lokala mål om ekologiska livsmedel.

Insamlat kommunalt avfall totalt, (kg/inv)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 610 kg/inv. Det är en ökning med 50 kg/inv jämfört med 2023 (560). Data saknas

för rikets utfall. Mängden avfall minskade mellan 2022 och 2023 vilket var ett trendbrott i förhållande till utfallet mellan 2020 och 2022, men ökar igen 2024.

I kommunalt avfall ingår mat- och restavfall, grovavfall, trädgårdsavfall, farligt avfall samt den del av hushållsavfallet som omfattas av producentansvar. Mängden insamlat kommunalt avfall i Ystad har över lång tid legat högt i förhållande till resten av Sveriges kommuner. Främst är det mängden grovavfall som skiljer kommunerna åt, men även för mat- och restavfall finns stora variationer. I utpräglade fritidshuskommuner eller kommuner med omfattande turistverksamhet genereras betydligt mer hushållsavfall än vad de permanentboende ger upphov till. Genom att använda ett justerat invånarantal i statistiken ska mängden avfall speglas på ett mer korrekt sätt.

I Sveriges Ekokommuners nyckeltal presenteras mängden kommunalt avfall exklusive trädgårdsavfall. Där är Ystads utfall 522 kg/inv för 2024 vilket motsvarar "mindre bra värde" i Avfall Sveriges värderingsgränser.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en negativ förflyttning i relation till kommunens mål.

Föroreningar i luft, mark och vatten

Ystads kommun har en bra luftkvalitet, men fartygstrafik samt närheten till kontinenten utgör stora utsläppskällor vilka påverkar luftkvaliteten. Även trafiksystemet ger upphov till utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar som i sin tur påverkar miljön, människors hälsa samt djur- och växtliv negativt. Luftföroreningar, inte minst i barns närmiljö, påverkar folkhälsan. Luftföroreningar orsakar också övergödning och försurning i vattendragen.

Ystads kommun ska fortsatt ställa höga krav på de fordon som används i kommunens verksamheter och främja möjligheten att välja miljövänliga transporter. Kommunen ska planera för och bygga på ett sätt som minimerar luftföroreningar.

En annan utmaning är förorenad mark som finns i kommunen. Inventering och genomgång av identifierade, förorenade markområden ökar förståelsen för var i kommunen eventuella risker kan föreligga och kan på så vis effektivisera planeringsprocesser.

Det är viktigt att både begränsa spridning av föroreningar och minska användningen av bekämpningsmedel. Avloppsslam är den restprodukt som bildas i kommunala avloppsreningsverk då det inkommande vattnet renats. Slammet kan till viss del användas för gödsling av åkrar, men för höga halter av miljögifter från dagvattnet, som i sin tur hamnar i avloppsvattnet, begränsar möjligheten att använda det som jordförbättring. Kommunen ska arbeta för att öka förutsättningarna för ”giftfri” näringsåtervinning, bland annat genom certifieringssystemet Revaq.

Andelen hårdgjorda ytor som inte infiltrerar dagvatten ökar. Därmed ökar också mängden avrinnande ytvatten. Föroreningar som har ansamlats på ytorna från till exempel trafik och vägslitage spolas vidare med dagvattnet. Det är viktigt att dagvatten-anläggningar dimensioneras för att kunna ta hand om det första vattnet som kommer, en så kallad ”first flush”, som innehåller högre koncentrationer av föroreningar. Ystads kommun ska arbeta för att andelen hårdgjorda och icke genomsläppliga ytor för vatten ska begränsas.

För att förhindra utsläpp som riskerar att göra vårt vatten otjänligt krävs att tillförseln av övergödande ämnen, läkemedelsrester och mikroplaster minskar. Uppströmsarbete är en viktig del i arbetet och innebär att miljögifter och skräp stoppas redan vid källan. Byggarbetsplatser och trafik är de främsta källorna till föroreningar i dagvatten och kommunen ska arbeta för att begränsa dessa föroreningar.

Trots att dagvattnet i första hand ska renas vid källan transporteras en stor del av dagvattnet idag via ledningsnätet och rinner orenat ut i våra vattendrag och i havet där föroreningarna späds ut. En mycket effektiv metod för att rena stora volymer dagvatten är genom dammar i kombination med våtmarker. Ystads kommun ska arbeta för att dagvattnet i större utsträckning ska vara renat innan det når Östersjön och andra vattenförekomster.

Indikator	
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt (kg)	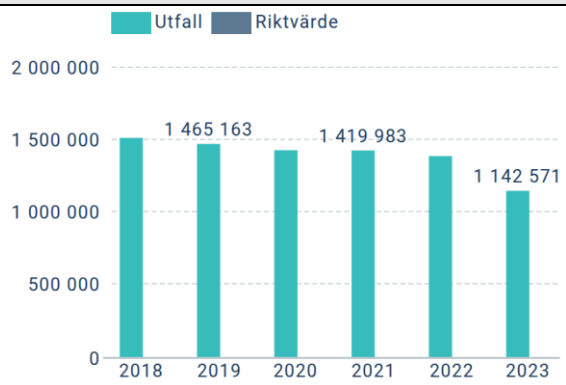 ↗
Utsläpp till luft av PM2,5 (partiklar <2,5 mikrom) (kg)	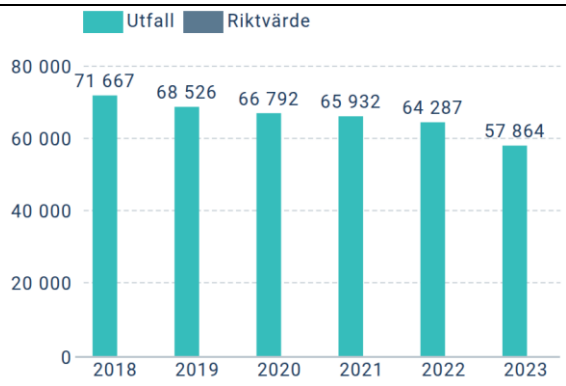 ↗

Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt (kg)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 1 142 571. Det är en signifikant minskning med nästan 240 000 kg jämfört med 2022 (1 381 357). Det saknas data för riket. I förhållande till ett ovägt medel för alla kommuner ligger Ystads utfall högt.

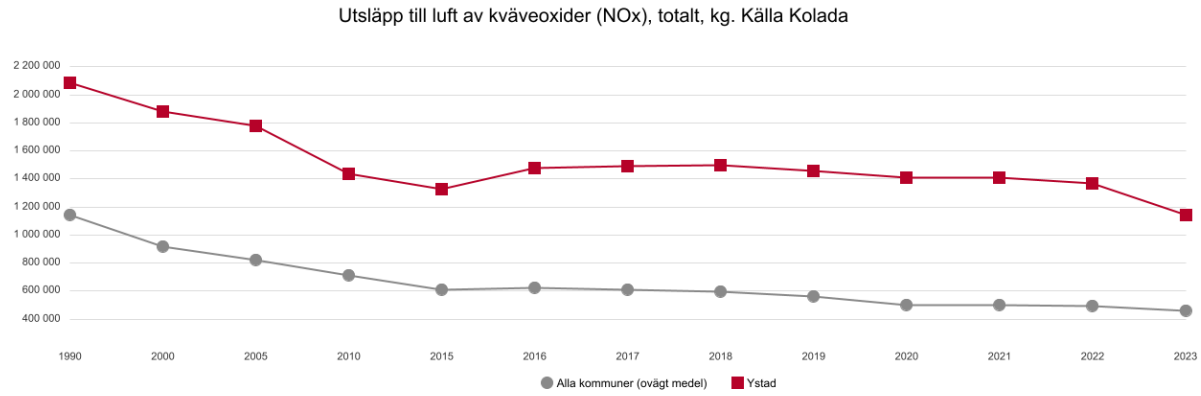

Indikatorn gäller totala emissioner av kväveoxider (NOx) avseende utsläppet från samtliga sektorer inom det geografiska området. Ibland kan vägtrafiken på stamvägnätet och enskilda industriverksamheter leda till höga utsläpp lokalt. I Ystads fall leder utsläpp från sjöfarten till högre utsläpp. Minskningen över tid är en positiv utveckling som bidrar till att förbättra luftkvalitén i kommunens geografiska område.

Luftkvaliteten i Ystads kommun kontrolleras genom Skånes Luftvårdsförbunds samordnade luftkvalitetskontroll. Kontrollen genomförs i kampanjer vilket innebär att olika ämnen mäts med olika intervaller. Mätningarna som görs i Ystad visar att halterna är som störst i hamnområdet, men ligger under nu gällande miljökvalitetsnormer för luft.

Bedömningen är att utfallet signalerar en positiv utveckling i relation till kommunens mål.

Utsläpp till luft av PM2,5 (partiklar <2,5 mikrom) (kg)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 57 864 kg. Det är en minskning med 6 423 kg jämfört med 2022 (64 287). Det saknas data för riket. I förhållande till ett ovägt medel för alla kommuner ligger Ystads utfall i nivå med medelvärdet.

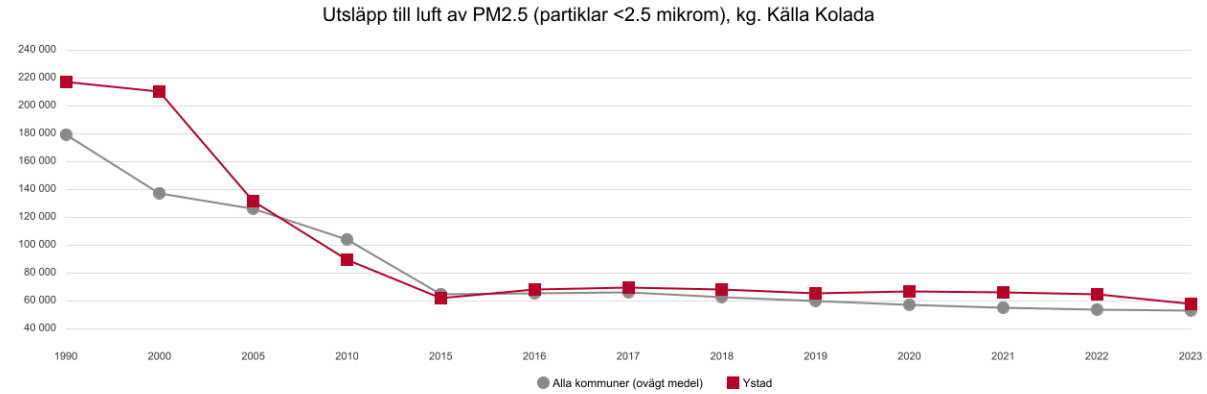

Indikatorn gäller totala emissioner av små partiklar (PM2,5) avseende utsläppet från samtliga sektorer inom det geografiska området. Utsläppen ska inte tolkas som konsumtionsbaserade utsläpp. Enskilda industriverksamheter kan leda till höga utsläpp lokalt. I Ystads kommun är transporter, jordbruk och småskalig uppvärmning de största utsläppskällorna. Minskningen över tid kan ses som en positiv utveckling och bidrar till att förbättra luftkvalitén i kommunens geografiska område.

Luftkvaliteten i Ystads kommun kontrolleras genom Skånes Luftvårdsförbunds samordnade luftkvalitetskontroll. Kontrollen genomförs i kampanjer vilket innebär att olika ämnen mäts med olika intervaller. Vid mätkampanjen som genomfördes 2023 låg värdet för PM2,5 under de nya miljökvalitetsnormerna för luft, men över WHO:s riktvärden. Som komplement till mätningarna görs modelleringar som visar att högst koncentration av PM2,5 finns inne i tätorten och längs de större vägarna i kommunen.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en positiv utveckling i relation till kommunens mål.

Cirkulära flöden

Ystads kommun ska arbeta för cirkulär ekonomi med cirkulära flöden som tar hänsyn till hela livscykeln vilket bland annat innebär delande av produkter och ökat återbruk med minskade avfallsmängder. Vid kommunens upphandling och inköp ska möjligheten till längre livslängd av material och produkter beaktas, för att underlätta giftfria och resurseffektiva kretslopp.

Den största delen av avfallet uppstår vid produktionen av varor. Textil och elektronik är exempel på produkter som genererar stora mängder avfall och som bidrar till ökad klimatpåverkan. Genom avfall sprids även gifter i miljön.

Ystads kommun ska arbeta för att minska avfallsmängderna som uppkommer inom verksamheterna. Källsortering ökar produkters kretslopp och det ska finnas stora möjligheter att cirkulera avfall som uppstår vid kommunala byggprojekt. Kommunen ska även arbeta med kommunikation till medborgarna och verka för beteende-förändringar för att minska avfall och öka cirkulär konsumtion.

De upphandlingar som Ystads kommun gör ska bidra till cirkulärt tänkande och innovation. Det är de faktiska behoven i verksamheten som ska styra inköpen. I kommunens riktlinjer för inköp lyfts återbruk och begagnade varor som förstahandsval innan nyinköp. Vid upphandling ska eftersträvas att produkter är designade för att kunna återvinnas eller repareras.

Indikator	
Andel kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl biologisk behandling (%)	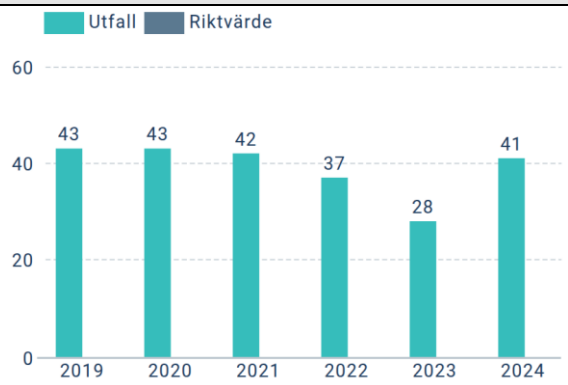

Andel kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl biologisk behandling (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 41%. Det är en ökning med 13 enheter jämfört med 2023 (28 %). Mellan 2022 och 2023 var det en minskning på 9 enheter, så utfallet är tillbaka på samma nivå som 2020-2022. Data saknas för rikets utfall.

Ökningen i utfallet beror sannolikt på att en stor mängd trädgårdsavfall gick till förbränning istället för materialåtervinning under 2023. 2024 var mängden trädgårdsavfall som gick till materialåtervinning tillbaka på liknande nivåer som före 2023.

Under 2024 har arbetet med att införa obligatorisk utsortering av matavfall och förpackningar för alla hushåll startat. Det kan också ha bidragit till ökningen i utfallet. Mängden restavfall minskade från 6 047 ton 2023 till 5 653 ton 2024.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i relation till kommunens mål, men med förbättringspotential.

Nämndernas aktiviteter som är relevanta för målet

Nämndsmål	Aktivitet	Status	Kommentar
YHLAB ska medverka till att få en väl fungerande infrastruktur. (Ystad Hamn Logistik AB)	Översyn av uppmarschområden och körvägar för att avgöra om det är kortaste vägen som ger minst utsläpp Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Ankommande trafik från FL5 har justerats under året.
	Undersöka möjligheten att investera i laddplatser. Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	Arrendeavtal med Preem är tecknat och laddplatser för lastbilar under uppfördes hösten 2025. Fyra publika laddplatser för personbilar är färdigställda utanför Polenterminalen.
Stärka förutsättningar för goda och jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i Ystads kommun (Kultur- och fritidsnämnden)	Fortsatt utveckling och satsning på fritidsbiblioteket Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Fritidsbiblioteket har sedan starten varit en uppskattad och framgångsrik verksamhet. För att möta efterfrågan och ytterligare öka tillgängligheten för allmänheten krävs dock förnyelse. Under 2026 kommer förvaltningen därför att genomlysa verksamheten med sikte på att hitta nya, långsiktigt hållbara driftsformer.
Kultur och fritid ska erbjuda ett inbjudande utbud och verksamhetsanpassade anläggningar och			

mötesplatser (Kultur- och fritidsnämnden)			
Vi vägleder byggaktörer om hållbara alternativ gällande cirkulära system, byggmaterial, energilösningar och återbruk (Myndighetsnämnden)	Informationsträff och/eller informationsmaterial för olika byggaktörer Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Haft en företagsträff under året och informerat om ändringar i plan- och bygglagen. Under 2026 är det inbokat fler informations- och dialogmöten.
	Inlägg på sociala medier där vi tipsar om hållbara alternativ och återbruk Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Planeras att införas under 2026. Ej hunnit att prioritera under året.
Vi lotsar fram projekt lösningsfokuserat, ger service och råd, företagsranking visar att handläggning upplevs effektiv, tillgänglig med förståelse för företagares villkor. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Delta på informationsträff angående fettavskiljare med Horeca Slutdatum 2024-10-21	Ej påbörjad	
Vi utför daglig service, är lyhörda för våra invånares behov så att deras vardag underlättas och kommunens miljö upplevs funktionell och attraktiv som plats att bo på. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Framtagning av rutiner och uppföljning av fettavskiljare Slutdatum 2025-06-30	Pågående	Rutiner har tagit fram men arbetet kommer att fortsätta under 2026.
Vi utför daglig service, är lyhörda för våra invånares behov så att deras vardag underlättas och kommunens miljö upplevs funktionell och attraktiv som plats att bo på. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Kommunicera med fastighetsägare om de lagändringar som träder i kraft rörande FNI förpackningar och matavfall Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Alla nya fyrfackskunder har fått information i samband med utsättning av kärlen. Vykort har skickats till alla som tack för deras tålamod. I maj skickades brev alla flerfamiljshus med information om matavfallsinsamling och att det kommer sättas ut kärl inom kort. Brev till verksamheter förbereds. Majoriteten av flerfamiljshusen samt verksamheterna har fått utsatt matavfallskärl. Ett fåtal kvarstår vid årsslutet.
Vi förvaltar och utvecklar stadskärnans attraktivitet så den upplevs levande, funktionell och trygg för invånare och besökare. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Planera för införandet av källsortering på offentlig plats Slutdatum 2026-03-31	Pågående	Arbete pågår med att utvärdera vilka platser som är lämpliga att börja med, samt planera för hanteringen av de olika fraktionerna. Översyn av lämpliga kärl påbörjat i dialog med avfallsenheten. Målet är att ha sortering på plats på några av de mest strategiska platserna i kommunen under Q3 2026

Vi bidrar till en minskad klimatpåverkan och arbetar för fungerande kretslopp med hälsosamma, giftfria miljöer. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Införa fastighetsnära insamling i fyrfackskärl för en- och tvåbostadshus, etapp1 och 2 Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Etapp 2 sattes ut i mars 2025 och för de som inte kunde få sina kärl utfördes ett uppsamlingsheat i maj 2025.
	Revidering av Gemensam kretsloppsplan i enlighet med direktiv vid planens antagande. Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Reviderade versionen av Gemensam kretsloppsplan 2021–2030 antogs av kommunfullmäktige i november.
	Hitta sorteringslösningar för boende i områden där man inte kan ha fyrfackskärl. Slutdatum 2029-12-31	Pågående	Översiktlig inventering av områden har utförts. Avfallskonsult upphandlad, kommer agera projektledare. Områdena har delats in i prioriteringsområden. Fördjupad inventering har påbörjats i Sandskogen.

Mål 5. Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkrat samhälle

Kommentar

Målet bedöms vara uppfyllt för året. Underlaget visar i huvudsak på positiv eller stabil utveckling. En indikator, rörande totalt antal byggnader i havsstrandnära läge, visar på negativ utveckling.

Ett hållbart trafiksystem
Hur kommunens invånare lever, konsumerar och reser kommer att ha stor betydelse för begränsningen av växthusgaserna på lokal nivå. Kommunen ska föregå med gott exempel genom att möjliggöra för och inspirera till ett mer klimatsmart liv för alla. Under 2025 har arbetet med att uppdatera Cykelplanen pågått. En kapacitetsutredning av trafiken i Ystad tätort, främst i dess östra och södra del har genomförts och åtgärder har presenterats för nämnden. Inom hamnområdet har en översyn av uppmarschområden och körvägar gjorts för att avgöra om det är kortaste vägen som ger minst utsläpp.

Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi
Kommunens har länge haft ett systematiskt arbete för minskad klimatpåverkan, vilket har gett resultat. Utsläppen av växthusgaser per invånare är signifikant lägre än riket. Kommunen har dock saknat en uppföljning som tydligt visar vilka åtgärder som får bäst effekt. 2025 antog Ystads kommun WWF:s utmaning One Planet City Challenge. Fokus under året har varit rapportering av arbetet med minskat klimatpåverkan och klimatanpassning. Arbetet fortsätter under 2026. Arbetet med en Energiplan har också initierats under 2025, men kommer ta fart under 2026. Energieffektivisering sker kontinuerligt i kommunens verksamheter, bland annat i storköken och inom Ystadbostäder.

Anpassa samhället för ett förändrat klimat
Målet är att Ystads kommun ska vara en plats som, utifrån perspektivet av ett förändrat klimat, är trygg idag och i framtiden. Flera klimatanpassningsprojekt pågår, dels för att skapa en mer resilient stad i samband med skyfall, dels för att skapa en mer motståndskraftig kustlinje. Ansökan om tillstånd för ett kustskydd vid avloppsreningsverket är inlämnad till Mark- och miljödomstolen och tillstånd för sanduttag vid Sandhammar bank är inlämnad till SGU. En skyfallsgrupp med bred representation från kommunens verksamheter har etablerats och Skyfallsplanen, med förhållningssätt, riktlinjer och rutiner för hantering av skyfall har varit på extern remiss. Antagande förväntas ske under 2026. Inom utvecklingsprojektet Hamnstaden har en klimatutredning genomförts och i samband med detaljprojekteringen av Fridhemsgatan har skyfallsåtgärder utretts.

Agenda 2030

Mål 7. Hållbar energi för alla
Mål 11. Hållbara städer och samhällen
Mål 13. Bekämpa klimatförändringarna

Ett hållbart trafiksystem

Det ska vara lätt att resa hållbart, vilket innebär att gång, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras i planeringen. Tillgängligheten med gång, cykel och kollektivtrafik ska förbättras så att dessa transportsätt blir de naturliga valen. Ystads kommun ska, i nära samarbete med Skånetrafiken, verka för att kollektivtrafiken utvecklas. För att kollektivtrafiken ska upplevas som ett naturligt val måste den vara konkurrenskraftig gentemot bilen och vara pålitlig, få högre turtäthet och kortare körtider. Även bytespunkterna, det vill säga stationerna och hållplatserna, behöver utvecklas.

Infrastrukturen behöver förbättras för hållbara trafikslag och kommunen behöver arbeta med att förändra människors beteende i val av färdmedel. Genom digitalisering och ny teknik uppstår nya möjligheter att minska behovet av resor, stötta en övergång från biltrafik till hållbara trafikslag och effektivisera transporterna. Kommunen behöver utnyttja dessa möjligheter och ständigt vara öppna för nya lösningar och tekniker. Eftersom gång, cykel eller kollektivtrafik inte alltid och inte för alla kan ersätta bilen, behöver det samtidigt bli lättare att använda fordon med fossilfria drivmedel.

Indikator		
Cykelväg i kommunen totalt (m/inv)	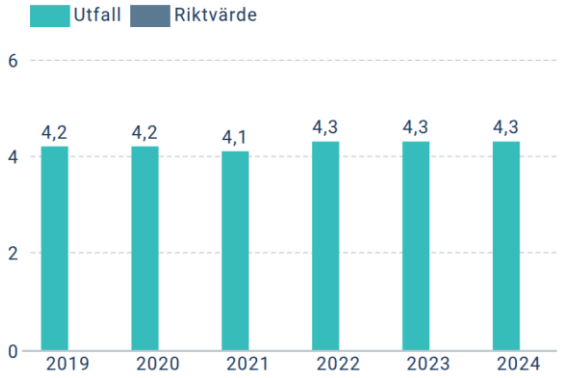	—
Andel fossiloberoende fordon i kommunorganisationen (%)	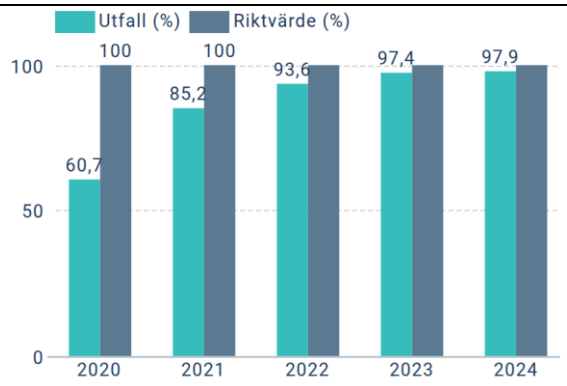	↗
Andel fossiloberoende personbilar i det geografiska området (jmf med totalt antal bilar) (%)	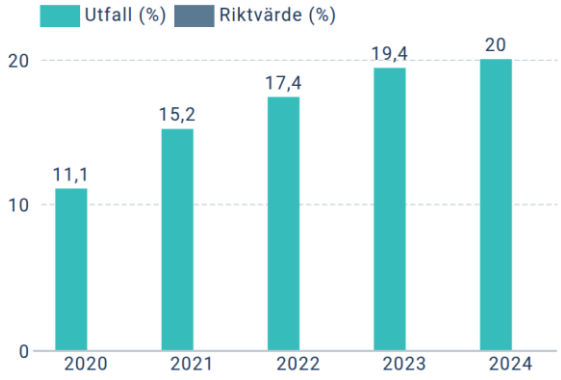	↗

Cykelväg i kommunen totalt (m/inv)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 4,3. Det är samma utfall sedan 2022 och värdet har legat stabilt sedan 2019. Rikets utfall för 2023 är 2,6.

I jämförelse med Skånes kommuner ligger Ystads kommun bland de kommuner som har högre utfall. 29 av Skånes kommuner ligger över rikets utfall.

Ystad har en Cykelstrategi från 2015 och en Cykelplan som gäller 2018–2028. Det övergripande målet för dessa styrdokument är att antalet cykelresor som kommunens invånare gör ska öka med 35 % under perioden för Cykelplanen. Cykelplanen innehåller en rad strategier för att nå målet och dessa följs upp med en rad indikatorer i rapporten "Trafikåret 2024 i Ystads kommun". Sedan några år tillbaka mäts t ex cykelflöden på ett antal mätpunkter i tätorten. Detta görs för att se om cykelflödena ökar i den önskvärda takten på 3 % per år, vilket det har gjort. Den strategi som påverkar denna indikators utfall mest är "Koppla ihop staden med landsbygden". I Trafikbokslutet kommenteras utvecklingen på följande sätt: 6 av 8 tätorter ordnad cykelväg till Ystad. Inga nya cykelvägar till byarna har byggts under under senare år. Löderup och Glemmingebro återstår.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en stabil utveckling i förhållande till kommunens mål, men med potential till förbättring.

Andel fossiloberoende fordon i kommunorganisationen (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 97,7 %. Det är en ökning med 0,3 enheter jämfört med 2023 (97,4). Rikets utfall 2022 är 69,1 %.

Det är fyra kommuner i Sverige som har högre andel fossiloberoende fordon i kommunorganisationen. I Skåne är det Ystads kommun som har högst andel.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en positiv förflyttning i relation till kommunens mål.

Andel fossiloberoende personbilar i det geografiska området (jmf med totalt antal bilar) (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på ett år.

Ystads utfall 2024 är 20,0 %. Det är en ökning med 0,6 enheter jämfört med 2023 (19,4 %). Rikets utfall 2024 är 23,7 %.

Trenden har varit ökande sedan 2020 då andelen var på 11,1 %. Trots att trenden fortsatt är positiv har den avtagit i Ystads kommun och i SÖSK-kommunerna. Motsvarande trendbrott syns inte för riket.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en positiv förflyttning i relation till kommunens mål.

Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi

Utsläppen av växthusgaser i Ystads kommun ska minska, samtidigt som upptaget av växthusgaser ska öka. Ystads kommuns organisation har en del arbete kvar innan kommunens beroende av fossila bränslen har upphört inom framför allt transporter, men även inom energianvändning och uppvärmning. För att uppnå nationella och globala mål krävs det att arbetet utökas till att omfatta fler aspekter med huvudfokus på konsumtion och transporter samt att hela det geografiska området Ystads kommun, dess invånare, näringsliv och markägare engageras. För att få en bättre översyn och kunna planera för åtgärder på lång sikt kan det vara nödvändigt att ta reda på hur kommunens utsläppsutrymme ser ut.

En god energiförsörjning är ett fundament för ett välfungerande och säkert samhälle och det är av största vikt att säkerställa energiförsörjningen i relation till kommunens utbyggnadstakt. Energiproduktion via förnyelsebara källor, valda för att ge ringa påverkan på djurliv och ekosystemens motståndskraft, är ett hållbart sätt att bygga ut en lokal energiförsörjning. Ystads kommuns ambition är att fasa in energi från sol, vind, vatten och biogas och att förmågan till lokal produktion av dessa energislag ska öka. Kommunen ska skapa förutsättningar för produktion av förnyelsebar energi på kommunens mark och fastigheter samt arbeta för att främja möjligheten för kommuninvånare att producera egen förnyelsebar energi. All eller delar av denna energi kan då till exempel tillföras ett fjärrvärmenät där energin redan är hållbar och till 100 procent fossilfri. Fjärrvärmenätet ger möjligheten till att knyta samman energiflöden som finns inom kommunen och som kommer skapas i framtiden. Dessa energiflöden kan då användas effektivt.

Kommunen ska samtidigt fasa ut fossila bränslen och arbeta för en effektivisering av energianvändningen för att gynna både klimat och ekonomi. En viktig del i Ystads kommuns arbete för att begränsa klimatpåverkan är att främja en cirkulär ekonomi och köpa produkter och tjänster med så liten klimatpåverkan som möjligt. Kommunen ska också verka för att biologiskt avfall blir till biodrivmedel och biogödsel.

Indikator	
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, (ton CO2-ekvivalenter/inv)	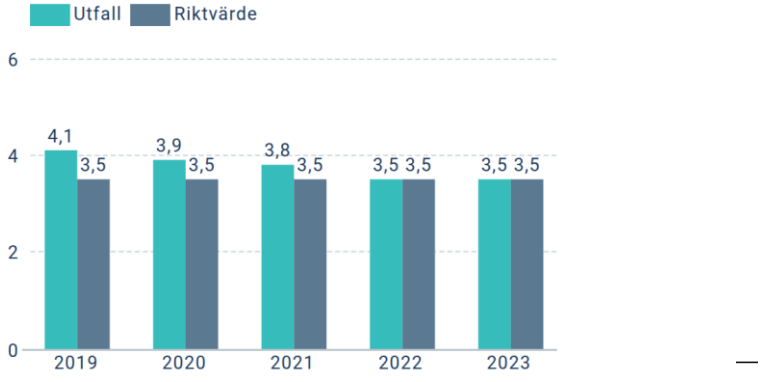

Indikator		
Elproduktion totalt inom det geografiska området (MWh)	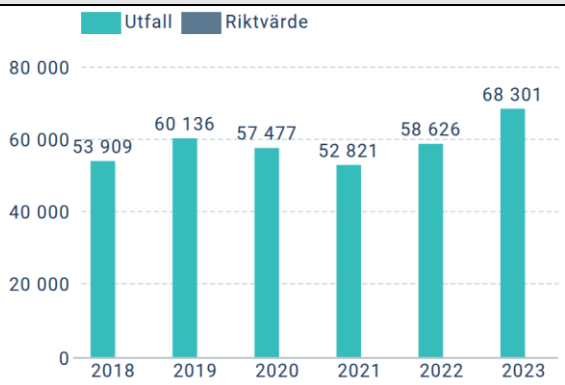	↗
Andel fjärrvärmeproduktion av förnybara källor inom det geografiska området (%)	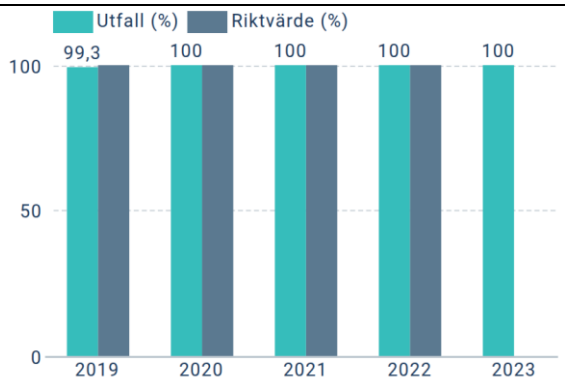	—
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området (MWh/inv)	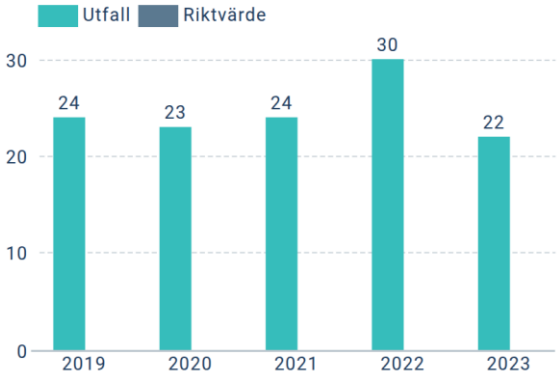	↗
Nettoproduktion av el inom det geografiska området (MWh/inv)	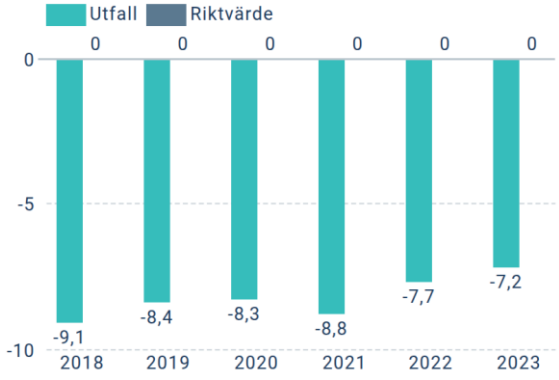	↗

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, (ton CO2-ekvivalenter/inv)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 3,45. Det är en marginell minskning jämfört med 2022 (3,5). Rikets utfall 2022 är 4,18.

Klimatmålets etappmål för 2030 är att växthusgasutsläppen ska vara 63 % lägre än år 1990. Enligt nationella emissionsdatabasen har kommunens utsläpp minskat med 59,6 % mellan 1990 och 2023.

Förändringstakten (femårsmedel) 2023 är -3,83 %, lägre än 2022 (-3,86 %) och 2021 (-5,10 %). I jämförelse med riket har Ystads kommun en snabbare förändringstakt, men avtagande. För att uppnå kommunens mål är det viktigt att förändringstakten bibehålls på en hög nivå. Bedömningen är att indikatorn trots detta signalerar en positiv förflyttning i relation till kommunens mål.

Minskningen gäller för hela det geografiska området vilket innebär att de insatser som industrier, företag och privatpersoner gör påverkar indikatorn. Kommunens arbete med minskad klimatpåverkan inom den egna verksamheten har pågått under lång tid, vilket har lett till mycket låga utsläpp från el, energiförbrukning och transporter. För att nå nationella klimatmål krävs ytterligare insatser. Konsumtionsbaserade utsläpp är en viktig aspekt att börja arbeta med i större utsträckning.

Kommunens riktvärde är uppnått och kan behöva justeras i enlighet med målet.

Elproduktion totalt inom det geografiska området (MWh)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 68 301 MWh. Det är en ökning med nästan 10 000 MWh jämfört med 2022 (58 626). Det saknas data för riket.

Jämfört med ett ovägt medel för riket har Ystad en låg, men stabil produktion av el. Utfallet är det högsta under den period det finns mätvärden för (2009–2023). Det näst högsta utfallet var 2015 då produktionen var 66 928 MWh. Produktionen varierar över åren, men har ökat stadigt sedan 2021.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en positiv utveckling i relation till kommunens mål.

Andel fjärrvärmeproduktion av förnybara källor inom det geografiska området (%)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 100 %. Det är samma utfall sedan 2020. Rikets utfall är 84,0 %.

Kommunens riktvärde är uppnått. Indikatorn är viktig för att bli varse om en eventuell negativ utveckling.

Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området (MWh/inv)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 22 MWh/inv. Det är en minskning med 8 enheter jämfört med 2022 (30 MWh/inv). Rikets utfall är 36.

Utfallet 2022 verkar vara en avvikelse. Utfallet har sedan 2009 haft en svagt avtagande (positiv) trend, men 2022 sticker ut både i Skåne och i inom SÖSK.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en positiv utveckling i relation till kommunens mål.

Nettoproduktion av el inom det geografiska området (MWh/inv)

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är -7,2. Det är en ökning med 0,5 enheter sedan 2022 (-7,7). Rikets utfall är 3,6.

Det saknas data för 10 kommuner i Skåne, men för de kommuner det finns tillgängliga data ligger samtliga kommuner på ett minusvärde. Det innebär att det används mer el än vad det produceras inom samma område, vilket kräver att el måste importeras från ett annat geografiskt område för att täcka underskottet.

Effekten av en negativ nettoproduktion är höga elpriser, vilket påverkar kommunens ekonomi.

Ambitionen är att minst ha balans i elsystemet och en ökning i utfallet signalerar en positiv utveckling i relation till kommunens mål.

Anpassa samhället för ett förändrat klimat

Ett förändrat klimat medför stora effekter på samhället och våra ekologiska system. Det är ofta också särskilt utsatta grupper så som barn och äldre som påverkas mest av de negativa konsekvenserna.

Havsnivåhöjningar kan orsaka återkommande översvämningar och erosion som medför oåterkallelig förlust av land, bebyggelse och infrastruktur. Erosion som sker i förorenad mark kan dessutom bidra till

att sprida föroreningarna. En höjd havsnivå höjer också grundvattennivån i de kustnära områdena, orsakar saltvatteninträngning samt påverkar VA-system och annan infrastruktur på olika sätt.

Kraftigare regn och skyfall har blivit vanligare och väntas fortsatt öka till följd av klimatförändringar. För att kunna hantera ett skyfall behöver kommunen säkerställa att rätt insatser görs för att skydda infrastruktur, bebyggelse, människors liv samt förhindra spridning av föroreningar. Beredskap för att hantera den akuta situationen som uppstår vid ett skyfall ska finnas. I kommunens fysiska planering ska förebyggande åtgärder beaktas.

Klimatförändringarna ökar även risken för värmeböljor och torka vilket utgör ett hot mot tillgången till färskvatten samt ökar sårbarheten bland äldre och barn. Gröna ytor, vegetation och de ekosystemtjänster som de bidrar med, har stor betydelse för klimatanpassningen av den bebyggda miljön. Grönska bidrar till att reglera lokalklimatet, renar luften och kan användas som fördröjnings- och infiltrationsytor.

Kommunen ska säkerställa att ny bebyggelse lokaliseras på ett sätt så att risker minimeras samt påverka hur klimatanpassningen av befintlig bebyggelse och samhällsstrukturer ska ske. Kommunen kan även säkerställa att så lite nytt vatten som möjligt tillförs befintliga system vars maxkapacitet är uppnådd eller okänd samt öka möjligheterna för att göra plats för vatten i staden samt på landsbygden. Genom att formulera fler planuppdrag baserat på riktlinjer som bygger på skadelindringsprincipen samt utreda ett specifikt klimatscenario för kommunens verksamheter att förhålla sig till, kan viktiga steg tas i riktning mot ett klimatsäkrat samhälle.

Ystads kommun behöver arbeta långsiktigt och proaktivt för att minimera de negativa konsekvenserna av klimatförändringarnas effekter samtidigt som hänsyn tas till de naturliga förutsättningarna och möjligheterna att på ett etiskt och långsiktigt hållbart sätt säkerställa ett tryggt och säkert samhälle idag och i framtiden. Ystads kommun ska anpassas för de effekter som klimatförändringen medför när det gäller till exempel en höjd havsnivå, skyfall och en ändrad medeltemperatur.

Indikator
Totalt antal byggnader i havsstrandnära läge

Totalt antal byggnader i havsstrandnära läge

Utfallet presenteras med en fördröjning på två år.

Ystads utfall 2023 är 1009. Det är en ökning med 64enheter sedan 2022 (945). Data saknas för riket.

Utfallet har ökat sedan 2018 för att minska mellan 2021 och 2022. Vad som orsakat minskningen är oklart.

Enligt beskrivningen av indikatorn så har en byggnad ett strandnära läge när den finns inom ett avstånd av maximalt 100 meter från strandlinje. Med strandlinje avses skiljelinjen där vatten möter land. En byggnad definieras enligt Plan- och bygglagen (2010:900) som en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den.

Ambitionen är att indikatorn ska vara stabil. Det innebär att det inte tillkommer byggnader i områden som kan anses vara riskområde med hänsyn till erosion eller översvämning. Ett stabilt värde över tid innebär också att byggnader inte har utsatts för erosion. Ökningen bedöms huvudsakligen utgöras av mindre komplementbyggnader, men det finns fortfarande önskemål om att få bygga nya hus i kustzonen, vilket kan visa sig problematiskt på sikt.

Bedömningen är att indikatorn signalerar en negativ utveckling i relation till kommunens mål.

Nämndernas aktiviteter

Nämndsmål	Aktivitet	Status	Kommentar
YHLAB ska medverka till att få en väl fungerande infrastruktur. (Ystad Hamn Logistik AB)	Översyn av uppmarschområden och körvägar för att avgöra om det är kortaste vägen som ger minst utsläpp Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Ankommande trafik från FL5 har justerats under året.
	Undersöka möjligheten att investera i laddplatser. Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	Arrendeavtal med Preem är tecknat och laddplatser för lastbilar under uppfördes hösten 2025. Fyra publika laddplatser för personbilar är färdigställda utanför Polenterminalen.
YHLAB ska vara klimatneutrala år 2040. (Ystad Hamn Logistik AB)	Undersöka hur vi kan mäta miljöpåverkan. Slutdatum 2026-12-31	Avslutad	Avtal har tecknats med leverantör som hjälper bolaget med modul och med att starta upp datainsamling.
	Investera i solceller Slutdatum 2026-12-31	Ej påbörjad	
Bolaget bidrar genom arrendatorn till ett framgångsrikt näringsliv. (AB Ystads Saltsjöbad)	Installation av solceller. Nybyggnad av miljöförråd. Slutdatum 2021-07-31	Ej påbörjad	
5.1 Kommunledningsförvaltningen leder, samordnar och kommunicerar proaktivt kommunens strategiska påverkansarbete med prioriterad infrastruktur (Kommunstyrelsen)	Ystad summit runda bord-samtal Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Aktiviteten var planerad för målperioden och genomfördes på Ystad summit 2024.
Vi tar fram strategier för hållbara beslut och samverkar med statliga och regionala aktörer för att möjliggöra hållbar samhällsutveckling. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Delta i nationella klimatanpassnings-rådets expertgrupp för nationell klimat- och sårbarhetsanalys Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Klimatstrategen deltog i expertgruppens arbete under våren. En hearing genomfördes under hösten.
Vi driver effektiva exploaterings- och planeringsprocesser som möter samhällets, bostadsmarknadens och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Påbörja detaljplan för Hamnstaden etapp 1 med klimatutredningen och med andra till detaljplanen kopplade utredningar. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Klimatutredning är klar och kommer att ligga till grund för beslut om utbyggnadsscenarier. Utifrån beslutet om utbyggnadsscenarier kommer planområde för första etapp att avgränsas.

Vi möter intressenter lyhört, enkelt och snabbt samt kommunicerar så medborgare får inflytande och insyn gällande Ystads samhällsbyggande. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Rådgivning inom frågor om kultur- och naturmiljö samt klimatanpassningsåtgärder och vattenvårdsåtgärder till företag och enskilda inom ramen för lagrum och med kommunens bästa för ögonen Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Strategigruppens specialister ger rådgivning inom frågor om kultur- och naturmiljö samt klimatanpassningsåtgärder på förfrågan.
Vi upprätthåller ett ändamålsenligt, klimatsmart, tryggt och säkert trafiksystem för god tillgänglighet för alla målgrupper. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Ta fram en kapacitetsutredning av trafiken i Ystad tätort, främst dess östra och södra del. Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	Utredning är klar och har genomförts av konsult. Förslag på åtgärder har presenterats för nämnden.
	Påverkande kampanj - Mobility Management Slutdatum 2025-12-31	Ej påbörjad	Arbetet ej påbörjat då det saknats resurser. Kan bli aktuellt under 2026 kopplat till ÅVS E65 och Ystads kommuns arbete kopplat till åtgärder på Dragongatan.
	Uppdatera Cykelplanen Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbete pågår.
Vi arbetar förebyggande och med beredskap för minimerad risk och sårbarhet för att möta en förändrad omvärld med förändrat klimat. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Definiera åtgärder och aktiviteter för klimatskydd av hamnstaden Slutdatum 2023-12-31	Pågående	En klimatutredning pågår avseende projektet Hamnstaden och väntar på politiska beslut för fortsatt hantering.
	Revidering av detaljprojektering utifrån nya förutsättningar för erosionsskydd vid Sjöhögs reningsverk Slutdatum 2024-12-31	Avslutad	Detaljprojekteringen är klar. Ansökningar till Länsstyrelsen om bl.a. vattenverksamhet pågår. Entreprenad är planerad till 2027.
	Utreda och genomföra skyfallsåtgärder kopplade till Åvallaparken och Fridhemsgatan Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Genomförande av åtgärder i samband med projekt Åvalla-parken är klart. Åtgärder kopplade till Fridhemsgatan har detaljprojekterats och kommer att byggas i samband med entreprenaden för Fridhemsgatan.
	Arbeta mer aktivt för att säkerställa att stadsbyggnadsavdelningen är förberedd vi en eventuell kris Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Under året genomfördes en scenarioövning inom säkerhet, beredskapsplanering och en mini RSA för stadsbyggnad.
	Ta fram tillståndsansökningar för strandfodring vid Löderups strandbad och Ystad sandskog	Pågående	Samråd för sanduttaget har hållits. Samråd för strandfodringen förbereds. Upphandling på gång av kontrollprogram som är kopplat till detta (drönarmätningar),

	Slutdatum 2025-12-31		liksom marinbiologisk kontroll på täktområdet. Tillståndsansökan för täktverksamhet lämnad till SGU
	Ta fram tillståndsansökan för stenskoning vid reningsverket. Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Tillståndsansökan för stenskoningen lämnad till Mark- och miljödomstolen.
	Etablera en skyfallsgrupp Slutdatum 2025-12-31	Avslutad	En förvaltningsövergripande skyfallsgrupp har formerats och ett par möten har genomförts.
	Driva och delta i projekt PolKaT Slutdatum 2025-12-31	Pågående	FORMAS-projekt: Policylabb för klimatanpassning i infrastruktur. Workshop för att ta fram policybehov har genomförts.
	Arbeta mer aktivt för att säkerställa att Tekniska avdelningen är förberedd vi en eventuell kris Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbetet pågår löpande för att inarbeta erfarenheter och uppdatera rutiner för verksamheten.
Vi bidrar till en minskad klimatpåverkan och arbetar för fungerande kretslopp med hälsosamma, giftfria miljöer. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Översyn av energianvändningen i storköken Slutdatum 2025-12-31	Pågående	Arbetet med energieffektivisering i storkök är ett pågående fokus för att uppnå optimal nytta. Vid inköp av nya maskiner strävar vi efter att successivt minska energianvändningen.
	Driva arbetet med One Planet City Challenge Slutdatum 2026-12-31	Pågående	Projektet påbörjades 2025. Rapportering på kommunens hållbarhetsparametrar har genomförts. Under 2026 kommer feedback på rapporteringen och förslag på förbättringsområden.

Folkhälsoprogram

Ystads kommuns Folkhälsoprogram fokuserar på de sociala aspekterna av hållbar utveckling. Folkhälsoprogrammet ska tillsammans med Miljöprogrammet bidra till att kommunen uppnår det av riksdagen antagna Generationsmålet som lyder: "Ystads kommun överlämnar till nästa generation ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför kommunens, regionens eller Sveriges gränser."

Det övergripande målet för hållbarhetsarbetet är formulerat "Hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen". Det övergripande målet och de fem strategiska målen med tillhörande inriktningar är utgångspunkten för kommunens folkhälsoarbete och innefattar de viktigaste bestämningsfaktorerna för hälsa, dels på en strukturell nivå, t ex inkomstfördelning, jämlikhet, demokrati och delaktighet, dels levnadsvanorna, t ex matvanor, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

Går vi mot förbättrad folkhälsa?

Med folkhälsa avses befolkningens hälsotillstånd, både med hänsyn till nivå och fördelning. En god folkhälsa innebär alltså inte bara en god hälsa generellt i befolkningen, utan även att hälsan är jämnt fördelad mellan olika grupper i samhället. På individnivå kan ohälsa ofta tyckas inträffa slumpartat, men på befolkningsnivå finns det tydliga samband med livsvillkor (exempelvis utbildning, sysselsättning, ekonomi och boende) och levnadsvanor. Sambanden är komplexa och behöver ses i ett sammanhang. Ohälsa har sociala och ekonomiska orsaker, men medför även sociala och ekonomiska konsekvenser. En god folkhälsa är ett centralt politiskt mål och är en viktig del av en hållbar utveckling. Sett ur ett globalt perspektiv är folkhälsan i Sverige god, samtidigt ökar skillnaden i hälsa mellan olika grupper i samhället.

I detta bokslut redovisas de senast tillgängliga siffrorna inom respektive mål. Periodiciteten skiftar dock och inom vissa områden är det ett eftersläp på statistiken. Vid indikatorerna visas om trenden är positiv, otydlig eller negativ jämfört med den föregående undersökningen samt i de fall där det är möjligt redovisas om det finns skillnader mellan könen.

Mål 1. Jämlika möjligheter till delaktighet, inflytande och mänskliga rättigheter

Kommentar

Målet bedöms delvis uppfyllt eftersom resultaten visar en blandad bild. Det finns både positiva och negativa utfall bland indikatorerna och det skiljer sig åt mellan målets tre strategiska inriktningar. Flera av de aktiviteter som görs kopplat till målet är långsiktiga satsningar som handlar om förändrade arbetssätt och bättre systematik för att möta och delaktiggöra olika målgrupper och där effekterna förväntas att synas på sikt

Mänskliga rättigheter och allas lika värde
I SCB: s medborgarundersökning som genom förts 2021, 2023, 2024 och 2025 framgår att invånarnas upplevelse av att kommunen arbetar aktivt mot diskriminering försämrades markant mellan 2023 (38) där Ystad hade ett mycket högt resultat i jämförelse med riket, och 2024 (28). Försämringen har avstannat och 2025 års resultat (29) är i stort sett samma som 2024. Ystads resultat är lägre än för riket (33,7) och ovägt medel för alla kommuner (34,3) där ingen motsvarande nedgång syns utan istället en långsiktig förbättring av trenden.

Invånarnas upplevelse av att kunna vara den de är och leva sitt liv som de vill i sin kommun ligger fortfarande på en relativt hög nivå (90,4) i jämförelse med riket (86,6). En minskning skedde i Ystad mellan 2023 (92,7) och 2024 (90,6) samtidigt som en ökning skedde för riket som helhet. Ystad ligger kvar på i stort sett samma nivå som 2024 samtidigt som en smärre minskning syns för riket som helhet.

Utbildningsförvaltningen har under året arbetat systematiskt med att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling via DraftIT, med löpande uppföljning från utvecklingsenheten för att säkerställa kvalitet och regelefterlevnad. Arbetet har kombinerats med ett fortsatt förebyggande värdegrundsfokus i verksamheterna.

Skapa delaktighet och involvera fler

Det finns olika vedertagna åtgärder som kommuner kan använda för att involvera kommunmedborgare för att ta tillvara på deras åsikter under mandatperioden. Hit räknas möjligheter för kommuninvånare att lämna medborgarförslag, att kommunerna använder sig av medborgarråd eller medborgardialoger samt om de genomför medborgarundersökningar. Antalet medborgarförslag (oavsett benämning) har fluktuerat sedan år 2019 mellan 47 som lägst och 61 som högst. Under 2025 har antalet varit 67 st vilket är en ökning från tidigare år.

Invånarnas uppfattning om möjligheten att påverka kommunens utveckling har förbättrats något (28,2) sedan 2024 men resultaten är dock fortfarande betydligt lägre än rikets (35,5). Resultatet i Ystad försämrades markant mellan 2023 (33,1) och 2024 (25,7), under perioden syns ingen motsvarande trend för riket. Den minskning som skett för riket var mellan 2022–2023 och från 2023 syns istället en svagt uppåtgående trend. Indikatorn delaktighetsindex bygger på data som inte längre samlas in och sammanställs nationellt och finns därför inte med som underlag 2025.

För att öka delaktighet och involvera fler har flera insatser genomförts. Ungdomsfullmäktige har varit aktivt med fyra sammanträden, synpunkter i aktuella kommunala planprocesser samt beslut om nya stadgar som börjar gälla hösten 2025. Kommunen har samtidigt stärkt öppenhet och insyn genom en ny riktlinje om publicering av kallelser och handlingar på ystad.se, där i stort sett alla nämnder påbörjat arbetet. Dialogen med organiserade råd har fortsatt genom samverkansmöten med tillgänglighetsråd, ungdomsråd och pensionärsråd, och förberedelser pågår för ett kommunalt pensionärsråd 2026. Inom samhällsbyggnadsområdet har även nya former för medborgardialog prövats, bland annat via sociala medier och både fysiska och digitala samrådsmöten. Dessutom genomfördes en årlig föreningsträff med för att stärka samverkan mellan kommunen och civilsamhället.

Trygg och säker kommun
Resultatet i medborgarundersökningen visar att fler ystadbor (85) än vid tidigare mätning anger att de är trygga i sitt bostadsområde när det är mörkt. Andelen är även högre än snittet för riket (79).

I arbetet för en trygg och säker kommun har kommunen bedrivit ett mer strukturerat och kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete i linje med lag (2023:196), samlat inom Lokala BRÅ och organiserat utifrån fyra fokusområden: trygga offentliga platser, unga i risk, Ystad fritt från våld samt kriminell ekonomi. Arbetet kombinerar åtgärder i den fysiska miljön (som närvaro, belysning, upprustning och utredning av

kamerabevakning) med socialt förebyggande insatser, tidig upptäckt av unga i riskzon och långsiktig våldsprevention. Kommunen har också genomfört krisberedskapsvecka v.39 med övningar och bred invånarinformation. I stadsmiljön har trygghetsinslag förstärkts, bland annat genom att hjärtstartare satts upp i centrala Ystad. Socialnämnden har dessutom utvecklat arbetet med våld i nära relationer och hedersrelaterade frågor genom kartläggning och planförslag för fortsatt kommunövergripande samordning, samt förstärkt suicidpreventionen genom implementerad rutin och utbildningsinsatser (MHFA) där sju utbildningar genomfördes under 2025 och fler planeras 2026.

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken. Då Region Skånes Folkhälsoenkät (vuxna) samt Folkhälsoenkät Barn och unga inte genomförts under 2025 redovisas inte någon statistik för dessa indikatorer.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 5. Jämställdhet
Mål 10. Minskad ojämlikhet
Mål 11. Hållbara städer och samhällen
Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Mänskliga rättigheter och allas lika värde

Beskrivning

Ystads kommuns verksamheter bygger på de mänskliga rättigheterna och ett icke-diskriminerande förhållningssätt ska användas i verksamheterna, lika god service, vård och omsorg ska ges till alla som bor och vistas här. Att göra jämlikt innebär att anpassa verksamheterna på ett sådant sätt att de motsvarar olika människors olika behov och förutsättningar. En god kunskap hos förtroendevalda och medarbetare om de mänskliga rättigheterna är avgörande, både ur ett främjande perspektiv, men också för att inte diskriminera och kränka de mänskliga rättigheterna. Förtroendevalda och medarbetare som har direktkontakt med medborgare, elever, patienter och brukare bör utbildas och fortbildas i de mänskliga rättigheterna och i ett sådant förhållningssätt. Ystads kommuns förskolor och skolor ska med utgångspunkt i verksamhetens lika behandlingsplan aktivt och systematiskt arbeta för att lära barn och elever om de mänskliga rättigheterna, både i teori och i praktik samt arbeta för att motverka diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling liksom hot och våld.

Indikator	Trend
Invånarnas upplevelse av om kommunen arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället	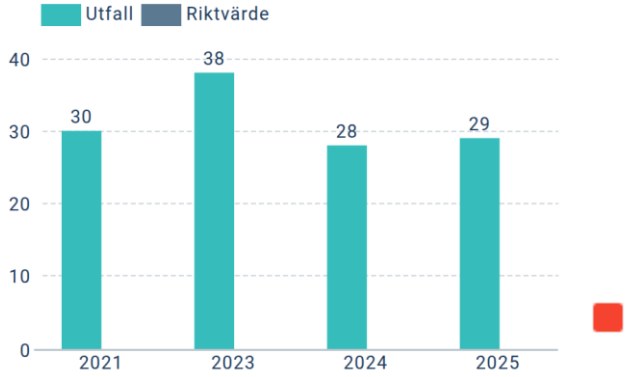

Indikator	Trend
Invånarnas upplevelse av att kunna vara den de är och leva sitt liv som de vill i sin kommun? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning	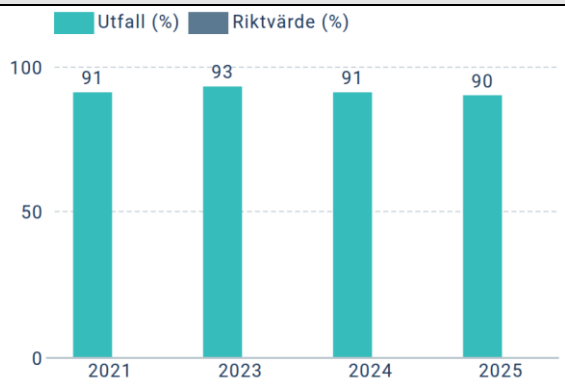 —

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Förvaltningsgemensamt mål Varje barn och elev i Ystads kommun ska möta och mötas med respekt i en inkluderande förskole- och skolmiljö (Utbildningsförvaltningen)
Anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling - DraftIT Pågående
Kommentar: Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt med att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling enligt gällande rutiner. Samtliga som är verksamma inom utbildningsförvaltningens verksamhetsområde har ett ansvar att göra en anmälan om kränkande behanlig om de misstänker att ett barn blivit utsatt eller har uppgivit att hen känner sig kränkt. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på skolan får upplysning om att en elev har upplevt sig kränkt. Enligt skollagen finns det ett absolut förbud för alla som arbetar inom förskola eller grundskola att kränka ett barn eller en elev. Utvecklingsenheten övervakar kontinuerligt förskolornas och skolornas anmälan om kränkande behandling i systemet DraftIT. På detta sätt kan huvudmannen säkerställa så att innehåll följer gällande rutiner och lagstiftning. Analysen ger indikationer på att ansvariga i verksamheten har god insikt i behov och effekter av insatser. Under läsåret 2024/2025 gjordes 573 anmälningar om kränkande behandling. Det är färre anmälningar än de som gjordes både under läsår 2023/2024 då det gjordes 722 och läsåret 2022/2023 då det gjordes 705 anmälningar. Den höga personaltätheten i verksamheten bidrar till att förebygga kränkningar genom att vuxna kan vägleda eleverna i det sociala samspelet. Det förväntas att antalet anmälningar kommer att förbli lågt, men att det förebyggande värdegrundsarbetet kommer att fortsätta vara en central del av skolans verksamhet.

Skapa delaktighet och involvera fler

Beskrivning

I syfte att förbättra och bredda beslutsunderlag ska Ystads kommun verka för ett mer jämlikt medborgarinflytande. Detta ger dem som be rörs en möjlighet att få insyn och att påverka beslutens utformning. Att nå mer resurssvaga grupper samt unga under 18 år, som saknar rösträtt och därmed tillgång till de formella demokratiska processerna, är särskilt viktigt. Social representativitet är en rättvisefråga och en fråga för demokratins legitimitet. Kommunens arbete ska inte bara fokusera på individers rätt till inflytande utan måste även handla om individers politiska organisering, deltagande och förutsättningar för att gemen samt bilda opinion, oavsett kön, socioekonomisk position, funktionsförmåga eller födelseland. Ystads kommun bör sträva efter att skapa för utsättningar för en jämlik representation i de politiska partierna.

Indikator	Trend
Antal medborgarförslag 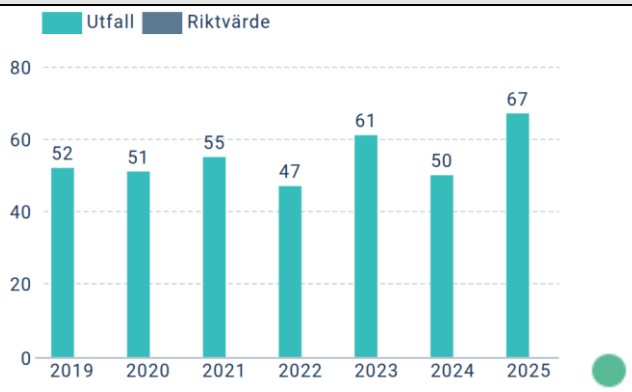	↗
Invånarnas uppfattning om möjligheten att aktivt delta i arbetet med utveckling av kommunen, andel positiva. 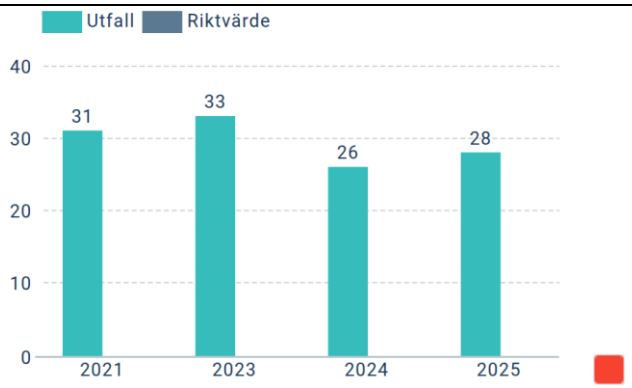	—

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd	Status
Genomföra ungdomsfullmäktige läsåret 24/25	Avslutad
Kommentar Under verksamhetsåret 2024/2025 har Ungdomsfullmäktige fortsatt vara en aktiv plattform för ungas inflytande i Ystads kommun. Fyra protokollförda sammanträden genomfördes (tre i Knutsalen och ett på Ungdomens hus) där ungdomarna både fick information om kommunens arbete och lämnade synpunkter i aktuella frågor som stadsmiljöprogram, cykelplan, avfallsplan samt skolmåltider. Under året arbetade ungdomsfullmäktige även fram och beslutade om nya stadgar som börjar gälla från hösten 2025. En viktig del av årets arbete var att stärka ungas delaktighet genom konkreta underlag och ställningstaganden. Ungdomsfullmäktige tog fram yttrande på en motion om skolfrukost och diskuterade frågor kopplade till trygghet, skola samt tobak/alkohol/droger. De tog också in perspektiv från olika aktörer och verksamheter, bland annat kommunpolisens trygghetsskapande arbete, information från Leader Östra Skåne och dialog med Hjärtat i Ystad om trivsel och utveckling i innerstan. Ungdomsfullmäktige fördelade dessutom 149 844 kr vid budgetmötet till aktiviteter och satsningar på skolor, exempelvis skolutflykter, teknikdagar, sociala aktiviteter, arbete med psykisk hälsa samt stöd till pridefestival. Arbetet har stöttats av koordinatorer från flera förvaltningar och kopplar till kommunens barnrättsarbete genom bland annat prövning av barnets bästa och reviderade rutiner för att fånga ungas synpunkter.	

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Kommuninvånare, företag och besökare upplever god service, gott bemötande och enkelhet att komma i kontakt med kommunens verksamheter (Kommunstyrelsen)	
Publicera alla handlingar på ystad.se	Pågående
Kommentar: Riktlinjen för publicering av styrelsens och nämndernas kallelser med handlingar på kommunens hemsida antogs av kommunstyrelsen den 10 september 2025 § 168. Under hösten har implementering och rutiner för detta skett i organisationen. Per december 2025 publicerade kommunstyrelsen och samtliga nämnder utom samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden kallelser med handlingar enligt riktlinjen. Under början av	

2026 kommer en ny teknisk lösning implementeras för att säkerställa korrekt hantering av personuppgifter i det publicerade materialet, detta bedöms också effektivisera administrationen.
Nämndmål: Vi utför daglig service, är lyhörda för våra invånares behov så att deras vardag underlättas och kommunens miljö upplevs funktionell och attraktiv som plats att bo på. (Samhällsbyggnadsnämnden)
Regelbundna samverkansmöten, två per år, med HSO tillgänglighetsråd och YPR pensionärsråd. Pågående
Kommentar: Under 2025 har ett av totalt två möten med HSO (tillgänglighetsrådet) och YPR samt presidier för MYN och SAM genomförts. Under 2026 kommer kommunen få ett kommunalt pensionärsråd. Fortsatt samverkan med Tillgänglighetsrådet kommer ske enligt ny rutin.
Nämndmål: Vi möter intressenter lyhört, enkelt och snabbt samt kommunicerar så medborgare får inflytande och insyn gällande Ystads samhällsbyggande. (Samhällsbyggnadsnämnden)
Pröva nya former för medborgardialog för att nå ut till fler. Hitta former för kommunikation i sociala medier i samarbete med kommunikationsavdelningen. Pågående
Kommentar: I samband med samråd för detaljplaner för polishuset och Gamla Rådhuset har planenheten använt sig av sociala medier för att nå allmänheten och få synpunkter. Vidare möjligheter som sociala medier ger utvecklas. Två informationsmöten inför samråd om upphävandet av detaljplanerna, varav ett digitalt, genomfördes i november.
Nämndmål: Kultur och fritid ska ses som en välkomnande och självklar del för invånare, företag och besökare i Ystad. (Kultur- och fritidsnämnden)
Föreningsträff Pågående
Kommentar: Den årliga föreningsträffen i november samlade 105 deltagare från 63 föreningar på Ystad Arena. Syftet var att stärka samverkan och dialogen mellan kommun och civilsamhälle. Föreläsaren Silvia Kakembo inspirerade kring engagemang och organisering, vilket lade grunden för efterföljande dialogmöten med tjänstepersoner och förtroendevalda. Kvällen bedöms ha bidragit till ökad samsyn och kunskapsutbyte.

Trygg och säker kommun

Beskrivning

Ystads kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor eller vistas i kommun en. Kommunen ska bidra till att människors förmåga att skydda sig själv och andra, miljön samt sin och andras egendom är hög. Ystads kommun ska tillsammans med andra aktörer arbeta för att främja frihet från hot och våld. Arbetet med mäns våld mot kvinnor och insatser för att motverka hedersrelaterat våld bör vara särskilt prioriterat då detta i hög utsträckning också drabbar barn.

Indikator	Kommentar
Trygg utomhus i sitt bostadsområde när det är mörkt ute, andel procent (%).	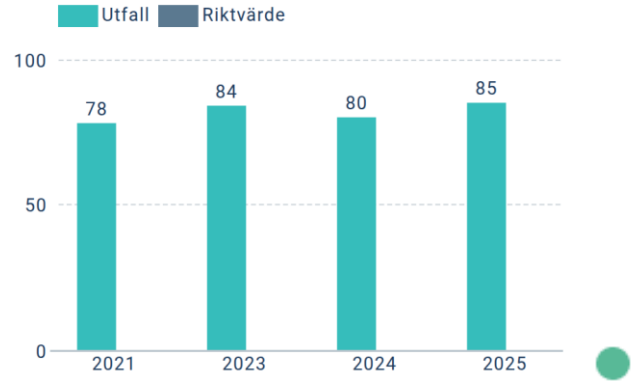

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Samlat brottsförebyggande arbete	Pågående	**Arbetsplan för det lokala brottsförebyggande arbetet**	Pågående

Under året har Ystads kommun bedrivit ett mer strukturerat och kunskapsbaserat trygghets- och brottsförebyggande arbete i enlighet med Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Arbetet utgår från kommunens aktuella lägesbild 2024/2025, som visar att den upplevda tryggheten generellt är hög men att det finns tydliga utmaningar – särskilt i centrala delar av staden – kopplade till bland annat störande trafik, missbruk, öppen narkotikahandel, skadegörelse/klotter och ungdomsgrupperingar.

Trygghetsarbetet har samlats inom Lokala BRÅ med fyra prioriterade fokusområden: trygga offentliga platser, unga i risk, Ystad fritt från våld samt kriminell ekonomi. Inriktningen kombinerar situationella åtgärder i offentliga miljöer (t.ex. trygghetsskapande närvaro, förbättrad belysning, upprustning av otrygga platser och utredning av utökad kamerabevakning) med socialt förebyggande arbete för att tidigt identifiera och stötta barn och unga i riskzon samt ett långsiktigt våldspreventivt arbete som motverkar våldsglorifierande normer och stärker skyddsfaktorer. Parallellt har kommunen förstärkt inriktningen mot kriminell ekonomi genom fokus på att utveckla rutiner och arbetssätt för att upptäcka och hantera ekonomisk brottslighet, samt samverkan och kompetenshöjning inom organisationen.

Genomföra årlig krisberedskapsvecka under v. 39 Temat för 2025 är "Du är en del av Sveriges totalförsvar".	Avslutad	**Genomföra beslutade aktiviteter under Krisberedskapsveckan**	Avslutad

Under beredskapsveckan (22–28 september) deltog Ystads kommun i MSB:s nationella satsning för att stärka invånarnas medvetenhet och förmåga inför kris och krig. Kommunen genomförde flera aktiviteter, bland annat en kommunövergripande scenarioövning på både lednings- och verksamhetsnivå med MSB på plats för dokumentation och erfarenhetsspridning. För att nå ut brett arrangerades även en gemensam informationsinsats på Stortorget den 27 september där kommunala verksamheter och samverkansaktörer mötte invånare, med möjlighet att besöka skyddsrum och ta del av hur en trygghetspunkt fungerar. Insatser genomfördes också i skolor och på Ungdomens hus för att uppmärksamma beredskapsfrågor och individens ansvar i totalförsvaret.

Nämndernas aktiviteter

Nämndmål: Kommunen är säker och upplevs trygg. Genom förvaltningens kunskapsbaserade arbete möjliggörs snabbare anpassning och förändring av brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder

(Kommunstyrelsen)

Aktivitet Hjärtat i Ystad, trygghetsgruppen Pågående

Kommentar Under 2025 sattes två hjärtstartare upp i centrala Ystad på initiativ av Hjärtat i Ystad, som en del i ett stadsutvecklingsprojekt och även ur ett trygghetsperspektiv. Hjärtat i Ystad är ett samarbete mellan kommunen och Ystad i centrum.

Nämndmål: Ystads medborgare ska erbjudas en trygg och attraktiv livsmiljö för en ökad andel friska, aktiva och självständiga medborgare

(Socialnämnden)

Utveckla det gemensamma uppdraget för att arbeta samordnat med våld i nära relationer och hedersrelaterade frågor Avslutad

Kommentar Kartläggning är klar och förslag på plan har tagits fram. Arbetet kommer att fortsätta på kommunövergripande nivå inom ramen för lokala BRÅ, med fokus på samordning och förebyggande insatser mot våld i nära relationer.

Det finns ombud i respektive verksamhet samt en intranätsida med information som byggts upp som stöd till verksamheterna.

Ta fram åtgärdsplan för förvaltningens arbete kopplat till den Suicidpreventiva planen för Ystads kommun Avslutad

Kommentar: Social och omsorgsförvaltningens rutin för suicidprevention implementerades under året. Funktionsnedsättning och socialpsykiatri utbildade två instruktörer under hösten och har fyra medarbetare som är instruktörer i MHFA - första hjälpen till psykisk hälsa, som ger utbildningar för såväl medarbetare som

medborgare i hela kommunen. Syftet med utbildningen är att rädda liv genom ökade kunskaper om psykiska sjukdomar och suicid. Under 2025 har sju utbildning genomförts, åtta utbildningar är inplanerade för 2026.

Mål 2. Jämlika livsvillkor genom hela livet

Kommentar

Bedömningen är att målet bedöms delvis uppfyllt. Detta beror på att det finns såväl positiva som negativa trender samt att det skiljer sig åt mellan målets strategiska inriktningar. Samtidigt sker ett omfattande och framgångsrikt arbete i verksamheterna för att systematiskt förbättra livsvillkoren för barn och unga och öka kvaliteten ytterligare inom äldreomsorgen. Resultaten av dessa arbeten följs upp separat och effekterna syns sannolikt först på längre sikt.

Bra start i livet

Detta är andra året som Ystads kommun följer upp antalet genomförda prövningar av barnets bästa. Under 2025 genomfördes totalt 39 prövningar i samtliga nämnder. Antalet skiljer sig mellan nämnderna men är sammantaget lågt, och flertalet prövningar har gjorts enligt mallen Enkel prövning, vilket innebär att ärendena bedömts beröra barn i liten grad. Detta tyder på att arbetssättet ännu inte fått fullt genomslag. Ett stickprov av 43 slumpmässigt utvalda tjänsteskrivelser visar att 29 bedömningar var korrekta, 14 felaktiga i förhållande till bilaga 1–2 i riktlinjen för prövning av barnets bästa och ett ärende saknade bedömning. Felaktigheterna bestod främst i att ärenden som enligt riktlinjen normalt ska prövas (exempelvis trafikärenden, styrdokument, budget och vissa granskningar/årsredovisning) ändå bedömdes som administrativa eller inte påverkande. Att planerade utbildningar i prövning av barnets bästa behövde ställas in under 2025 på grund av för få anmälda förstärker bilden av ett behov av tydligare och mer konsekvent prioritering av barns rättigheter och tillämpning av riktlinjen.

När det gäller barns ekonomiska villkor ökade andelen invånare 0–19 år med låg ekonomisk standard till 12 procent mellan 2022 och 2023 och ligger kvar på samma nivå 2024. Resultatet är fortsatt lägre (bättre) än riket som helhet (17 procent).

Parallellt har kommunen fortsatt att stärka arbetet för en bra start i livet genom införande och breddning av Backa barnet i verksamheter som möter barn eller barn som anhörig. Utbildningar i Tidiga tecken, Barnteam och Individuellt barnteam har genomförts och cirka 250 medarbetare har utbildats. Fokus har flyttats från modelljusteringar till implementering och metodföljsamhet, bland annat genom ökad användning av Behovskompassen, nytt stödmaterial för grundskola och vårdnadshavare samt arbete för ökad likvärdighet mellan team med riktat stöd från styr- och införandeteam. Tidigt stöd har även förstärkts genom etableringen av en familjecentral med hög besöksfrekvens och fungerande samverkan mellan professioner. Arbetet med placerade barns skolgång har utvecklats genom påbörjad etablering av skolsamordnarfunktionen, med nulägeskartläggning och framtagna rutiner mellan skola och socialtjänst.

Under året har också metod- och kompetensutveckling bedrivits genom fortsatt prövning av digitala barnsamtal via Ommej, genomförd YAM-insats för 162 elever samt uppdaterad digital utbildning, inklusive sekretess. Den gemensamma digitala samplaneringen har stärkts genom förbättrad struktur i Prorenata och en gemensam handbok. I skolmiljön har insatsen med akvariefiskar på Backaskolan fortsatt som ett stödjande inslag, särskilt för elever med NPF, med behov av mer planerad användning.

Jämställt föräldrastöd
Under året har kommunen fortsatt att erbjuda gruppbaserat föräldrastöd i flera former för att öka tillgänglighet och likvärdighet, bland annat genom digitalt upplägg. Trenden är tydlig: när grupper genomförs upplevs de hålla hög kvalitet och ge konkret nytta, med mycket positiva utvärderingar och stort förtroende för gruppledarna. Samtidigt kvarstår en återkommande utmaning i rekrytering och deltagarunderlag, vilket lett till att vissa grupper ställts in. Det tyder på att efterfrågan inte fullt ut matchar utbudet eller att trösklar kring tid, kännedom och relevans påverkar deltagandet. Sammantaget innebär det god kvalitet men begränsad räckvidd, vilket försvårar målet om ett jämlikt och jämställt föräldrastöd och pekar på behov av utvecklade former för att nå fler.

Ökat arbetsdeltagande - ett arbetsliv för alla
Flera indikatorer pekar på en positiv utveckling i Ystads arbete för ökat arbetsdeltagande, samtidigt som det finns kvarstående utmaningar kopplade till ekonomisk utsatthet och unga som står utanför arbete och studier. Andelen personer som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta ökade tydligt mellan 2023 (33) och 2024 (52), vilket innebär att Ystad efter ett år under riksgenomsnittet åter ligger över rikets nivå. Samtidigt visar socialförvaltningens analys att det fortsatt krävs mer riktade insatser och resurser för att fler nyanlända ska nå arbete eller studier, och att minskat inflöde av nyanlända kan göra det svårare för

utbildningsanordnare att erbjuda individanpassade utbildningar.

Parallellt syns en viss försämring i andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd, som ökade 2024 till 0,44 procent (från 0,28 år 2023). Även om Ystad fortsatt ligger betydligt lägre än riket (0,99) indikerar ökningen ett behov av fortsatt fokus på vägar till egen försörjning. Bland unga 16–24 år som varken arbetar eller studerar ökade andelen mellan 2022 (3,8) och 2023 (4,7). Utvecklingen är negativ, men nivån är fortfarande lägre än riket (5,8) och bör ses i ljuset av att Ystad haft en långsiktigt minskande trend sedan 2016. Andelen ej återaktualiserade personer i försörjningsstöd ökade marginellt 2024 (72 procent) jämfört med samma period 2023 (71), men resultatet är fortsatt svagare än riksgenomsnittet.

För kommunens arbetsmarknadsverksamhet har andelen deltagare som börjat arbeta eller studera vid avslut förbättrats markant över tid, med en tydlig återhämtning 2024 till 57 procent (från 47 år 2023), vilket även är bättre än ovägt medel för kommuner. Verksamhetens egen statistik visar att 55 personer gick vidare till arbete och 11 till studier.

Mot denna bakgrund har kommunen under året fortsatt att stärka individers möjligheter att nå arbete eller studier genom flera operativa insatser. Arbetsmarknadsenheten har kunnat erbjuda arbetsrelaterad praktik till samtliga med behov och har fortsatt driva IRIS Sydöst, som riktar sig till personer långt från arbetsmarknaden med låg arbetsförmåga och syftar till stegvis förflyttning mot arbete. Projektet har dessutom förstärkts med ett mer intensivt fokus på unga vuxna (19–29 år) som varken arbetar eller studerar. Kommunen har även genomfört riktade kompetensförsörjningsinsatser mot bristyrken i samverkan med andra aktörer. I samarbete med bemanningsenheten har personer som inte är svensktalande i grunden erbjudits praktik inom hemtjänsten, med stöd av utbildningsplattformen Lingio för yrkessvenska, vilket kan underlätta vägen till anställning.

Gymnasienämnden har samtidigt arbetat för att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad genom strategisk marknadsföring av Ystad Gymnasium i flera kanaler för att nå både ungdomar och vårdnadshavare. Arbetet med att öka näringslivets delaktighet i programråden har intensifierats, bland annat genom att förlägga vissa möten ute på företag för att underlätta deltagande, och programråd som tidigare varit svåra att etablera är nu under uppstart. Sammantaget ger resultaten en bild av förbättrade utfall i flera centrala delar, samtidigt som utvecklingen inom långvarigt ekonomiskt bistånd och andelen unga utanför arbete och studier fortsatt behöver följas och mötas med riktade insatser.

Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden

Under året har socialnämnden fortsatt arbetet för att Ystads kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare genom åtgärder kopplade till kompetensförsörjning, bemanning och arbetsmiljö. Den förvaltningsövergripande strategin för bemanning och kompetensförsörjning har vidareutvecklats och integrerats med projektet Hållbart arbetsliv, med särskilt fokus på att minska rörligheten inom hälso- och sjukvården. Bemannings- och rekryteringsenheten har arbetat strategiskt och operativt tillsammans med verksamheterna, bland annat genom återkommande schemauppföljningar för att stärka kvalitet, kontinuitet och rätt kompetens utifrån budget.

Parallellt har insatser genomförts för ökad frisknärvaro och implementering av friskfaktorer, genom rehabilitering, företagshälsovård, kompetensutveckling samt dialog och delaktighet i verksamheterna. Sammantaget ligger åtgärderna i linje med inriktningen om god fysisk och psykisk arbetsmiljö och hållbar kompetensförsörjning.

Åldrande med livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar och behov

Åldrande med livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar och behov kännetecknas 2025 av i huvudsak stabila men fortsatt utvecklingskrävande resultat inom äldreomsorgen. Brukarnas bedömning av bemötande, trygghet och förtroende i särskilt boende uppgår till 87 procent (andel som svarat positivt), vilket är under riket (90) och ovägt kommunsnitt (91). Brukarnas helhetsbedömning av hemtjänsten har haft en nedåtgående trend sedan 2018, men 2025 syns en mindre förbättring till 84 procent jämfört med 83 procent 2024. Samtidigt har personalkontinuiteten i hemtjänsten stärkts jämfört med 2022, vilket kan kopplas till verksamheternas arbete med personalkontinuitet och införande av fast omsorgskontakt, även om antalet personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar ökade något 2024 (15 jämfört med 14 år 2023) och fortsatt ligger lägre än ovägt kommunsnitt.

Mot denna bakgrund har socialnämnden under året arbetat brett för att stärka kvalitet, trygghet och delaktighet genom omställningen till god och nära vård, förbättrad tillgänglighet och förebyggande insatser. Ett första utkast till strategisk handlingsplan för Nära vård har tagits fram kopplat till statliga utvecklingsmedel. Arbetet har förstärkts genom anställning av legitimerad personal kopplad till

Förebyggandeenheten, revidering av hälsosamtal och färdig planering för förebyggande hembesök. Medlen har också använts för att stärka patientsäkerheten, bland annat genom medicinteknisk utrustning till sjuksköterskor, utbildningar i Nationell vårdplan för palliativ vård och förflyttningsutbildning för omsorgspersonal, samt en förstärkning av ledningen med en enhetschef för att driva utvecklingsarbetet vidare.

För att öka medborgarnöjdhet och förenkla kontakten med kommunen har tillgängligheten fortsatt utvecklats genom etableringen av ”En väg in” under 2025, efter tidigare åtgärder med funktionsbrevlådor och utökade telefontider. Förebyggandeenheten har samtidigt drivit projektet Motverka ensamhet med aktiviteter i Seniorernas hus, gruppaktiviteter på särskilda boenden och digitala träningspass för att öka delaktighet för personer med hemtjänst eller på särskilt boende. I samma utvecklingsinriktning har en förstudie om äldrecentral resulterat i att pilotprojektet Äldrecentral Ystad startade i juni 2025. Sammantaget utgör dessa åtgärder en tydlig inriktning mot mer förebyggande, tillgänglig och sammanhållen omsorg, vilket är centralt för att långsiktigt förbättra upplevelsen av kvalitet, trygghet och kontinuitet i äldreomsorgen.

Det saknas indikatorer till de strategiska inriktningarna:

- Jämställt föräldrastöd
- Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Då Region Skånes Folkhälsoenkät (vuxna) samt Folkhälsoenkät Barn och unga inte genomförts under 2025 redovisas inte någon statistik för dessa indikatorer.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 4. God utbildning för alla
Mål 5. Jämställdhet
Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Mål 10. Minskad ojämlikhet

Bra start i livet

Beskrivning

Ystads kommun ska aktivt arbeta för att införliva barnkonventionen i det dagliga arbetet. Kommunen ska skapa, stötta och stärka en god start i livet genom att säkerställa alla barns rättigheter att utifrån sina villkor och behov utveckla sina förmågor. Metoder som erbjuds barn och föräldrar ska sätta barnets bästa i första hand och medel ska stärka en trygg uppväxt. Ystads kommun ska ha en väl utvecklad och fungerande samverkan mellan förskola, skola, barn- och elevhälsa, hälso- och sjukvård och socialtjänst. Detta för att säkerställa att barn med behov av samordnade insatser från olika aktörer tidigt får rätt stöd och att föräldrar inte blir samordnare för dessa. Hälsofrämjande och förebyggande insatser är viktiga för individen men även för att skapa en samverkan som fungerar över tid. Ansvaret för att skapa en förtroendefull, medskapande och ändamålsenlig samverkan är gemensamt för alla berörda verksamheter. Medarbetaren ska ges möjlighet till gemensam kompetensutveckling och arbeta för att varje barn tidigt ska få rätt hjälp vilket innebär att uppdraget sträcker sig längre än den egna verksamhetens ansvar.

Indikator	Trend
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%) 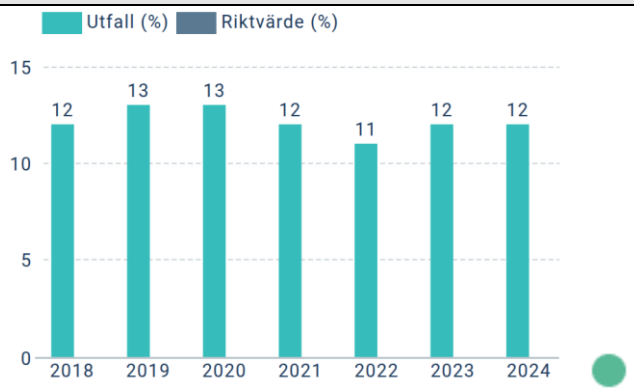	—
Antal genomförda prövningar av Barnets bästa 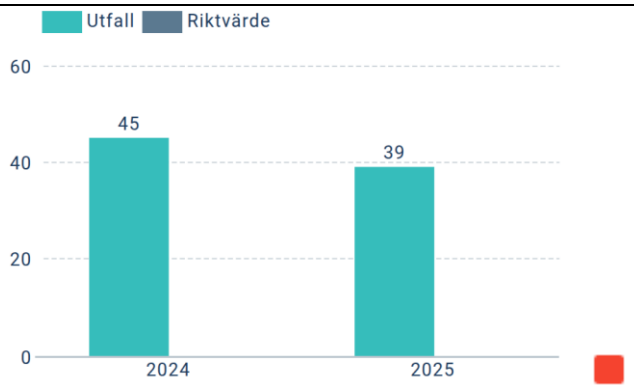	↙

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Införa Backa barnet i alla verksamheter som har barn eller barn som anhörig Pågående			
Kommentar Under 2025 har arbetet med att utbilda personal fortsatt, med totalt fem utbildningar i Tidiga tecken, två i Barnteam och två i Individuellt barnteam. Utvärderingar av Backa barnet visar att modellen nu kräver färre justeringar och att fokus istället ligger på införande, arbetssätt och kulturförändring. Arbetet med att använda Behovskompassen mer i vardagen har förstärkts och mer material riktat till grundskolan och vårdnadshavare har tagit fram. Den lokala styrgruppen har tagit fram en plan för ökad likvärdighet mellan teamen och utvecklat insatspaletten. Införandeteamet har stöttat verksamheterna genom uppdaterade checklistor och tydligare budskap. Handledning för nyckelpersoner har genomförts vid fyra tillfällen med stort deltagande, och vårens uppföljning bekräftar att arbetet nu främst handlar om implementering snarare än förändring av modellen.		**Införa Backa barnet i kommunala förskolor, skolor, ungdomens hus, badet och fler enheter inom IFO**	Avslutad
		Kommentar. Under 2025 har det fortsatt erbjudits utbildningar för personal, nyanställda och för personal i privat förskola och skola. Det har genomförts sex utbildningar i Tidiga tecken, två utbildningar i Barnteam och två utbildningar i Individuellt barnteam. Totalt har 250 personer genomfört utbildningarna. Under hösten har arbetet handlat om att använda Behovskompassen mer i vardagen, få fler verksamheter att göra tidiga upptäckter samt att stärka teamen så de blir mer enhetliga och effektiva och tar ett gemensamt ansvar. Fokus har också varit på grundskolan och material för dem att använda till eleverna kopplat till det rättighetsbaserade arbetet. Material som utvecklats är kommunikationsmaterial till vårdnadshavare att använda i tex föräldramöten, stödmaterial till upptäckarkort och kom ihåg listor.		
		Backa barnet används metodtroget i verksamheterna	Avslutad
		Kommentar. Under 2025 har den lokala styrgruppen	

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
		arbetat med hur vi ska skapa större likvärdighet mellan Barnteam och Individuella barnteam. En plan för hur detta ska genomföras har tagits fram. Styrgruppen har även fokuserat på hur Backa barnet kan spridas till barn och vårdnadshavare, utvecklat insatspaletten och fört dialog om hur arbetet i grundskolan kan stärkas. Införandeteamet fortsätter att stötta verksamheterna i att arbeta enligt modellen. De har tagit vidare flera av styrgruppens uppdrag, bland annat genom att uppdatera checklistor, förtydliga budskapen kring Backa barnet och ta fram exempel på ifyllda verktyg. Handledning för nyckelpersoner har genomförts under 4 tillfällen med mellan 50–70 deltagare. Under dessa tillfällen har frågor om modellens nyheter, dokumentation, informationsspridning och liknande områden hanterats.	
		Uppföljning och utvärdering för att säkra att Backa barnet används på det sätt som är avsett	Avslutad
		Kommentar: Årets utvärdering visar att modellen fortsätter att stabiliseras och att behovet av justeringar minskar, med fortsatt fokus på införande, metodföljsamhet och förändrade arbetssätt. Allt fler verksamheter arbetar nu fullt ut med modellen, vilket stärker barns delaktighet och möjliggör tidigare och mer samordnade insatser genom tvärprofessionellt samarbete. Samtidigt har personliga variationer i arbetssätt utvecklats, vilka ofta är mer tidskrävande och mindre effektiva än modellens avsedda struktur. Det tvärprofessionella teamarbetet upplevs som både effektivt för barnen och som kompetensutveckling för medarbetare, särskilt när struktur och arbetssätt följs. Samtidigt uppstår brister när teamens beslut ska omsättas i ordinarie verksamheter, vilket skapar organisatoriska glapp och minskar det sömlösa arbetet. Skola och förskola tar ofta ett större ansvar än andra verksamheter. Analys visar att Barnets plan fungerar väl när den används fullt ut, men att flexibla stödinsatser ofta saknas.	
Öppna familjecentral i Ystad Avslutad			
Kommentar: Öppnandet av familjecentralen har varit framgångsrikt. Den höga besöksfrekvensen (2000 besökare på 2 månader) redan från start, det stora antalet besök på kort tid och den breda målgruppen visar att familjecentralen snabbt blivit en efterfrågad och tillgänglig mötesplats. Samverkan mellan professionerna har fungerat väl, med etablerade slussningar som stärker tillit, tillgänglighet och tidigt stöd till familjer. Trots identifierade utmaningar har verksamheten fått en stabil grund och goda förutsättningar för fortsatt utveckling.			
Utveckla samarbetet gällande de placerade barnens skolgång genom att skapa organisatoriska och kunskapsmässiga förutsättningar för Skolsamordnare. Pågående			

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Kommentar: Arbetet med att etablera funktionen skolsamordnare har inletts genom en nulägeskartläggning av placerade barns skolgång, där både skolans och socialtjänstens behov har identifierats. Komplicerade ärenden har inventerats och skolavbrott har analyserats för att skapa en gemensam bild av nuläget. Parallellt har rutiner mellan skola och socialtjänst tagits fram, där skolsamordnarens roll och ansvar tydliggörs.			
Om mej in i Backa barnet Avslutad			
Kommentar: Sedan 2023 har Backa barnet och Ommej samarbetat för att göra digitala Barnsamtal. Under åren har 64 barn fått möjligheten att svara i appen och 48 har haft identifierade risker. Majoriteten av de som svarat har varit mellan 13-15 år och de flesta barnen tycker fler barn ska få tillgång till Ommej-appen. 31 personal från Ystads kommun och Region Skåne har gett möjlighet att testa appen, där endast 14 nyttja denna möjlighet. De 14 tycker att Ommej bidrar till god förberedelse och struktur i Barnsamtalet, att den unge lätt kan svara när hen vill, att det gick att komma djupare i vissa frågor snabbare och att det var användarvänligt. Den personal som valt att inte testa beror på otrygghet i digitala verktyg och hur dessa förhåller sig till befintliga riktlinjer. Under läsåret 25/26 kommer de 14 som använt Ommej att få fortsatt möjlighet att använda appen i Barnsamtal. Andra geografiska platser som är med i Backa barnet kan teckna avtal med Ommej för att använde den i sina verksamheter.			
Erbjuda barn och unga YAM Avslutad			
Kommentar: Under 2025 har samtliga åk 8 på Västerport (tolv klasser) genomfört YAM samt två områden på Ystad gymnasium (5 klasser), vilket blir totalt 162 elever. Eleverna ses tre tillfällen totalt fem timmar. Efter genomförd YAM har eleverna fått utvärdera insatsen genom att svara på elva korta frågor. Två av frågorna är – *Tror du att du kommer att ha nytta av vad du lärt dig?* Det anser 65% av eleverna att de kommer att ha. *Skulle du rekommendera YAM till andra klasser?* Det skulle 81 % av eleverna göra. BUSO har beslutat att pausa arbetet med YAM för att ta ett helhetsgrepp om barns psykiska hälsa.			
Digital utbildning i Barnteam och Individuella barnteam Avslutad			
Kommentar*:* Allt material i lärplattformen är uppdaterat efter att modellen justerades i augusti. Utbildning i sekretesslagstiftningen är uppbyggd och utlagd.			
Akvariefiskar på Backaskolan Pågående			
Kommentar: Under höstterminen har förskoleklassens elever fått bekanta sig med akvariet och dess fiskar genom att mindre grupper av elever har gått dit med lärare. Ansvarig projektledare på skolan mötte upp eleverna och berättade om akvariet och dess invånare. Eleverna var väldigt positiva och visade stort intresse. Fritidshemmets barn har varit delaktiga i matningen av fiskarna och gett dem namn. Under loven, då läraren som har huvudansvar är ledig, har vi sett att barnen har tagit ett extra ansvar för fiskarna. Skolbibliotekarien lyfter att akvariet är ett positivt inslag i bibliotekets lärmiljö. Elever sätter sig gärna i närheten och läser och arbetar. Vad gäller elever i behov av särskilt stöd har akvariet fortsatt en lugnande effekt och det besöks dagligen av några av våra elever med Npf. Föregående läsår hade vi flera elever på skolan som gärna vandrade omkring. För dessa elever var fiskarna ett uppskattat inslag då akvariet fungerade som något av en uppsamlingsplats. För tillfället är inte eleverna som rör sig runt utanför klassrummen lika många, utan vi försöker mer använda akvariet och fiskarna i det övriga elevhälsoarbetet. Här finns ett behov av att fortsätta påminna lärare och elevhälsa om möjligheten att använda fiskarna som en planerad extra anpassning eller stödåtgärd, och inte bara som en spontan aktivitet initierad av eleverna själv.			
Gemensam digital samplanering Pågående			
Kommentar Under året har strukturer och dokumentation i Prorenata för Backa barnet rensats och anpassats för att underlätta gemensamt arbete. Flera verksamheter har börjat dokumentera tillsammans i Barnteam och individuella barnteam, vilket i fungerande ärenden har förbättrat samordning och stöd i tid. Uppföljningar har visat behov av ökad enhetlighet, vilket lett till att en gemensam handbok tagits fram för att tydliggöra arbetssättet.			

Genomföra utbildningar i Prövning av barnets bästa	Pågående
Kommentar: Under 2025 har samtliga fyra utbildningar behövt ställas in pga för få anmälda deltagare. Samtidigt har verksamheter under hösten efterfrågat enskilt stöd i prövningar. Ett stickprov av de prövningar som gjorts visar stora skillnader i kvalitet mellan de tjänstepersoner som deltagit i utbildningar och de som inte gjort det.	

Jämställt föräldrastöd

Beskrivning

Ystads kommun ska erbjuda ett jämställt och likvärdigt föräldrastöd av hög kvalitet i syfte att underlätta för föräldrar att stödja barnets utveckling. Detta görs genom att anpassa och utveckla arbetet utifrån språkliga, kulturella och sociala situationer, men även sett till tid och geografi för att öka tillgängligheten. Föräldrastöd ska erbjudas i olika nivåer, universellt (för alla), selektivt (för riskgrupper), och indikerat (individuellt för familjer med stora och identifierade problem). För ökad likvärdighet ska förskola och skola kunna fungera som arena för föräldrastöd.

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Erbjuda barn och föräldrar jämlik och tillgänglig gruppverksamhet Avslutad			
Kommentar Under vårterminen erbjöds grupperna Cope barn, Cope tonår, BiFF och COS P. BiFF och Cope tonår ställdes in på grund av för få anmälningar, medan Cope barn och COS P genomfördes enligt plan. Under höstterminen 2025 erbjöds Cope barn, Cope tonår i digital form och COS P och Skilda världar men även då ställdes en grupp in, Skilda världar, på grund av otillräckligt deltagarantal. Totalt deltog tio föräldrar i COPE barn-grupperna, varav sex fullföljde. Endast en förälder deltog i COPE tonår under året. I COS P deltog åtta föräldrar tillsammans med sina barn, och samtliga var mycket nöjda med utbildningen Utvärdering har gjorts efter varje genomförd grupp. Responsen är över lag väldigt positiv. Föräldrar uttrycker att gruppledarna är kunniga och engagerade och att de som föräldrar har fått ny kunskap med sig som varit till nytta i deras föräldraskap. I utvärdering avseende COS-P under våren framkommer från deltagare att man gärna hade sett ett fler deltog för att få fler dialogpartners, fler att utbyta erfarenheter med etc, en inställning som delas av gruppledarna.			

Ökat arbetsdeltagande - ett arbetsliv för alla

Beskrivning

Ystads kommun ska motverka diskriminering och minska inträdeshinder för att underlätta för särskilt utsatta grupper att ta sig in på arbetsmarknaden. Kommunen ska tillsammans med andra aktörer arbeta för att matcha de krav som arbetslivet ställer mot de kunskaper, kompetenser och förmågor som finns i arbetskraften. Alla ska ges samma förutsättningar att göra studie- och yrkesval som inte är traditionellt könsbundna och ha möjlighet till att delta i ett arbetsliv fritt från diskriminering.

Indikator	Kommentar
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta (status efter 90 dagar) 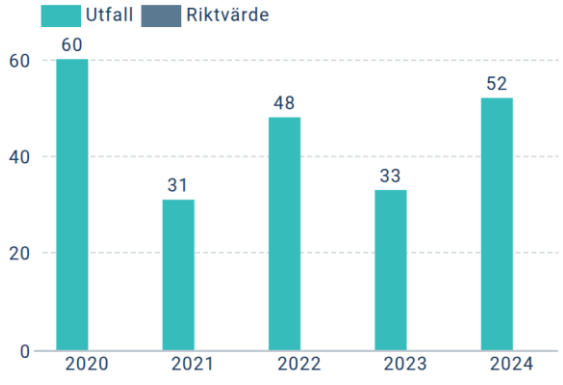	↗
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen 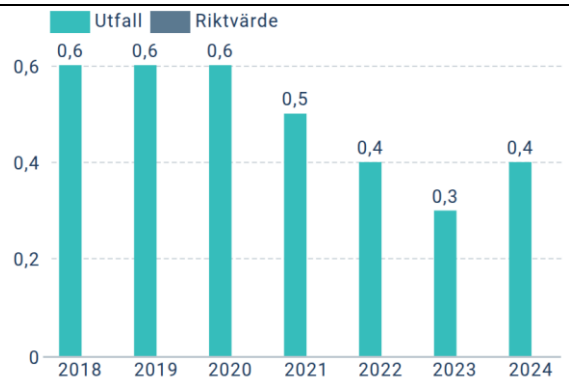	↙
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) 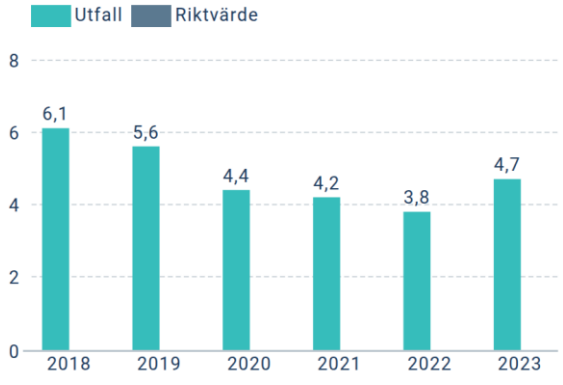	↙
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd andel % 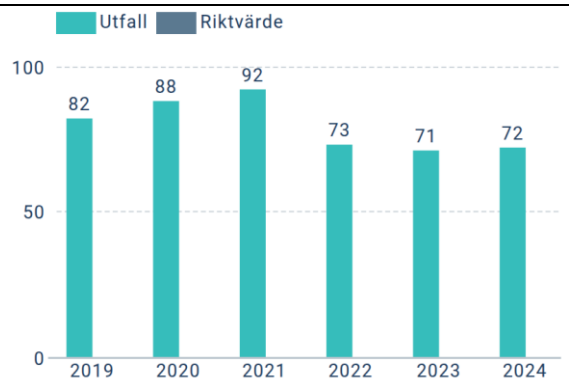	—

Indikator	Kommentar
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studerat, andel (%) 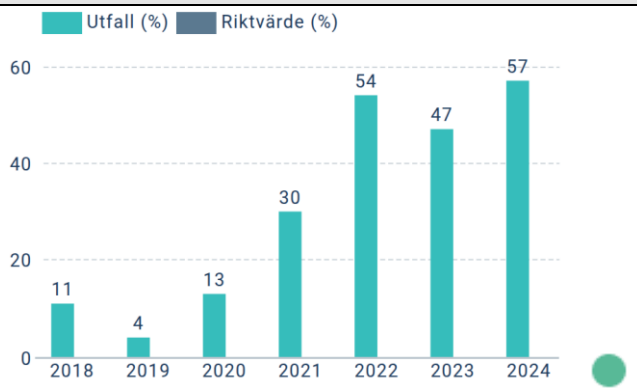	

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Nämndmål: Sysselsättningsgraden och den ekonomiska självständigheten för Ystads medborgare ska öka (Socialnämnden)
Skapa förutsättningar för varje invånare att delta i eget arbete eller studier baserat på individuella förmågor Pågående
Kommentar: Arbetsmarknadsenheten har under året kunnat tillgodose arbetsrelaterad praktik för alla med behov. Arbetsmarknadsenheten är fortsatt med och driver projektet IRIS Sydöst. I projektet arbetar man med personer som står långt från arbetsmarknaden och som har en arbetsförmåga under 25%. Målet är att förflytta personer framåt mot ett arbete på 25%, eller mer. Projektet har utökats till att arbeta mer intensivt med personer i åldersspannet 19-29 år som varken arbetar, eller studerar (UVAS).
Främja hållbar kompetensförsörjning med riktade insatser mot bristyrken i samverkan med lokala, regionala och nationella aktörer Pågående
Kommentar: Arbetsmarknadsenheten samarbetar med Bemanningsenheten och ger personer som ej är svensktalande i grunden möjlighet till praktik inom hemtjänsten, som sedan kan leda till anställning. Personerna får stöd i arbetet med hjälp av en App, Lingio, som är en stödjande utbildningsplattform i yrkessvenska.
Nämndmål: Genom utvecklat samarbete med näringsliv, civilsamhälle och andra aktörer skapar gymnasienämnden ökat intresse för utbildningar som möter arbetsmarknadens behov. (Gymnasienämnden)
Strategisk marknadsföring så att Ystad Gymnasium är det självklara valet. Pågående
Kommentar: En aktiv marknadsföring i olika kanaler genomförs för att på dessa vis nå olika målgrupper. Ungdomarna på högstadiet befinner sig inte på samma arenor som sina föräldrar och därför behövs kompletterande aktiviteter.
Arbeta för att öka antalet näringsidkare i programråden. Pågående
Kommentar: Ett aktivt arbete för att öka antalet deltagare från branscherna i programråden genomförs. Det finns olika aktiviteter beroende på behoven i det aktuella programrådet. Exempelvis genomförs vissa program på företagen. Detta för att underlätta branschens deltagande och också möjligheten för företagarna att ha andra gemensamma möten i anslutning. Vissa program har haft svårt att etablera aktiva programråd, men dessa är nu under uppstart.

Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden

Beskrivning

Ystads kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder god psykisk och fysisk arbetsmiljö. Åtgärder som genomförs ska utgå ifrån de uppföljningar och utvärderingar av arbetsförhållande och arbetsmiljö som görs för såväl barn, elever, brukare som medarbetare. Kommunen strävar efter en god kompetensförsörjning och bör möjliggöra flexibla lösningar vid behov av arbetsanpassning, arbetsbyten och pendling.

Till denna inriktning finns i dagsläget inga indikatorer

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Ystads medborgare ska erbjudas en trygg och attraktiv livsmiljö för en ökad andel friska, aktiva och självständiga medborgare (Socialnämnden)	
Vidareutveckla den förvaltningsövergripande strategin för bemanning- och kompetensförsörjning, och integrera med projektet Hållbart arbetsliv	Pågående
Kommentar: Område hälsa och sjukvård: Har under 2025 haft fokus på att verka för att vara en attraktiv arbetsplats/arbetsgivare för att minska rörligheten som nationellt är hög för sjuksköterskor. Bemanning- och rekryteringsenheten: Arbetar både strategiskt och operativt med kompetensförsörjningsfrågan tillsammans med representanter från Vård och omsorg och Funktions- och socialpsykiatrin avdelningarna i styrgrupp och arbetsgrupp för "Hållbart arbetsliv". Bemanningscontroller/strateg har under 2025 månadsvis haft schemauppföljningar med varje enhetschef och dennes verksamhetschef för att arbeta fram schema som ger bästa kvalité utifrån budget. Kommunledningen genomförde en utredning kring möjligheten att organisera en kommunövergripande Bemanning- och rekryteringsenheten under hösten -25, utredningen resulterade i att Bemanning- och rekryteringsenheten kommer fortsatt vara organiserad under Social och omsorgsförvaltningen.	
Arbeta för en ökad frisknärvaro	Pågående
Kommentar: Arbetet sker systematiskt genom rehabiliteringsinsatser, samverkan med företagshälsovård, kompetensutveckling, dialog och delaktighet på APT, samt strukturerade bemanningslösningar för att säkerställa kontinuitet, stabilitet och rätt kompetens på plats. Insatserna har bidragit till minskad sjukfrånvaro, ökad trygghet, hög trivsel och kontinuitet, samtidigt som fokus på långsiktiga lösningar och stabilitet fortsätter att vara prioriterat.	
Implementera och aktivt arbeta med friskfaktorer	Pågående
Kommentar: Arbetet med friskfaktorer görs löpande i verksamheterna genom strukturerade insatser som rehabilitering, samverkan med företagshälsovård, kompetensutveckling, dialog och delaktighet på APT samt strukturerade bemanningslösningar.	

Åldrande med livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar och behov

Beskrivning

Äldres livserfarenhet, kunskap och kompetens är en samhällsresurs som kommunen ska ta tillvara. Ystads kommun ska arbeta för att öka möjligheterna att leva ett självständigt liv längre genom att påverka de sociala, fysiska, psykiska och ekonomiska förutsättningarna för ett åldrande med livskvalitet. Det innebär åtgärder som främjar social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor och som anpassas och utformas utifrån olika äldregruppers behov och förutsättningar. Kvinnors och mäns olika villkor ska särskilt uppmärksammas.

Indikator	Trend
Antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	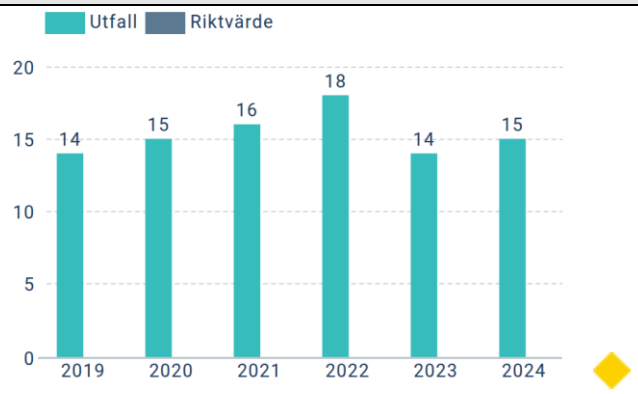 —
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde	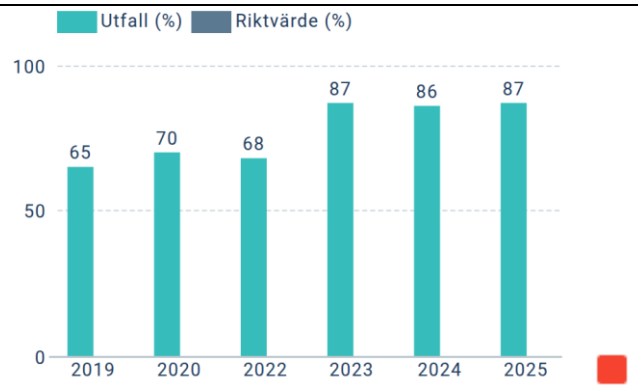 —
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	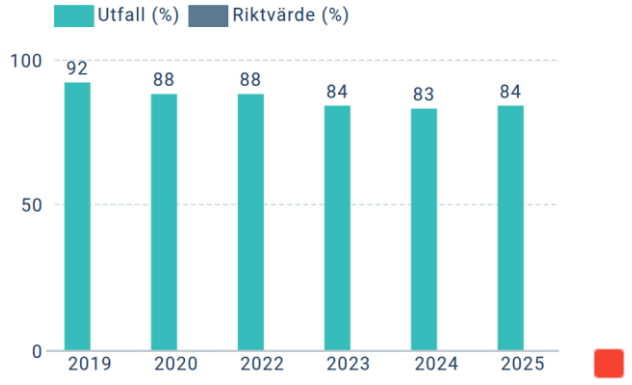 —

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Nämndmål: Ystads invånare ska erbjudas personcentrerad vård, omsorg och rehabilitering med hög kvalitet och patientsäkerhet, för ökad delaktighet, kontinuitet, trygghet och god hälsa (Socialnämnden)
Strategi och handlingsplan för omställningen till god och nära vård Pågående
Kommentar: Ett första utkast av en strategisk handlingsplan för omställning till god och nära vård är framtagen kopplat till de statliga medel som kommunen tilldelas för utvecklingsarbetet Nära vård. Legitimerade har anställts och har anslutits till Förebyggandeenheten, revidering av Hälsosamtal har gjord, planeringen för uppstart av förebyggande hembesök är klar, De statliga medlen har använts till att utrusta sjuksköterskor med medicinsk teknisk utrustning som saknades, utbilda all legitimerade och omsorgspersonal i Nationella Vårdplan Palliativ vård och omsorgspersonal har under våren -25 gått förflyttningsutbildning. Verksamheten har också förstärkts med en enhetschef för att utvecklingsarbetet ska fortlöpa i verksamheten.
Nämndmål: Kvaliteten på de insatser, stöd och service som erbjuds ska kontinuerligt följas och anpassas, för en ökad medborgarnöjdhet (Socialnämnden)
Främja ökad tillgänglighet till socialnämndens verksamheter Pågående

Kommentar: Tillgänglighet är en central del i förslaget om ny socialtjänstlag och ingår därför i projektplanen för omställningen. Under 2024 upprättade verksamheterna inom förvaltningen funktionsbrevlådor och utökade telefontider. Under 2025 har ”En väg in” etablerats för att ge medborgarna snabbare och enklare kontakt med kommunen. Förebyggandeenheten har under hösten 2025 arbetat med projektet ”Motverka ensamhet”, som riktar sig till brukare och patienter med hemtjänstinsatser eller boende på särskilt boende. Projektet syftar till att öka delaktighet genom besök i Seniorernas hus, gruppaktiviteter på särskilda boenden och digitala träningspass med rehabiliteringsassistent. Individ & familjeomsorg har lagt ett stort arbete på att ställa om verksamheten till att tillhandahålla flera insatser utan behovsprövning. Under året har även förarbete gjorts för att implementera ett Gemensamt mottag på IFO, med planering att införas under 2026.
Genomföra förstudie gällande etablering av en äldrecentral i Ystad Avslutad
Kommentar: Pilotprojektet Äldrecentral Ystad startade upp juni 2025.
Nämndmål: Möjligheten till en aktiv och meningsfull fritid ska tillgodoses, oavsett individens förutsättningar, för en förbättrad folkhälsa (Socialnämnden)
Sträva efter samverkan med det lokala föreningslivet Pågående
Kommentar: Samverkan pågår med frivilliga organisationer på Seniorernas hus utifrån det gemensamma målet att minska den ofrivilliga ensamheten. Daglig verksamhet samarbetar med flertalet lokala företag, bland annat genom caféverksamhet och utförande av en del enklare produktionsarbete.

Mål 3. Stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete för att utjämna skillnader i hälsa

Kommentar

Bedömningen är målet inte uppfylls för perioden.

Bedömningen görs huvudsakligen utifrån verksamheternas inrapporterade arbete då det saknas indikatorer till de strategiska inriktningarna, *Stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet* och *Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning*. Då det saknas aktuellt underlag för samtliga indikatorer kopplat till Främja goda levnadsvanor lyfts en sammanfattning av föregående års resultat kort nedan. Detta på grund av att Region Skånes folkhälsoenkäter genomförs med olika periodicitet och att den kommunala elevhälsoenkät som kompletterande statistik tidigare hämtats från inte längre sammanställs på kommunnivå. Sammantaget visar årets arbete på en tydlig inriktning mot förebyggande insatser, men avsaknaden av indikatorutfall 2025 gör att den kvantitativa bedömningen av utvecklingen behöver följas upp när ny statistik finns tillgänglig.

Under året har förvaltningarna arbetat med insatser som riktar sig både till barn och unga, vårdnadshavare samt vuxna och äldre. Kopplat till den strategiska inriktningen *Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning* finns inga aktiviteter inrapporterade.

Kommunövergripande har arbetet med psykisk hälsa stärkts genom åtta genomförda utbildningstillfällen i MHFA – Första hjälpen till psykisk hälsa, med totalt 80 deltagare och ett positivt deltagarutfall. Inom Ystad Gymnasium har förebyggande och hälsofrämjande insatser genomförts för samtliga årskurser med fokus på personlig utveckling och välmående, där teman som resiliens, värdegrund, normer, samtycke, kritiskt förhållningssätt, identitet och framtidsfrågor har behandlats genom genomförda och planerade föreläsningar.

Inom området föräldrastöd och levnadsvanor har konceptet ”Förälder i Ystad” tagits fram och införts successivt. Arbetet har testats i mindre skala under våren och breddats under hösten, främst för årskurs 2–5. Utvärderingar visar att upplägg och material fungerar väl, samtidigt som fortsatt utveckling och bättre samordning med andra föräldrainsatser behövs.

Barn- och utbildningsnämnden har, i samverkan med kostenheten, fortsatt arbetet med att höja helhetsupplevelsen av skolmåltiderna, där förbättringar upplevs under både vår och höst. Dialog med Ungdomsfullmäktige har genomförts och lett till riktad dialog om matsituationen, och en ny enkät används för att fånga elevernas upplevelser och ge underlag för fortsatta förbättringar av både måltidsmiljö och lokaler.

Främja goda levnadsvanor - Sammanfattning av resultaten från 2024

Resultaten 2024 visar på att det finns en övervägande andel indikatorer som ger negativa indikationer. Det finns också tydliga skillnader mellan kön och ålder. Frukostvanor försämras med stigande ålder och har minskat över tid, särskilt i årskurs 9 där nivån också ligger något under Skånesnittet; flickor uppger generellt frukost mer sällan än pojkar. Den fysiska aktiviteten är fortsatt lägre hos flickor än pojkar och minskar med ålder, men 2024 syns en tidigare nedgång redan i åk 6 samtidigt som en tydlig ökning noteras i åk 9 (båda könen) och en mindre ökning i Gy2. Tobaksområdet visar en fortsatt minskning i cigarettrökning (med undantag för flickor i Gy2), men minskningstakten avtar. Samtidigt ses markanta ökningar i snusning och e-cigaretter, särskilt bland flickor i åk 9 och Gy2, där nivåerna närmar sig pojkarnas och i vissa fall ligger över Skånesnittet. Alkoholbruk har ökat något bland flickor i alla åldrar och bland pojkar i Gy2; åk 6 ligger lägre än Skåne, medan åk 9 och Gy2 ligger högre än Skånesnittet. Även intensivkonsumtion ökar i åk 9 (flickor) och Gy2 (båda könen) och ligger över Skånes nivå.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 5. Jämställdhet
Mål 10. Minskad ojämlikhet
Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet

Beskrivning

Varje enskild människa ska vara i centrum för verksamheternas åtgärder. Det innebär att verksamheter behöver organiseras och bedrivas på ett sätt som tillgodoser olika behov och förutsättningar. Det förutsätter att olika delar av organisationen ”sträcker ut handen till varandra” och samverkar utifrån den enskilda människans behov och livssituation och att den enskilde blir delaktig i de insatser som berör denne. Verksamheternas organisering och ekonomiska incitamentsstrukturer ska därför främja goda levnadsvillkor och hälsa. Hälso- och sjukvård i kommunens regi har en särskild roll som direkt påverkar hälsa och överlevnad genom främjande, förebyggande, behandlande och rehabiliterande insatser. För att bidra till en god hälsoutveckling bör kommunen säkerställa en god och jämlik tillgång till hälsofrämjande och förebyggande insatser för barn, elever, patienter och befolkning. Kommunen bör utveckla arbetet med hälsofrämjande vårdmöten och personcentrerade arbetssätt för att skapa förutsättningar för jämlika insatser och resultat. Ett systematiskt arbete för att öka kunskapen hos medarbetare och beslutsfattare om betydelsen av bemötandet för jämlik vård och hälsa bör prioriteras. Vården och omsorgen bör organiseras så att den skapar kontinuitet för patienter och brukare samt arbeta för att förbättra tillgängligheten för att motsvara olika behov såväl fysiskt, kognitivt och kommunikativt. Geografisk närhet, öppettider eller möjlighet till telefonkontakt är därför viktiga delar i tillgängligheten.

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd, Status
MHFA -utbildning - Första hjälpen till psykisk hälsa. Avslutad
Kommentar Under 2025 har det erbjudits åtta tillfällen i MHFA, för vuxna, äldre och medborgare. Totalt har kurserna haft 80 deltagare. Effekten av dessa har inte utvärderats men deltagarna är nöjda efter avslutad kurs.
Psykisk hälsa bland gymnasielever Pågående
Kommentar Under året har Ystad Gymnasium genomfört och planerat riktade insatser för samtliga årskurser med fokus på personlig utveckling, värdegrund och framtidsperspektiv. Årskurs 1 har arbetat med att stärka gemenskap, respekt och empati genom värdegrundsarbete kopplat till resiliens. Årskurs 2 har fått insatser som stärker elevernas kritiska förhållningssätt kring sexualitet, samtycke och normer i samhället. För årskurs 3 har fokus legat på framtidsfrågor, identitet och hur hjärnans utveckling påverkas av den digitaliserade världen, genom både genomförda och planerade föreläsningar.

Främja goda levnadsvanor

Beskrivning

Ystads kommun ska arbeta för att stärka människors egna möjligheter att etablera hälsosamma levnadsvanor och att vara en stödjande miljö för detta. Kommunen ska arbeta för att öka tillgängligheten till hälsofrämjande produkter och miljöer för att främja ökad fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor. Kommunen bör därför utforma miljöer på ett sådant sätt att fysisk aktivitet och goda matvanor stimuleras. Detta innebär att kommunen i sin planering underlättar för aktiv transport samt säkerställer mer jämlik tillgång till grönområden samt serverar näringsriktig mat i de offentliga verksamheterna. Utöver att främja öka tillgängligheten till hälsofrämjande produkter och miljöer ska kommunen arbeta för att begränsa tillgängligheten till hälsoskadliga produkter som alkohol, tobak och livsmedel med hög sockerhalt samt för ett narkotika- och dopningsfritt samhälle. Kommunen kan till stor del påverka var, hur, när och till vem

hälsoskadliga produkter tillhandahålls för att minska konsumtion och i synnerhet riskbruk. Arbetet sker bland annat genom att tillämpa de nationella mål som är uppsatta inom alkohol-, narkotika-, dopning- och tobaksområdet.

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Ta fram material till Förälder i Ystad och börja prova föräldrautbildningen	Pågående	**Utifrån utvärdering ta fram nytt koncept för Absolut förälder**	Avslutad
Kommentar Under vårterminen började "Förälder i Ystad" att användas på föräldramöten i liten skala för att under höstterminen utökas att omfatta fler delar. Det har främst testat i årkurs 2-5 och personalen upplevs positiva till upplägg och material. Materialet för förskolan är fortfarande under arbete och därmed inte prövat.		**Utforma nytt koncept Förälder i Ystad**	Avslutad med avvikelse
		Kommentar Konceptet för "Förälder i Ystad" är klart kopplat till grundskolan men behöver fortsatt utvecklas till förskolan.	
		Testa nytt koncept	Avslutad
		Kommentar Arbetet med Förälder i Ystad har genomförts av flera olika yrkesgrupper och nått föräldrar i många årskurser, främst i åk 2–5. Utvärderingen visar att instruktioner, material, upplägg och relevans har fungerat väl, och workshopledarna upplevde generellt goda praktiska förutsättningar och ett engagerat föräldradeltagande. Samtidigt lyfts behov av fortsatt utveckling, ökad trygghet i rollen över tid och bättre samordning med andra föräldrainsatser i kommunen.	

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Öka elevernas helhetsupplevelse av skolmaten (Barn- och utbildningsnämnden)	
I samverkan med kostenheten ta fram process för att öka helhetsupplevelsen av skolmåltiderna	Pågående
Kommentar: Ett pågående arbetet att skapa en bättre helhetsupplevelse av skolmåltiderna. Arbetet sker i samverkan med kostenheten och upplevelsen är att det skett förbättringar under vår och höst. Arbetet kommer att fortsätta under 2026 och fokus på styrdokument och att få full utväxling av framtagen enkät	
Dialog med Ungdomsfullmäktige	Pågående
Kommentar: Dialog med UF.s presidium är genomförd och ledde till att skolchef och kostchef (SAM) hade en programpunkt på UF i maj.Det genomfördes undersökning kring hela matsituationen och också en öppen dialog kring kost och måltidssituation. Underlaget bearbetas i arbetsgruppen för måltidssituationen.	
Lokalanpassning av måltidslokaler	Pågående
Kommentar: Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt för att ständigt förbättra inne- och utemiljöer. Den nyskapade enkäten ställer frågor kring helhetsupplevelsen och i det också själva restaurangens utformning och miljö. Utifrån enkätsvar hösten 2026 kommer utbildningsförvaltningen i samverkan med kostenheten kunna ta fram förslag till förbättringsåtgärder	

Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning

Beskrivning

Ystads kommuns skolor ska utveckla sex- och samlevnadsundervisningen så eleverna får en ökad möjlighet att samtala om och reflektera kring sex- och samlevnadsfrågor utifrån såväl historiska, samhälls- och religionsvetenskapliga, som natur- och språkvetenskapliga perspektiv. Att lära eleverna om sex- och samlevnad ur flera olika perspektiv ger eleverna en helhetsbild av vad sexualitet och relationer kan innefatta.
Till denna inriktning finns i dagsläget inga indikatorer och inga rapporterade aktiviteter

Mål 4. Jämlika förutsättningar för livslångt lärande

Kommentar

Bedömningen är att målet är uppfyllt. Detta beror på att det finns övervägande positiva indikatorutfall och att det pågår aktivt arbete inom samtliga strategiska inriktningar.

En likvärdig skola och förskola av hög kvalitet
Medborgarundersökningen visar att kommuninvånarnas uppfattning om förskola, grundskola och gymnasium är mer positiv än snittet för riket, och att andelen positiva särskilt för grundskola och gymnasium har ökat tydligt jämfört med 2024. Även utbildningsförvaltningens elevenkät i grundskolan visar att det stora flertalet elever är nöjda med sin skola i Ystads kommun. I jämförelse med övriga Sverige ligger Ystad högre i nöjdhetsindex, där elever i årskurs 5 har index 7,3 jämfört med 7,0 i övriga Sverige, och skillnaden är ännu större i årskurs 8 där Ystad ligger på 6,9 jämfört med 5,9.

Under året har gymnasienämnden och barn- och utbildningsnämnden arbetat för att stärka kvalitet och likvärdighet genom insatser för bättre lär- och arbetsmiljö, ökad närvaro samt trygghet och attraktivitet i verksamheterna. Skolråden har varit delaktiga i arbetsmiljöarbetet som remissinstans och genom att lyfta egna frågor, med ambition om tydligare återkoppling på genomförda åtgärder. För att öka närvaron på Ystad gymnasium har mentorskapet utvecklats genom ett strukturerat arbete lett av förstelärare som tar fram gemensamma principer och stöd till kollegor. Tryggheten har stärkts genom organiserad introduktion för elever och nyanställda, elevhälsoteam för elever i behov av stöd samt personalstöd via upphandlad företagshälsovård. Därtill har barn- och utbildningsnämnden infört en socioekonomisk resursfördelningsmodell inför budget 2026 (5 mkr) för att stärka förutsättningarna för ökad närvaro och likvärdighet.

Likvärdig lärmiljö för hälsa och lärande
Meritvärdet i årskurs 9 ligger fortsatt på en hög nivå och har förbättrats jämfört med föregående läsår. Under de senaste två åren har Ystads kommun följt den nedåtgående utvecklingen i elevresultat som syns i övriga Sverige, men kommunen ligger fortfarande på en betydligt högre nivå än riket och kommunerna som helhet. Den tidigare dalande trenden i behörighet till yrkesprogrammen, som synts både i Ystad och nationellt, bedöms nu ha avstannat.

Utbildningsförvaltningens elevenkät visar samtidigt att det stora flertalet elever i Ystad känner sig trygga i skolan och att tryggheten upplevs högre än i övriga Sverige. Utvecklingen är tydligt positiv och har fortsatt att stärkas över flera år, särskilt bland äldre elever, vilket indikerar ett väl fungerande och långsiktigt trygghetsarbete i kommunens grundskolor.

För att ytterligare stärka lärmiljöer, närvaro och likvärdiga uppväxtvillkor har flera åtgärder genomförts och vidareutvecklats under året. Projektet Läsambassadörer genomfördes sommaren 2025 på tre skolor och utvärderades under hösten. Insatsen upplevdes meningsfull av ungdomarna och tycks ha ökat barnens läsintresse, samtidigt som utvecklingsbehov identifierats kring gruppsammansättning, konflikthantering och vuxenstöd inför kommande år. Barn- och utbildningsnämnden har fortsatt ett kontinuerligt arbete med att förbättra inne- och utemiljöer för ökad tillgänglighet och högre pedagogiskt värde. Två styrande dokument har tagits fram för att tydliggöra målbild och funktionella krav i utbildningslokaler, med planerad politisk behandling våren 2026, och en lokalstrateg har anställts för att ta fram en långsiktig lokalförsörjningsplan.

Gymnasienämnden arbetar parallellt för hög närvaro genom systematisk rapportering och uppföljning av frånvaro, där mentor och elevhälsoteam analyserar och genomför åtgärder. Arbetet med placerade barns skolgång stärks genom en central uppföljningsfunktion som fångar signaler från andra utbildningsanordnare vid studieproblem. Elevinflytandet utvecklas genom en etablerad struktur med klassråd, programråd och skolråd samt genom "undervisningskollen", där elevernas återkoppling används för att vid behov justera undervisningen.

Jämlik kultur- och fritidsverksamhet
Utvecklingen visar sammantaget på förändringar inom kultur- och fritidsområdet i Ystad. Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar har ökat och ligger åter på nivåer över tiden före pandemin. Andelen idrottsföreningar med varken flick- eller pojkdominerad verksamhet ökade från 24 (2023) till 27 (2024), vilket är högre än rikssnittet. Invånarnas uppfattning om kommunens utbud och möjligheter gällande mötesplatser och kulturaktiviteter har förbättrats under 2025 och är mer positiv än riket. När det gäller

idrott, motion och friluftsliv har resultaten varit relativt stabila 2021–2025 och ligger i nivå med riket, med en mindre nedgång mellan 2024 och 2025. Samtidigt är utvecklingen svagare för bibliotekens aktiviteter för barn och unga: antalet aktivitetstillfällen ökade något 2024, men Ystad ligger fortsatt lågt jämfört med riket och tillhör de kommuner med lägst nivåer, vilket pekar på ett fortsatt utvecklingsbehov.

Under året har kultur- och fritidsnämnden genomfört och vidareutvecklat flera insatser för att bredda utbudet och nå fler målgrupper. Sommarscen Norra Promenaden genomfördes som ett sammanhållet sommarprogram och gav ett utökat utbud i det offentliga rummet, där utomhusbio och andra arrangemang nådde många besökare. Dialogen med pensionärsorganisationer har utvecklats, bland annat genom föreningsträffar, och arbetet med att stärka samordningen med social omsorg och äldreomsorg har fortsatt med inriktning mot gemensamma satsningar under 2026.

För barn och unga har arbetet med fritidsbiblioteket fortsatt, och en genomlysning planeras inför 2026 för att se över långsiktigt hållbara driftsformer. Föreningspoolen har fortsatt i samverkan med LSS daglig verksamhet och genomfört återkommande insatser som stöd till föreningar. Fritidens dag genomfördes med stort deltagande från föreningslivet och många besökare. För äldre har Senior Sport School genomförts med fullttecknade omgångar, och diskussioner förs om hur verksamheten eventuellt kan utvecklas vidare.

Sammantaget har kommunen arbetat med flera insatser inom kultur- och fritidsområdet, samtidigt som vissa indikatorer, särskilt bibliotekens aktivitetsnivå för barn och unga, visar behov av fortsatt utveckling för ökad likvärdighet.

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken. Då Region Skånes Folkhälsoenkät (vuxna) samt Folkhälsoenkät Barn och unga inte genomförts under 2025 redovisas inte någon statistik för dessa indikatorer.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 4. God utbildning för alla
Mål 5. Jämställdhet
Mål 10. Minskad ojämlikhet

En likvärdig skola och förskola av hög kvalitet

Beskrivning

För en likvärdig förskola och skola av hög kvalitet i Ystads kommun ska verksamheterna utgå från barns och elevers behov där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska ta hänsyn till barn och elevers olika villkor i såväl verksamhetsplanering, verksamhetsutveckling som budgetfördelning. Medarbetarens utbildning, kompetens och arbetssituation samt förskolans och skolans tillgänglighet är viktiga förutsättningarna som ska prioriteras för likvärdighet och kvalitet. För att säkerställa likvärdighet ska kommunen ha ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete som bygger på delaktighet och ömsesidig förståelse genom dialog med barn, elever och vuxenstuderande samt mellan medarbetare, rektor och huvudman. Likvärdighet kräver samarbete och erfarenhetsutbyte samt att pedagoger och rektorer finns på de förskolor och skolor där deras kompetens behövs som mest. Förskolorna i Ystads kommun ska ge barnen kognitivt, socialt och emotionellt stöd. De barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska kunna få stödet utformat med hänsyn till deras behov och förutsättningar så att barnet kan utvecklas så långt som möjligt. Skolan i Ystads kommun är en plats där varje elev och vuxenstuderande når kunskapsmålen utifrån sina förutsättningar och behov samt skapar förutsättningar för fortsatt lärande. Undervisningstiden ska utnyttjas effektivt och en allsidig social sammansättning av elever på skolenheterna ska eftersträvas

Indikator	Kommentar
Invånarnas upplevelse av hur förskolan fungerar (positiva svar) 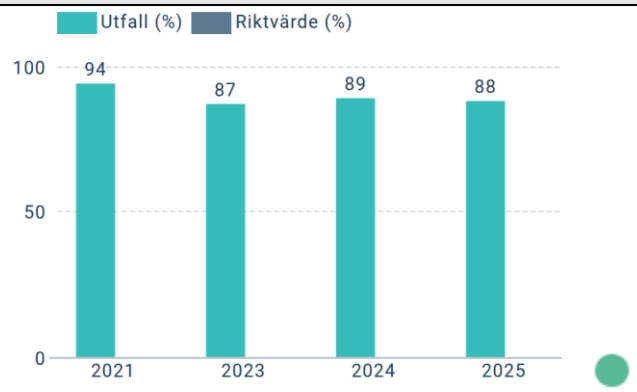	—
Invånarnas upplevelse av hur grundskolan fungerar (positiva svar) 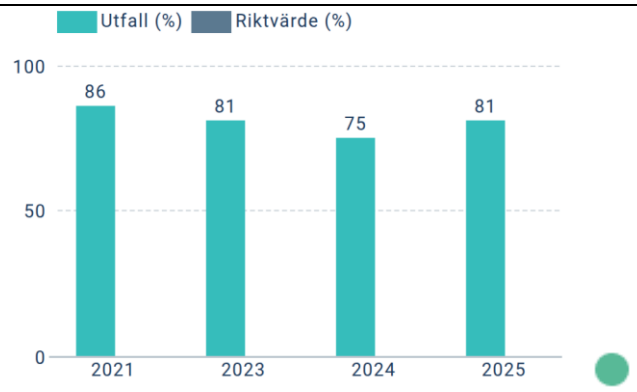	—
Invånarnas upplevelse av hur gymnasiet fungerar (positiva svar) 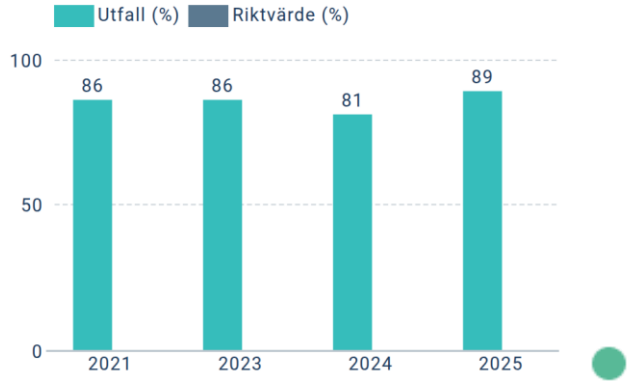	↗

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Nämndmål: Gymnasienämnden erbjuder elever och personal ändamålsenliga lokaler och inspirerande lär- och arbetsmiljö (Gymnasienämnden)
Skolråden är delaktiga i arbetet med att utveckla den fysiska och psykosociala arbetsmiljön Pågående
Kommentar: Skolråden är alltid en remissinstans när diskussion sker kring arbetsmiljön. Eleverna har även möjlighet att väcka egna frågor inom områden för att hitta lösningar på de utmaningar som man upplever. Det finns också en ambition att återkoppla vilka aktiviteter eller åtgärder som genomförts utifrån diskussionerna. Detta för att påvisa vikten av elevernas synpunkter.
Nämndmål: Hög närvaro för alla; både elever och personal (Gymnasienämnden)
Mentorskap med kvalitet Pågående
Kommentar: Ett medvetet arbete sker för att mentorskapet skall hålla hög nivå. Det finns en grupp förstelärare som har detta som uppdrag. De utarbetar principer och tips som kollegorna kan ha nytta av i sitt mentorskap.
Nämndmål: Ystad gymnasium och Vuxenutbildningen uppfattas som välkomnande, trygga och attraktiva

arbetsplatser för elever och personal **(Gymnasienämnden)**
Arbeta för en hög trygghetskänsla hos både elever och personal. Pågående
Kommentar: En väl organiserad introduktion för både elever och nyanställd personal genomförs. Ett elevhälsoteam tar hand om de elever som behöver någon form av stöd. Motsvarande stöd finns för personalen via den personalhälsovård som är upphandlad.
Nämndmål: Öka närvaron för alla; barn, elever och personal **(Barn- och utbildningsnämnden)**
Socioekonomisk resursfördelningsmodell Avslutad
Kommentar: I samband med budgetbeslut 2026 införde barn- och utbildningsnämnden en socioekonomisk resursfördelningsmodell med en budget om 5 mkr.

Likvärdig lärmiljö för hälsa och lärande

Beskrivning

Ystad kommuns skolor ska präglas av en trygg och stimulerande lärandemiljö som gynnar alla elevers lärande, främjar välbefinnande och bidrar till positiva hälsoeffekter. För att motverka skolmisslyckande ska elever som inte klarar kunskapsmålen eller har andra svårigheter i skolan tidigt identifieras och erbjudas adekvat stöd utifrån den enskilda elevens behov. Förskolan och skolan ska bedriva ett långsiktigt arbete med att utvecklas som hälsofrämjande arena lägga grunden för hälsosamma levnadsvanor. Hälsofrämjande och förebyggande arbete i skolan handlar i stor utsträckning om värdegrundsarbete och insatser som skapar trygghet och trivsel samt främjar goda relationer barnen sinsemellan och mellan barn och medarbetare.

Indikator		Kommentar
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	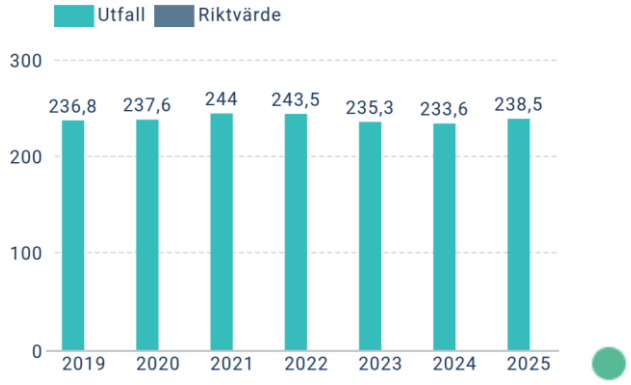	—
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	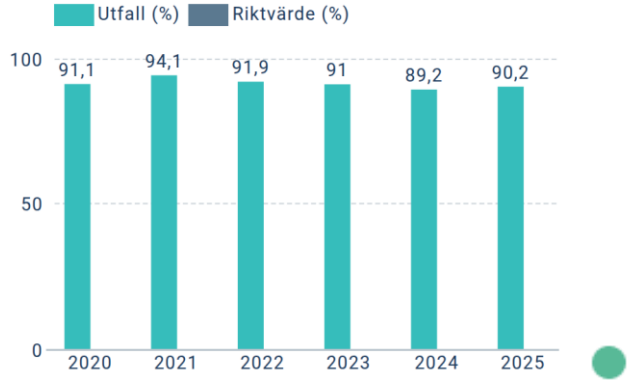	—

Såhär arbetar vi för att nå målet

Åtgärd	Status
Läsambassadörer	Pågående
Kommentar Projektet Läsambassadörer genomfördes under sommaren 2025 och utvärderades i september. Tre skolor deltog och utvärderingen visade både goda resultat och tydliga utvecklingsområden. Ungdomarna upplevde arbetet som meningsfullt, och flera barn fortsatte att "leka läsambassadörer" efteråt, vilket tyder på ökat läsintresse. Utmaningar rörde konflikthantering och bristande vuxenstöd i vissa grupper. Barngruppernas sammansättning fungerade inte optimalt överallt, då flera resurskrävande elever ibland placerades tillsammans. Detta tas med i planeringen inför år två. Barnen uppskattade aktiviteter i små grupper, bra böcker, spel och att Läsambassadörerna gjorde andra roliga saker med dem. De beskrev ungdomarna som snälla och roliga att lära känna. Inför 2026 förväntas fler skolor delta i projektet.	

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Erbjuda alla barn, elever och personal pedagogiska och ändamålsenliga inne- och utemiljöer. (Barn- och utbildningsnämnden)	
Skapa inne- och utemiljöer med hög tillgänglighet och högt pedagogiskt värde	Pågående
Kommentar Det är och har varit ett kontinuerligt arbete för både barn- och utbildningsnämnd och utbildningsförvaltningen i att förbättra inne- och utemiljöer i alla verksamheter. Det har gjorts stora förbättringar och det kvarstår fortsatt ett arbete för att nå likvärdighet och ändamålsenliga lokaler för alla barn och elever. Utbildningsförvaltningen har tagit fram 2 dokument som ska identifiera målbild övergripande och också definiera olika typer av funktioner som behöver finnas i förvaltningens utbildningslokaler. Målsättningen att det ska beslutas i Barn- och utbildningsnämnden under våren 2026. Ystad kommen har i juni anställt en lokalstrateg som ska arbeta koncernövergripande och ta fram en långsiktig lokalförsörjningsplan.	
Hög närvaro för alla; både elever och personal (Gymnasienämnden)	
Områdena arbetar aktivt med att förebygga och följa upp frånvaro, såväl giltig som ogiltig	Pågående
Kommentar Alla områden arbetar aktivt med att förebygga och följa upp frånvaro. All frånvaro rapporteras in i frånvaroprogrammet och analyseras av dels mentor med även av elevhälsoteamet. Både mentor och deltagarna i elevhälsoteamet arbetar aktivt med olika åtgärder för få eleven att förstå vikten av hög närvaro.	
Stärka förutsättningar för god och jämlik uppväxtvillkor för barn och unga i Ystads kommun (Gymnasienämnden)	
Placerade barns skolgång	Pågående
Kommentar Det finns en central funktion på utbildningsförvaltningen som följer upp de elever som inte går på Ystad gymnasium. De får signaler från andra utbildningsanordnare om någon elev har problem med sina studier.	
Varje elev ska utmanas och utvecklas till sin fulla potential (Gymnasienämnden)	
Alla elever ges möjlighet och förutsättningar till inflytande.	Pågående
Kommentar Det finns en väl utarbetad organisation gällande elevinflytande via skolråd. Processen börjar med klassråd som sedan blir programråd och slutligen tas frågorna upp i skolrådet. Det finns ett skolråd på Park och ett på Österport.	

Utöver denna process har eleverna möjlighet att ha synpunkter på sin under visning via undervisningskollen som är en undersökning som görs ungefär efter halva tiden av kursen. Utifrån utfallet av denna undersökning diskuterar läraren med sina elever kring eventuella justeringar av undervisningen.

Jämlik kultur- och fritidsverksamhet

Beskrivning

Kommunen har en viktig roll i arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv, livslångt lärande samt meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter. Ystads kommun ska arbeta med ett jämlikhetsfokus och ha ett brett, varierat utbud av såväl kultur som idrotts- och fritidsaktiviteter med hög tillgänglighet. Verksamheten ska arbeta för att öka intresset hos underrepresenterade grupper och möjliggöra för fler att delta.

Indikator	Trend
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0–18 år	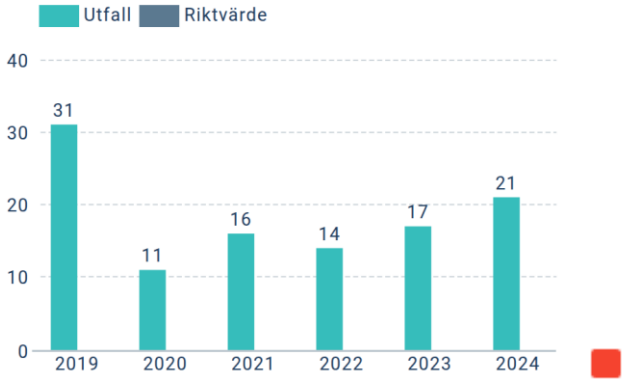
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/ inv 7–20 år	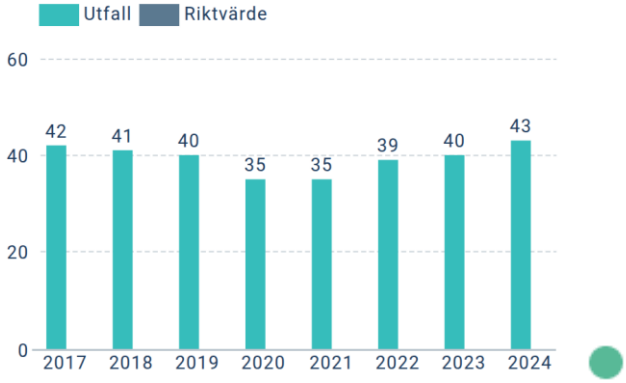
Idrottsföreningar med varken flick- eller pojk-dominerad verksamhet, deltagare 7–25 år andel %	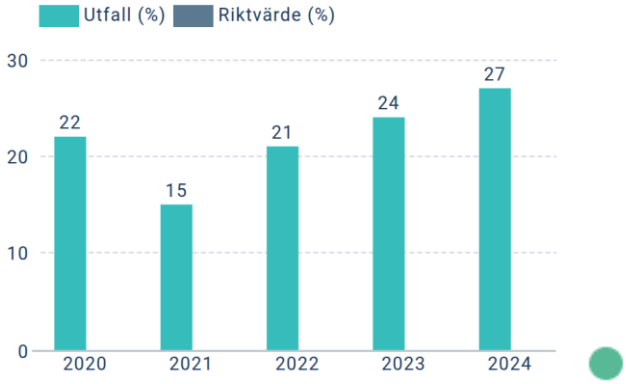

Indikator	Trend
Kommuninvånarnas uppfattning om kommunens utbud och möjligheter gällande mötesplatser och kulturaktiviteter 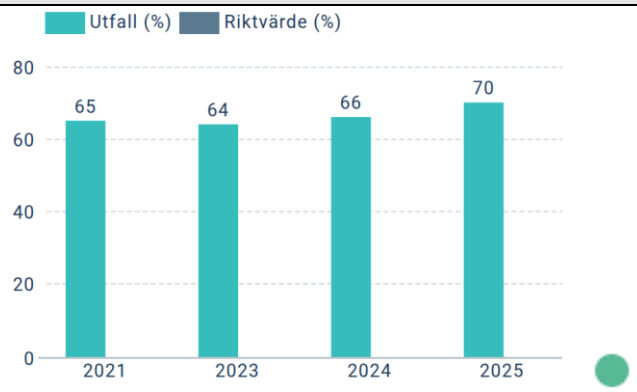	↗
Kommuninvånarnas uppfattning om kommunens utbud och möjligheter gällande idrott, motion och friluftsliv 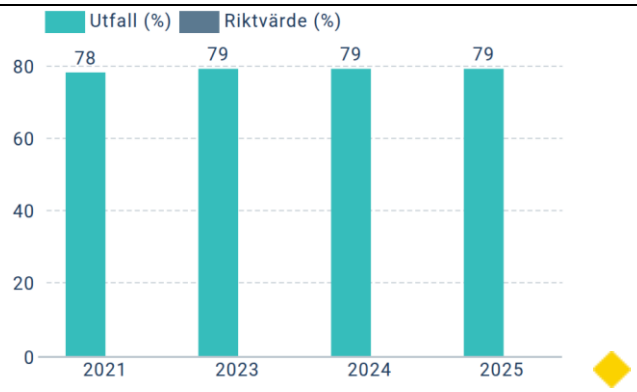	—

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Kultur och fritid skapar och möjliggör för ett rikt och varierat utbud, som är relevant för medborgare och besökare (Kultur- och fritidsnämnden)	
Sommarscen Norra promenaden	Avslutad
Kommentar: Lanseringen av konceptet Sommarscen Norra Promenaden blev en publiksuccé och etablerade en ny, levande mötesplats i staden. Genom att bredda utbudet från enstaka arrangemang till ett sammanhållet sommarprogram nåddes en stor och blandad publik. En höjdpunkt var utomhusbion som, i samverkan med Ystad i Centrum, Region Skåne och Sparbanken Skåne, lockade över 1 300 besökare. Det stora intresset för allt från barnteater till konserter bekräftar efterfrågan på kostnadsfria och tillgängliga kulturupplevelser i det offentliga rummet.	
Nämndmål: Kultur och fritid ska arbeta innovativt och strategiskt för att nå ut till alla oavsett förutsättningar och behov (Kultur- och fritidsnämnden)	
Etablera en dialog med pensionärsorganisationerna som är verksamma i Ystad kommun	**Pågående**
Kommentar: Dialogen med kommunens pensionärsorganisationer har stärkts genom deltagande vid förvaltningens årliga föreningsträff. De bjöds in tillsammans med kommunens övriga föreningar, vilket skapade utrymme för erfarenhetsutbyte över föreningsgränserna samt fördjupade samtal med både förvaltningen och kultur- och fritidsnämnden.	
Stärka samordning med social omsorg och äldreomsorgen för att ge fler synergier och gemensamma satsningar	**Pågående**
Kommentar: Arbetet med att stärka samordningen med social- och äldreomsorgen har fortgått löpande under året. Fokus har legat på att identifiera möjliga samverkansområden för att skapa mervärde för målgrupperna. Processen för att realisera detta i gemensamma satsningar fortsätter under 2026.	

Nämndmål: Stärka förutsättningar för goda och jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i Ystads kommun
(Kultur- och fritidsnämnden)

Fortsatt utveckling och satsning på fritidsbiblioteket **Pågående**

Kommentar: Fritidsbiblioteket har sedan starten varit en uppskattad och framgångsrik verksamhet. För att möta efterfrågan och ytterligare öka tillgängligheten för allmänheten krävs dock förnyelse. Under 2026 kommer förvaltningen därför att genomlysa verksamheten med sikte på att hitta nya, långsiktigt hållbara driftsformer.

Utveckla föreningspoolen tillsammans med LSS daglig verksamhet **Pågående**

Kommentar: Samverkan med LSS daglig verksamhet har under året fördjupats genom föreningspoolen. Verksamheten har genomfört återkommande insatser på bland annat Sandskogens IP och hos Ystad Tennisklubb. De serviceuppgifter som utförts har varit ett värdeskapande stöd för föreningslivet samtidigt som det bidragit till meningsfull sysselsättning för deltagarna.

Nämndmål: Kultur och fritid är ska vara en självklar del i barns- och ungas fria tid
(Kultur- och fritidsnämnden)

Fritidens dag **Avslutad**

Kommentar: Årets upplaga av Fritidens dag vid Ystad Arena den 24 augusti blev en publiksuccé. Med över 1 300 besökare noterades ett nytt besöksrekord för arrangemanget. Dagen utgjorde en bred mönstring av kommunens fritidsliv där drygt 60 föreningar samt förvaltningens samtliga verksamheter samverkade för att visa upp sitt utbud.

Nämndmål: Kultur och fritid ska erbjuda ett inbjudande utbud och verksamhetsanpassade anläggningar och mötesplatser
(Kultur- och fritidsnämnden)

Utveckling av Senior Sport School **Pågående**

Kommentar: Senior Sport School är en fortsatt framgång med två fulltecknade omgångar under året. Deltagarnöjdheten är mycket hög; enkätsvar via RF-SISU visar ett snittbetyg på 4,3 för aktiviteter och 4,4 för föreläsningar (skala 1–5). Det stora intresset, som resulterat i kölistor inför våren 2026, ligger till grund för fördjupade diskussioner med RF-SISU om hur verksamheten kan skalas upp och utvecklas framöver.

Mål 5. Trygga och attraktiva miljöer som ger möjlighet till möten mellan människor

Kommentar

Målet bedöms uppfyllt eftersom ett övervägande antal indikatorer förbättrade och övervägande positiva resultat. Sammantaget bedöms kommunen som en mycket attraktiv plats att bo och leva på, med förbättrade resultat jämfört med föregående år och god tillgång till service även utanför centralorten.

Miljöer och mötesplatser för alla
Medborgarundersökningen visar en förbättrad uppfattning bland kommuninvånarna om kommunens miljöer och mötesplatser. Utbudet av ställen för unga att träffas på har ökat markant (48) jämfört med föregående mätning och ligger över rikets nivå (35). Även utbudet av lekplatser och parklekar har fortsatt den förbättring som påbörjades 2023 och uppgår nu till 91, vilket är betydligt högre än riket (83). Utbudet av ställen för äldre att träffas på har samtidigt förbättrats från 52 till 57 och ligger nu även över riket (55).

Parallellt har samhällsbyggnadsnämnden under perioden arbetat med att utveckla och planera lekmiljöer med barnets bästa i fokus, där dialog och samverkan varit centrala. Ungas inflytande har stärkts genom dialog mellan kostverksamheten och ungdomsfullmäktige, och inom arbetet med ett nytt stadsmiljöprogram har dialog med barn genomförts och avslutats. I Nybrostrand har området vid de tidigare tennisbanorna färdigställts utifrån dialog med bland annat byalag och elever, vilket resulterat i en ny aktivitetsyta för lek och rörelse. Dialog med skolelever i Köpingebro har även genomförts i samband med samrådet för FÖP Köpingebro/Nybrostrand i samverkan med cykelplanen.

God tillgänglighet i den yttre och inre miljön
Resultaten visar en förbättrad upplevelse av skötseln av kommunens gator, platser och anläggningar: värdet ökade från 68,7 (2024) till 74,9 (2025) och ligger över rikets utfall (72,6). Förbättringar syns i samtliga delfrågor, med särskilt stora ökningar kopplade till snöröjning, och Ystad ligger nu högre än riket inom merparten av områden.

Som en del av arbetet planerar myndighetsnämnden att ta fram råd och riktlinjer för enkelt avhjälpta hinder, med hänsyn till kulturmiljö och nödvändiga avvägningar. Arbetet avvaktar dock tills kommunens kulturmiljöprogram är färdigställt, eftersom det är avgörande för hur tillgänglighetsåtgärder ska hanteras i miljöer med kulturhistoriska värden.

Attraktiv boende- och närmiljö utifrån livssituation
I medborgarundersökningen 2025 är kommuninvånarnas uppfattning om kommunen som en plats att bo och leva på 97, vilket är en ökning jämfört med 2024 och tydligt högre än riket (92,5). Upplevelsen av tillgång till kommunal service utanför centralorten är samtidigt relativt stabil över tid och ligger 2025 på 81, något högre än riket. Sammantaget visar resultaten att både den övergripande attraktiviteten och förutsättningarna för service i delar av kommunen upplevs som goda.

Under året har samhällsbyggnadsnämnden genomfört och påbörjat flera insatser som ligger i linje med beskrivningens inriktning på natur- och rekreationsvärden, medskapande och landsbygdsutveckling. För att stärka möjligheterna till uteaktivitet och rekreation har gångstråk i Dag Hammarskjölds park utvecklats genom anlagda stigar och bro samt inventering av bänkar och rastplatser, med planerade åtgärder för upprustning under 2026. I Sandskogen har rekreationsbryggor (brygga 1–3) projekterats, anlagts och invigts, vilket bidrar till att använda kommunens närhet till vatten och grönska för ökad tillgänglighet och välmående.

Arbetet med att stärka landsbygdens attraktivitet och delaktighet har samtidigt bedrivits genom regelbundna samverkansmöten med Byalagsrådet samt genomförda byaträffar enligt landsbygdsstrategin. Mötena har gett forum för dialog om frågor som kollektivtrafik, samlingslokaler och stöd till landsbygdsutveckling, och metoden följs upp genom enkät till byalag, tjänstepersoner och förtroendevalda.

Då Region Skånes Folkhälsoenkät (vuxna) samt Folkhälsoenkät Barn och unga inte genomförts under 2025 redovisas inte någon statistik för dessa indikatorer.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande
Mål 5. Jämställdhet
Mål 10. Minskad ojämlikhet
Mål 11. Hållbara städer och samhällen
Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Miljöer och mötesplatser för alla

Beskrivning

Ystadbor i alla åldrar med olika förutsättningar ska erbjudas upplevelser och levande mötesplatser utifrån sina behov. Mötesplatserna ska vara naturliga i medborgarnas liv och skapa nyfikenhet för alla sinnen. Kommunen ska bidra till att skapa attraktiva offentliga rum, där fler vill och kan vara och där det genomförs aktiviteter under större delen av dygnet och året. För att säkerställa möjlighet till aktivitet för alla medborgare ska kommunen prioritera föreningsliv och ha ett välfungerande verksamhets- och anläggningsstöd. Stödet ska möjliggöra att anläggningar och resurser fördelas utifrån behov samt jämlikt mellan könen, olika idrotter och aktiviteter samt har en geografisk spridning.

Indikator	Trend
Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar) Andel positiva	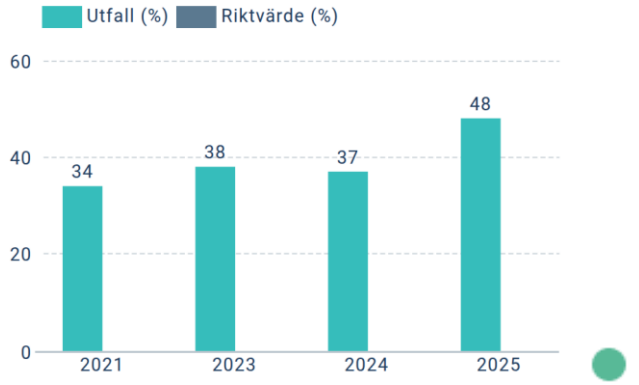
Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen, Andel positiva	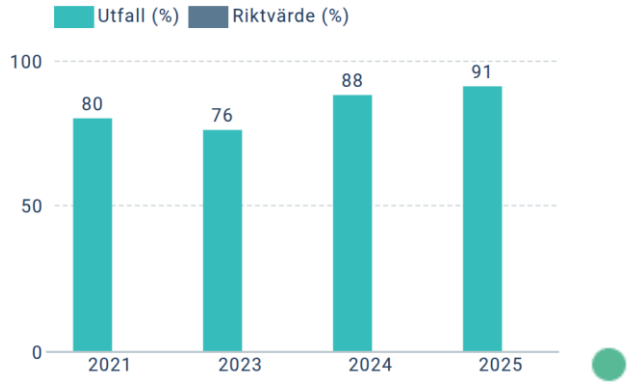

Indikator	Trend
Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter) Andel positiva	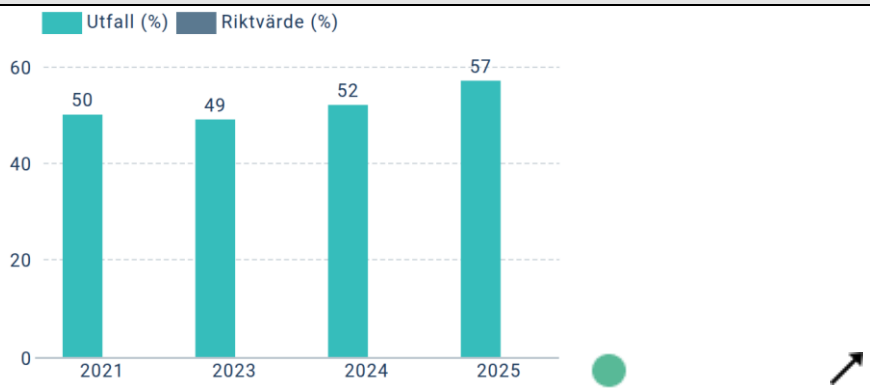

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Nämndmål: Vi planerar, erbjuder och utvecklar lekmiljöer med beaktande av barnens bästa. **(Samhällsbyggnadsnämnden)**
Kommentar: Under perioden har flera insatser genomförts för att säkerställa att planering, utveckling och erbjudande av lekmiljöer sker med barnens bästa i fokus. Dialog och samverkan har varit centrala arbetssätt. Kostverksamheten har haft dialog med ungdomsfullmäktige under året som en del i arbetet med att stärka ungas inflytande. Inom projektet för nytt Stadsmiljöprogram har dialogarbete med barn genomförts och avslutats. I Nybrostrand har platsen vid de tidigare tennisbanorna utvecklats färdigt. Gestaltningsförslaget togs fram utifrån genomförda dialoger med bland annat byalag och elever i området, och resultatet är en ny aktivitetsyta som främjar lek och rörelse för både barn och vuxna. Vidare har dialog med skolelever i Köpingebro genomförts i samband med samrådet för FÖP Köpingebro/Nybrostrand, i samverkan med cykelplanen. Planerad dialog med barn kopplat till detaljplanen för Bruzelius 2 (Österportskola) har däremot skjutits fram och genomförs under 2026.

God tillgänglighet i den yttre och inre miljön

Beskrivning

Verksamheter och miljöer i Ystads kommun, så väl i stad som på landsbygden, ska vara tillgängliga och sträva efter att locka både nya och återkommande besökare. Detta ställer krav på att såväl utemiljöer, lokaler och kollektivtrafik som att information, kommunikation och tjänster är tillgängliga. För att lyckas behöver arbetet riktas båda inåt organisationen och utåt mot medborgarna och övriga samhällsaktörer

Indikator	Trend
Invånarnas uppfattning av kommunens skötsel av gång och cykelvägar (andel positiva svar)	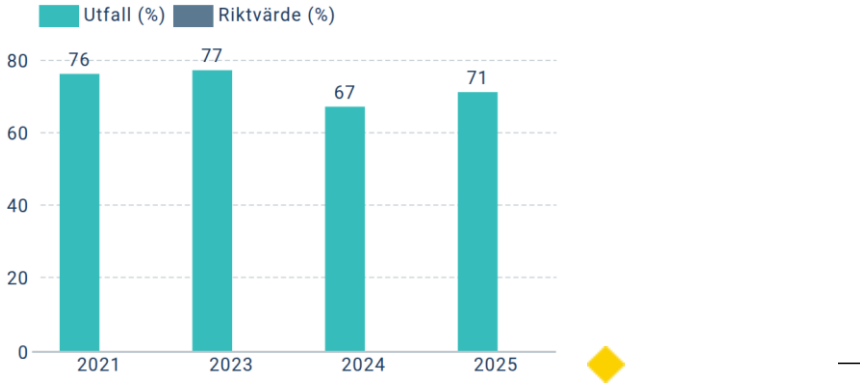

Indikator	Trend
Kommuninvånarnas uppfattning om hur skötseln av kommunens gator, platser och anläggningar fungerar 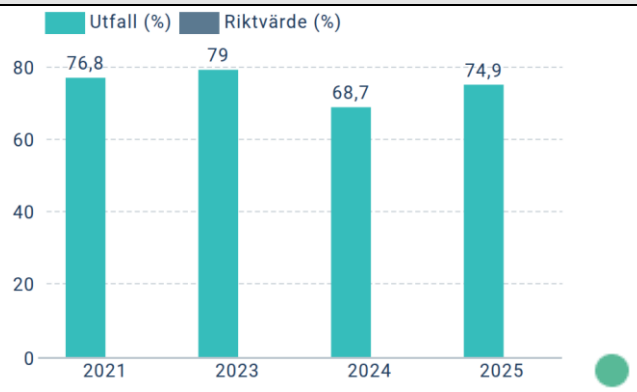	—

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter
Nämndmål: Vi verkar för attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer med syfte att bevara och utveckla Ystads unika arkitektoniska karaktär, med platsspecifik kvalitet i alla kommunens delar. (Myndighetsnämnden)
Råd och riktlinjer för enkelt avhjälpta hinder ska tas fram. Den ska även ta hänsyn till kulturmiljö och olika avvägningar.
Kommentar: Avvaktar tills kulturmiljöprogram är klart som är under framtagande. Kulturmiljöprogrammet är avgörande för hur vi ska hantera Enkelt avhjälpta hinder beroende på kulturmiljön.

Attraktiv boende- och närmiljö utifrån livssituation

Beskrivning

Ystads kommun ska använda sina geografiska förutsättningar på bästa sätt, och låta närheten och tillgången till vatten och grönska bidra till välmående och god hälsa. Det är viktigt att de som bor i Ystad själva är medskapare i kommunens planering och upplevelser. Ystads kommuns samhällsplanering ska utgå från ett barnrättsperspektiv. Vid planering av nya områden, samt större omstrukturering av befintliga områden är det angeläget att prioritera och involvera barn och unga och att förskolor och grundskolor planeras in på ett tidigt stadium. Kommunen ska planera för att barn har likvärdig tillgång till goda utemiljöer. Barns väg mellan hem, förskola, grundskola och fritidsaktiviteter bör inbjuda till cykling och promenad på ett säkert sätt. Ystads kommun ska skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och ha god tillgång och närhet till kommunal service. Kommunen behöver planera boenden för alla grupper i samhället utifrån olika behov, önskemål och betalningsförmåga, inte minst ur ett trygghets- och hållbarhetsperspektiv.

Indikator	Trend
Invånarnas uppfattning om tillgång till kommunal service utanför centralorten 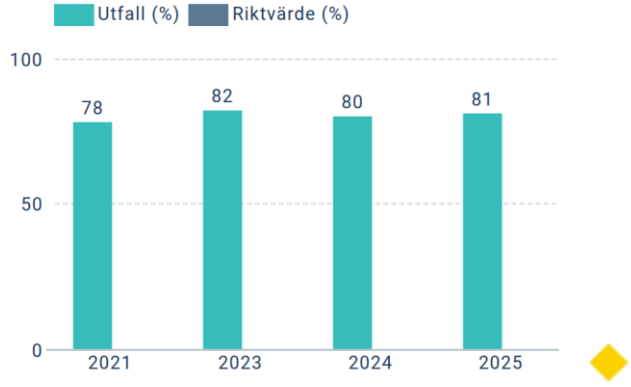	—

Indikator	Trend
Kommuninvånarnas uppfattning av kommunen som en plats att bo och leva på 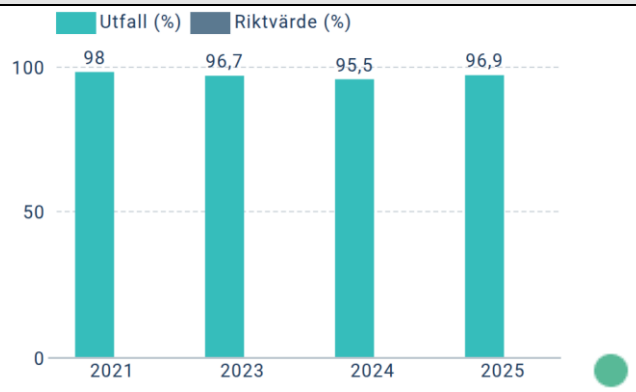	—

Såhär arbetar vi för att nå målet

Nämndernas aktiviteter	
Nämndmål: Vi förvaltar och utvecklar möjligheter för uteaktivitet i rekreationsområden och i det offentliga rummet. (Samhällsbyggnadsnämnden)	
Utveckla gångstråk i Dag Hammarskjölds park	Pågående
Kommentar: Stigarna och bro över dike anlagt. Inventering gjord av bänkar och rastplatser. Under 2026 ska bänkar bytas ut i parken.	
Utforma och påbörja projektering av rekreationsbryggorna i Sandskogen	Avslutad
Brygga 1-3 i Sandskogen har projekterats, anlagts och invigts under året.	
Nämndmål: Vi arbetar för bibehållen attraktivitet och hållbar utveckling av landsbygden. (Samhällsbyggnadsnämnden)	
Regelbundna möten med byalagsrådet	Pågående
Kommentar: Kommunen har haft fyra samverkansmöten med Byalagsrådet för att diskutera inkommande frågor från byalagen och informera om kommunens pågående arbete med relevans för landsbygden. Återkommande teman har varit kollektivtrafik, samlingslokaler och bidrag och stöd till landsbygdsutveckling.	
Genomföra Byaträffar i enlighet med landsbygdsstrategin.	Pågående
Kommentar: Två byaträffar har genomförts hittills under 2025, i Svarte och i Sjörup-Vallösa. En enkät har gått ut till byalagen och till tjänstemän och förtroendevalda för att utvärdera metoden.	